

En amerikanskledet intervensjon mot ISIS

– En casestudie av Obama-administrasjonens
intervensjonsbeslutning

Even Hellan Larsen

Masteroppgave i statsvitenskap

Institutt for statsvitenskap

Universitetet i Oslo

Vår 2016

Antall ord: 36859

En amerikanskledet intervensjon mot ISIS

- En casestudie av Obama-administrasjonens intervensjonsbeslutning

© Even Hellan Larsen

2016

En amerikanskledet intervensjon mot ISIS – En casestudie av Obama-administrasjonens intervensjonsbeslutning

Even Hellan Larsen

<https://www.duo.uio.no/>

Trykk: Grafisk senter, Oslo

Sammendrag

Denne studien analyserer Obama-administrasjonens beslutning om å intervenere mot Den islamske stat i Irak og al-Sham (ISIS) i september 2014. Studien tar utgangspunkt i Jason Davidsons (2013) intervensjonsbeslutningsmodell, som samler variablene nasjonale interesser, humanitære hensyn, prestisje, nytte-kostnadsvurderinger, internasjonal støtte og nasjonal støtte i et helhetlig beslutningsrammeverk.

Obama-administrasjonen begynte å vurdere intervensjonsalternativet etter ISIS' erobringer i Nord-Irak i juni 2014. ISIS ble oppfattet som en utfordring langs flere dimensjoner, men som følge av fraværet av en inkluderende irakisk regjering var en omfattende amerikansk militæroperasjon uaktuelt innledningsvis. Derimot tvang eskaleringen av trusselen mot minoriteter og amerikanere i Nord-Irak administrasjonen til å autorisere begrensede militærangrep mot ISIS i august 2014.

ISIS responderte på disse angrepene med en serie halshuggingsvideoer av amerikanske og britiske gisler. Dette økte både administrasjonens fornemmelse av trusselen og prestisjekostnaden forbundet med ikke å intervenere. Dette, kombinert med Iraks nyetablerte regjering, styrket administrasjonens intervensjonsbesluttsomhet. Både på det internasjonale og nasjonale plan vokste det gradvis frem en bred støtte for intervensjonen. Samlet sett førte dette til at Obama annonserte en utvidet strategi for å bekjempe ISIS 10. september 2014. Natt til 23. september, da de første amerikanske bombene falt på ISIS-mål i Syria, var intervensjonen et faktum.

Forord

Jeg vil først og fremst takke min hovedveileder, Anne Julie Semb, som har vært imøtekommende og bidratt med innsiktsfull veiledning fra første stund. Jeg vil også rette en stor takk til min biveileder, Stian Kjeksrud, som har bidratt med konstruktive tilbakemeldinger gjennom hele prosjektet.

I tillegg rettes en takk til min samboer, Helene Sinding-Larsen, som har bidratt med råd, støtte og korrekturlesning.

Even Hellan Larsen

Oslo, 11.05.2016

Innholdsfortegnelse

1	Innledning	1
1.1	Presisering av studieobjektet.....	1
1.1.1	Militær intervensjon.....	2
1.2	Tidligere forskning.....	4
1.3	Struktur.....	5
2	Bakgrunn.....	6
2.1	Amerikanske intervensjonsmotiver i etterkrigstiden.....	6
2.2	Fremveksten av ISIS	7
2.2.1	Mislykket gjenoppbygging av Irak	7
2.2.2	Maktvakuum etter den syriske borgerkrigen	8
2.2.3	Et selverklært kalifat	9
2.2.4	Hva karakteriserer ISIS?	11
3	Teori.....	13
3.1	Davidsons beslutningsmodell.....	14
3.1.1	Innledende kausalvariabler	15
3.1.2	Betingelsesvariabel: Nytte-kostnadsvurdering	19
3.1.3	Innledende reaksjoner	21
3.1.4	Betingelsesvariabel: Internasjonal støtte.....	22
3.1.5	Forsterkende kausalvariabler	23
3.1.6	Betingelsesvariabel: Nasjonal opinion- og opposisjonsstøtte.....	24
3.2	Teoretiske implikasjoner	26
4	Metode	27
4.1	Casestudie.....	27
4.1.1	Kongruensmetode og prosess-spring	27
4.2	Kilder.....	30
4.3	Validitet og reliabilitet	31
5	Analyse	34
5.1	Innledende kausalvariabler.....	34
5.1.1	Humanitær intervensjonsnorm.....	35
5.1.2	Trussel mot nasjonale interesser	44
5.1.3	Prestisje.....	61

5.2	Nytte-kostnadsvurdering	64
5.3	Innledende reaksjon.....	68
5.4	Forsterkende kausalvariabler.....	69
5.4.1	ISIS' halshugging av vestlige gisler og USAs umiddelbare respons.....	70
5.4.2	Forsterkende trusselvariabel	72
5.4.3	Forsterkende prestisjevariabel	75
5.5	Endring i nytte-kostnadsvurderingen	77
5.6	Internasjonal støtte	81
5.6.1	Generelt om internasjonal støtte	81
5.6.2	Var intervensjonen kontroversiell?.....	81
5.6.3	Internasjonal støtte og dens betydning.....	86
5.7	Opinion og opposisjonsstøtte	88
5.7.1	Nærhet til valg og valgpolitisk utgangspunkt	88
5.7.2	Befolkningens og opposisjonens holdning	89
5.8	Intervensjon i Syria	93
6	Avslutning.....	95
	Litteraturliste.....	98

1 Innledning

I det internasjonale systemet oppstår det tidvis situasjoner som stater velger å konfrontere med militærmakt, deres mest brutale og kontroversielle utenrikspolitiske virkemiddel. En slik avgjørelse drives i hvert enkelttilfelle av en kompleks og unik beslutningsprosess. For å forstå hvilke forhold som ledet frem til en spesifikk intervensjonsbeslutning, vil det derfor være nødvendig å studere denne inngående (Regan 1998, 777). Med utgangspunkt i Jason Davidsons (2013) intervensjonsbeslutningsmodell, vil denne studien analysere Obama-administrasjonens beslutning om å intervenere mot Den islamske stat i Irak og al-Sham (ISIS)¹ i september 2014.

Obama-administrasjonen har generelt gitt uttrykk for at militærmakt er et lite effektivt og uforutsigbart virkemiddel, og har av den grunn vært kritisk til å dra USA inn i nye militærkonflikter. Allerede før Barack Obama inntok Det hvite hus var han tydelig på at en amerikansk tilbaketrekning fra Irak, samt militærkonfliktene i Midtøsten generelt, var en sentral politisk målsetning (Lynch 2015, 19–20). Denne skepsisen ble styrket av det kaoset Libya-intervensjonen etterlot seg, og ble igjen illustrert gjennom fraværet av en intervensjon i Syria (Lynch 2015, 24–25). På bakgrunn av denne skepsis til bruk av militærmakt, virker Obama-administrasjonens beslutning om å påta seg lederrollen i en ny intervensjon i Midtøsten, denne gangen mot ISIS, oppsiktsvekkende.

I denne studien stilles følgende problemstillingen: *Hva kan forklare Obama-administrasjonens beslutning om å intervenere mot ISIS i september 2014?*

1.1 Presisering av studieobjektet

Alle stater påvirkes av situasjoner utenfor deres egne territorielle landegrenser.

Alvorlighetsgraden av slike situasjoner varierer, de mest alvorlige tilfellene omtales ofte som internasjonale kriser. Michael Brecher (1977, 43–44) forstår dette som en omveltning i en stats forhold til en annen internasjonal aktør, hvor beslutningstakerne hos den bekymrede part oppfatter situasjonen som en kritisk endring i dens eksterne eller interne omgivelser, og hvor dette forstås som en trussel mot grunnleggende verdier. I tillegg innebærer situasjonen en økt sannsynlighet for bruk av militærmakt fra den bekymrede part, samt en følelse av begrenset tid

¹ I denne studien brukes betegnelsen ISIS, men gruppen er også kjent under navnene Den islamske stat i Irak og Levante (ISIL), Den islamsk stat (IS) og Daesh.

til å respondere på krisen før den eskalerer. I 2014 representerte fremgangen til ISIS en slik krise for amerikanske beslutningstakere, den påfølgende problemstillingen ble følgelig hvordan situasjonen skulle håndteres.

For å håndtere slike kriser har stater fire typer virkemidler til rådighet: propaganda, diplomatiske, økonomiske og militære virkemidler (Baldwin 1985, 13–14). Denne studien retter fokus mot sistnevnte. Militærmakt representerer det mest ytterliggående virkemiddelet og er derfor vanligvis forbeholdt alvorlige situasjoner (Fermann 2011, 57–58; Snow 2016, 14). Det er en slik beslutning denne studien vil analysere, en internasjonal krise hvor den bekymrede part, USA, vurderte og til slutt tok i bruk militærmakt. Det er derimot nødvendig å differensiere dette virkemiddelet ytterligere. Skillet går mellom militære intervensjoner og anvendelse av militærmakt som ikke faller inn under intervensjonsbegrepet.

1.1.1 Militær intervensjon

Det er store variasjoner i forståelsen av begrepet militær intervensjon. Noen forbeholder fenomenet til interaksjon mellom stater, og tillegger fravær av samtykke fra den intervenerte stat som det avgjørende kjennetegn (Cody 2005, 15). Andre tillegger ingen aktørkriterier, og lar begrepet dekke all ekstern og ikke forhåndsplanlagt bruk av militærmakt (Haass 1994, 19–20). Variasjonen i begrepsbruken, samt mangelen på en fruktbar definisjon til bruk i denne studien, gjør det hensiktsmessig å utforme en bedre tilpasset intervensjonsdefinisjon.

Militære intervensjoner kan forstås som en underkategori av det overordnede fenomenet intervensjoner. Intervensjoner kan deles inn i ikke-militære og militære. De ikke-militære består hovedsakelig av diplomatiske og økonomiske virkemidler, mens de militære innebærer direkte eller indirekte bruk av militærmakt. Selv om også ikke-militære intervensjoner kan sette liv og helse i fare, utgjør de militære den mest direkte risikoen for liv og helse for alle involverte parter (Arnold 2012, 266–67). Betegnelsene intervensjon og militær intervensjon vil her benyttes synonymt, men dersom det henvises til andre typer intervensjoner vil dette presiseres.

Intervensjonsbegrepet har ofte blitt forbeholdt interaksjon mellom stater, altså at både den intervenerte og intervenerende part må være stater (Beloff 1968, 198; Arnold 2012, 266; Cody 2005, 15). Denne studien utvider begrepet til også å inkludere intervensjoner mot ikke-statlige aktører. Nødvendigheten av denne utvidelse følger av utviklingen i det den internasjonale trusselbildet, hvor ikke-statlige aktører stadig har blitt mer fremtredende. Alyson J. K. Bails

(2012, 152–53) fremhever tre utviklingstrekk som har bidratt til dette: 1) Ikke-statlige aktører har en sentral rolle i de intra-statlige konfliktene som dominerer det moderne konfliktbildet. 2) Ikke-statlige aktørers bruk av terrorisme og internasjonal kriminalitet fører til at stater føler seg sårbare. 3) Globalisering gir ikke-statlige aktører større mulighet til å angripe både stater og andre ikke-statlige aktørers interesser både innenlands og utenlands.

Dette medfører at ikke-statlige aktører også vokser frem som mer aktuelle intervensjonsmål (Bails 2012, 152) og bør derfor ikke ekskluderes fra universet av intervensjoner.

Kjernen i intervensjonsfenomenet er, ifølge Christian Reus-Smit (2013, 1060), at militærmakten brukes i et territorium uten aksept fra den politiske autoritet som har jurisdiksjon i området. Dette gjør intervensjoner iboende kontroversielle da de karakteriseres av en overtredelse av den anerkjente internasjonale fordelingen av myndighetsområder. Derfor vil enhver intervensjon ha et iboende behov for å legitimeres (Reus-Smit 2013, 1066–67). Dette bidrar til at terskelen for en intervensjonsavgjørelse vil være høyere enn iverksettelse av militæroperasjoner som ikke krenker en annens anerkjente myndighetsområde. Det er derfor nødvendig å skille intervensjoner fra andre former for ekstern militærbruk.

En militær intervensjon vil derav forstås som: *Bruk av militærmakt av en eller flere statlige aktører rettet mot en annen statlig eller ikke-statlig aktør i den hensikt å endre intervensjonsmålets adferd, og uten samtykke fra aktøren med jurisdiksjon i området der intervensjonen finner sted.*

Denne definisjonen åpner for at en militæroperasjon mot ISIS, som er en ikke-statlig aktør, kan forstås som en intervensjon. Videre gjør den det mulig å differensiere mellom intervensjoner og annen bruk av ekstern militærmakt. Dette er fruktbart i denne studien, da det bidrar til å skille mellom de mindre kontroversielle Irak-godkjente amerikanske militæroperasjonene i Irak fra august 2014, og den mer kontroversielle utvidelsen til Syria i september 2014, uten syrisk samtykke, som dermed representerte en intervensjon (Henderson 2014, 210–12). Skillet er nødvendig da terskelen for å iverksette sistnevnte vil være høyere nettopp fordi den bryter den anerkjente fordeling av myndighetsområder. Det er også viktig å understreke at det er beslutningen om å iverksette en intervensjon i september 2014, og ikke iverksettelsen av angrepene i Irak måneden før, denne studien tar sikte på å forklare. En ytterligere nødvendig

presisering er at dette er en studie om hva som kan forklare at intervensjonen i første omgang ble iverksatt, altså ikke hvorfor den fortsatt pågår eller hvorfor den eventuelt har endret seg.

1.2 Tidligere forskning

Intervensjonslitteraturen kan deles inn i to underkategorier. Den ene retter søkelyset mot virkningene av en intervensjon (se f.eks. Regan 1996; Balch-Lindsay og Enterline 2000; Regan 2002; Gent 2008; Seybolt 2007; Krain 2005; Choi og Piazza 2015), mens den andre retter oppmerksomheten mot hvor, hvem og hvorfor aktører intervensjoner (se f.eks. Regan 1998; Davidson 2013; Krieg 2013; Auerswald 2004; Finnemore 2003; Putnam 1967). Selv om disse er to sammenkoblede dimensjoner av det samme fenomenet, studeres de ofte separat (Regan 2010, 459). Da denne studien hører til sistnevnte gren, er det denne litteraturen som belyses nedenfor.

Tidligere kvantitative studier kan gi et overblikk over hva som kan forventes å drive frem en intervensjonsbeslutning. Patrick M. Regans (1998) studie av etterkrigstidens intervensjoner, tyder på at intervensjonsbeslutninger påvirkes av sikkerhetsmessige hensyn, humanitære hensyn, sannsynlighet for måloppnåelse og stormaktsrivalisering. I en annen kvantitativ studie finner Regan (2000) at sannsynligheten for en amerikansk intervensjon øker i samsvar med den offentlige medieoppmerksomheten. I et kvantitativt studie av USAs humanitære intervensjoner mellom 1981 og 2005 finner Seung-Whan Choi (2013) at USA hovedsakelig ble drevet av humanitære hensyn og ikke av nasjonale interesser. Derimot fremheves det av andre at slike humanitære motiver nesten alltid må suppleres med nasjonale interesser for å utløse en intervensjon (Wheeler og Morris 2006, 448; Chesterman 2006, 163). I en samling av 12 casestudier av vestlige staters intervensjonsbeslutninger finner Andreas Krieg (2013) at beslutningen i samtlige tilfeller var drevet av en kombinasjon av humanitære motiver og nasjonale egeninteresser. På bakgrunn av at staters intervensjonsbeslutninger påvirkes av mange forhold, oppfordrer Regan (1998, 777) til flere dyptgående casestudier, da dette vil bedre forståelsen av hvordan disse ulike forholdene henger sammen i slike intervensjonsavgjørelser.

David P. Auerswalds (2004) casestudie av Storbritannias, Frankrikes, Tysklands og USAs bidrag i Kosovo-intervensjonen er et eksempel på en slik studie. Studien illustrerer nødvendigheten av å inkludere både nasjonale forhold, som styrke til utøvende makt og folkemening, samt internasjonale forhold, som trusler og kollektive handlingsproblemer, innen et samlet rammeverk for å få en tilfredsstillende forståelse av intervensjonsbeslutningene. I en annen casestudie hevder

Kevin Marsh (2014) at USAs beslutning om å bidra i Libya intervensjonen ble drevet av nasjonale sikkerhetshensyn, men at også befolkningen og den politiske elitens skepsis var avgjørende for beslutningsutfallet. Selv om de to overnevnte studiene inkluderer flere variabler i et helhetlig beslutningsrammeverk anvender de ikke et like detaljert rammeverk som Davidson (2013) utviklet i sin studie av Frankrikes og Storbritannias beslutning om å intervensjonere i Libya. Davidson hevder at disse avgjørelsene ble påvirket av nasjonale interesser, humanitære hensyn, prestisje, nytte-kostnadsvurderinger, internasjonal støtte og nasjonal støtte. Disse forholdene påvirket ikke bare intervensjonsbeslutningen direkte, men hadde også innvirkning på hverandre gjennom en kompleks beslutningsprosess. Min studie tar utgangspunkt i dette teoretiske rammeverket, og føyer seg inn i rekken av studier hvor formålet er en dyp forståelse av mekanismene bak en intervensjonsbeslutning. Med dette representerer den også en oppfølging av Regans anmodning om flere slike studier.

Forskningen på intervensjonen mot ISIS er fortsatt forholdsvis begrenset. Litteraturen som eksisterer retter i stor grad fokus mot utfordringer ved å oppnå målsettingene ved intervensjonen (se f.eks. Bouzis 2015; Lister 2015; Cronin 2015; Paasche og Gunter 2016; McFate 2015). Det eksisterer også bidrag som belyser ulike forhold som har hatt betydning for USAs intervensjonsbeslutning (se f.eks. Weinberg 2014; Henderson 2014; Byman og Shapiro 2014; Hegghammer og Nesser 2015; Kumar 2015). Derimot finnes det ikke, så vidt meg bekjent, noen andre studier som foretar en systematisk analyse av hva som kan forklare USAs valg om å intervensjonere. Denne studien representerer dermed et første skritt for å fylle dette gapet i litteraturen.

1.3 Struktur

I neste kapittel redegjøres det først for hovedlinjene i amerikanske intervensjonsmotiver i etterkrigstiden, før oppmerksomheten rettes mot fremveksten av ISIS. Kapittel tre redegjør for studiens teoretiske rammeverk. I kapittel fire belyses metoden og kildematerialet som anvendes i studien, samt utfordringer knyttet til disse. Deretter vil problemstillingen besvares gjennom analysen i kapittel fem. Til slutt samles trådene fra analysen i et oppsummerende kapittel seks.

2 Bakgrunn

2.1 Amerikanske intervensjonsmotiver i etterkrigstiden

Fra et mønster der væpnede konflikter i stor grad ble utkjempet mellom organiserte nasjonale militærstyrker, har intra-statlige konflikter dominert konfliktbildet etter 1945 (Snow 2016, 31). Dette har medført at USA, og andre vestlige land, har gått fra å kjempe såkalte «wars of necessity», hvor landets overlevelse sto på spill, til å involvere seg i såkalte «wars of choice», hvor landets eksistens ikke er en faktor (Hook 2011, 327).

USA er den staten som har vært involvert i flest militærkonfrontasjoner i etterkrigstiden (Russett 2014, 32). Under den kalde krigen var USAs bruk av militærmakt i stor grad formet av rivaliseringen med Sovjetunionen (Arnold 2012, 277). Bortfallet av den sovjetiske trusselen åpnet for andre intervensjonsmotiver (Snow 2016, 59; Miller 2010, 44). På 1990-tallet ble dette fremtredende gjennom det humanitære intervensjonsmotivet. USAs varierende villighet til å intervenere i krisene i Somalia, Rwanda og Balkan illustrerte både det humanitære incentivets begrensinger og potensial (Snow 2016, 17; Miller 2010, 42). Terrorangrepene 11. september 2001 innledet en ny epoke i amerikansk intervensjonsadferd. Angrepene førte til at internasjonal terrorisme heretter dominerte USAs trusselbilde. Denne omveltningen la grunnlaget for intervensjonene i Afghanistan (2001) og Irak (2003) (Snow 2016, 59). Frykten for nye omfattende angrep mot USA bidro til å øke aksepten for preventiv bruk av militærmakt (Schmidt og Williams 2008, 196–97). Denne perioden var også preget av en målsetting om å innføre demokrati i de intervenerte områdene. Dette målet ble begrunnet med at demokratier ikke kriget med hverandre, og at flere demokratier derav ville føre til et fredeligere internasjonalt samfunn (Miller 2010, 49; Schmidt og Williams 2008, 199). I statsvitenskapen omtales dette som den demokratiske fredstesens (Russett 1993, 4). Generelt var Bush-administrasjonens utenrikspolitikk preget av den forståelse at USA var den eneste supermakten i verden, og at de var fast bestemt på å opprettholde denne posisjonen (Schmidt og Williams 2008, 195).

Obama-administrasjonen har derimot, som nevnt innledningsvis, vært skeptisk til hva en kunne oppnå ved bruk av militærmakt, og Obama har vært tydelig på at han ønsket å trekke USA ut av konfliktene i Midtøsten (Lynch 2015, 19; Kaufman 2014, 443–44). Administrasjonens holdning til hva som kan forsvare bruk av militærmakt, vil utdypes i analysen; her vil det derfor kun skissers et par eksempler på administrasjonens tidligere intervensjonsadferd.

I 2011 deltok USA i Libya-intervensjonen, men de påtok seg en mer tilbakeholden rolle enn det de hadde gjort ved tidligere intervensjoner (Hallams og Schreer 2012, 313). Den påfølgende kollapsen og kaoset i Libya styrket administrasjonens skepsis til militærmaktens effektivitet. Tilbakeholdenheten til militære intervensjoner ble igjen illustrert gjennom fraværet av en intervensjon i borgerkrigen i Syria (Lynch 2015, 24–25). Disse to tilfellene illustrerte at selv om administrasjonen anerkjente at grunnleggende menneskerettigheter og friheter burde beskyttes, utløste ikke store humanitære lidelser nødvendigvis amerikanske intervensjoner (Murray 2013, 151–52).

2.2 Fremveksten av ISIS

ISIS utnyttet ustabiliteten og svekkelsen av statsstrukturene i Syria og Irak for å tilrive seg kontroll over store områder i disse landene (Lister 2014, 30). Før fokuset rettes mot ISIS, vil det derfor redegjøres for hvordan statskollapsen i disse landene la til rette for ISIS' fremvekst.

2.2.1 Mislykket gjenoppbygging av Irak

USAs intervensjon i Irak i 2003 styrtet ikke bare Saddam Hussains regime, den knuste også landets tvangsmakt, politiske, institusjonelle og økonomiske strukturer. Sammenbruddet ble etterfulgt av et tiår med mislykkede forsøk på å gjenoppbygge staten (Dodge og Wasser 2014, 20–22). ISIS' fotfeste i landet kan forstås som en direkte konsekvens av de strukturelle svakhetene ved denne rekonstruksjonen (Dodge og Wasser 2014, 31).

USAs oppløsning av den irakiske hæren undergravde Iraks evne til å utøve tvangsmakt og beskytte egen befolkning. Dette førte til at andre aktører tilkjempet seg befolkningens lojalitet, ved å påta seg rollen som sikkerhetsgarantister (Dodge og Wasser 2014, 22). USAs påfølgende forsøk på å gjenoppbygge Iraks militærmakt led under flere svakheter. For det første bidro omfattende korrupsjon til å undergrave militærets moral og villighet til å kjempe (Dodge 2014, 12; Parker 2012, 103). En annen belastning var at Nouri al-Maliki, etter å ha inntatt statsministerkontoret i 2006, forsøkte å øke sin personlig kontroll og innflytelse i militæret (Sullivan 2013, 10–19). Denne direkte innblanding undergravde forsøket på å skape en enhetlig og lojal militærinstitusjon (Dodge og Wasser 2014, 23; Dodge 2014, 12).

Korrupsjon forhindret også gjenoppbyggingen av statens evne til å tilby innbyggerne tjenester, goder og ledelse (Dodge 2014, 15; Parker 2012, 104). Dette institusjonelle vakuemet åpnet for

fremveksten av politiske og religiøse grupper som kunne tilby befolkningen tjenester der staten sviktet (Dodge og Wasser 2014, 26).

Et annet viktig grunnlag for ISIS' fremvekst var den sekteriske politikken som på mange måter ble institusjonalisert i det nye statssystemet (Reese 2013, 10). Den sekteriske slagsiden ble forsterket av den såkalte «de-Baathification» prosessen. Hensikten var å fjerne aktører tilknyttet Baath-partiet fra det politiske landskapet, men det ble i stor grad benyttet av sjiamuslimske politikere for å svekke sine sunnimuslimske motstandere (Reese 2013, 10; Dodge og Wasser 2014, 28–29; Sullivan 2013, 31). Den sunnimuslimske delen av befolkningen følte seg oversett i nasjonal politikk, ekskludert fra oljerikdommen og diskriminert av irakiske sikkerhetsstyrker (ISF). Misnøyen toppet seg i desember 2012 da den sunnimuslimske finansministerens, Rafia al-Issawi, hus ble raidet, og hans sikkerhetsvakter arrestert av ISF. Dette ble etterfulgt av hans avgang i mars 2013. Fra desember 2012 til april 2013 samlet titusenvis av sunnimuslimske demonstranter seg i provinsene Anbar, Dayala og Ninewa (Dodge og Wasser 2014, 29; Reese 2013, 11).

ISIS utnyttet den sunnimuslimske misnøyen, samt statens institusjonelle og sikkerhetsmessige begrensninger, og påtok seg rollen som forsvarer av sunniers rettigheter (Lister 2014, 26). Dette gjenspeilet seg i at ISIS mye lettere klarte å etablere kontroll og støtte i områdene hvor misnøyen var størst (Dodge og Wasser 2014, 30).

2.2.2 Maktvakuum etter den syriske borgerkrigen

ISIS' fotfeste i Syria må forstås i sammenheng med borgerkrigen i landet (Lister 2014, 12).

Borgerkrigen hadde sitt utspring fra bølgen av demonstrasjoner kjent som Den arabiske våren, som startet i Tunisia i desember 2010, men som raskt spredte seg til store områder i Midtøsten og Nord-Afrika (Ma'oz 2014, 49). I mars 2011 begynte den syriske befolkningen å samles til fredelige demonstrasjoner for menneskerettigheter, frihet og demokrati, i Den arabiske vårens ånd. Delvis som et resultat av Assad-regimets voldelige respons på de innledende demonstrasjonene, utviklet situasjonen seg raskt til et voldelige opprør (Brom, Berti og Heller 2013, 37).

I begynnelsen av opptøyene kontrollerte Assad en de mest mannsterke og best utrustede militærstyrkene i Midtøsten. Regimet fikk derimot ikke utnyttet denne ressursen fullt ut. Årsaken var den raske spredningen av desertører innledningsvis i opptøyene, samt frykten for ytterligere

avhopp (Jenkins 2014, 5–6; Holliday 2013, 12). Dette førte til at Assad kun benyttet sine mest trofaste styrker, som omfattet rundt en tredjedel av de totale styrkene (Holliday 2013, 15).

Mangelen på trofaste styrker tvang regimet til å konsentrere seg om å forsvare begrensede områder. Dette ble tydelig etter et år med mislykkede forsøk på å slå ned opprøret. I løpet av sommeren 2012, begynte Assad-regimet, ifølge Joseph Holliday (2013, 9), å gi opp målet om å gjenerobre kontroll over hele det syriske territoriet. Regimet konsentrerte seg om de sørligere områdene av landet, og etterlot de nordlige og østlige delene i hendene på opprørere og militsgrupper (Holliday 2013, 32). Maktvakuumet som fulgte av denne tilbaketrekningen åpnet for en enklere og raskere fremvekst for grupper som ISIS i disse områdene (Jenkins 2014, 6). Dette la grunnlaget for en uoversiktlig situasjon, hvor stadig nye aktører forsøkte å tilkjempe seg kontroll i de regimeforlatte områdene. Denne utviklingen bidro også til å tydeliggjøre de sekteriske skillelinjene i landet (Jenkins 2014, 3–4).

Det samlede situasjonsbildet av Assads manglende evne til å kontrollere egne områder og Malikis manglende evne til å tilfredsstille den sunnimuslimske befolkning, ga ISIS et ideelt utgangspunkt for å etablere sitt kalifat på begge sider av den Irak-syriske grensen (Weinberg 2014, 341).

2.2.3 Et selverklært kalifat

ISIS har utviklet seg fra en liten og lite organisert gruppe, til en stor og sentralisert organisasjon med intensjoner om å styre store landområder (Lister 2014, 1). Bevegelsens opprinnelse går tilbake til 1999, da Abu Musab al-Zarqawi etablerte jihadistgruppen Jama‘at al-Tawhid wa al-Jihad (JTWJ) i Afghanistan (Lister 2014, 6). Da den amerikanske invasjonen av Irak ble innledet i mars 2003, hadde JTWJ flyttet sin virksomhet til Nord-Irak (Lister 2014, 7). Etter at al-Zaraqawi sverget troskap til al-Qaidas leder Osama Bin Laden, i september 2004, ble gruppen kjent under navnet al-Qaida i Irak (AQI) (Bunzel 2015, 14).

15. januar 2006 kunngjorde AQI at de sammen med fem andre opprørsgrupper i Irak etablerte koalisjonen Majlis Shura al-Mujahideen (MSM) (Lister 2014, 8; Bunzel 2015, 16). I oktober 2006 annonserte MSM etableringen av Den islamske stat i Irak (ISI). Månedet etter sverget Abu Ayyub al-Masri, AQI nyutnevnte leder, troskap til lederen av ISI, Abu Omar al-Baghdadi (Lister 2014, 8). Navneskiftet ble innledningsvis kun oppfattet som at al-Qaidas gren i Irak hadde endret

navn, men i virkeligheten signaliserte dette begynnelsen på et ambisiøst politisk prosjekt, om å etablere et kalifat i Irak og resten av regionen (Bunzel 2015, 4).

Innledningsvis overvurderte ISI egen evne til å mobilisere støtte i den sunni-dominerte Anbar-provinsen. Misnøyen førte til at lokale stammer samlet det såkalte «Shawa-rådet» for å bekjempe ISI (Lister 2014, 9). «Sahwa-militsen», støttet av USA og ISF, svekket ISI betraktelig i perioden 2007-2009 (Lister 2014, 9–10). Presset mot ISI ble derimot gradvis svekket etter at USA annonserte at de ville trekke seg ut av Irak i løpet av perioden juni 2009 til august 2010. Den påfølgende overføringen av sikkerhetsansvaret til ISF, medførte en betraktelig reduisering av «Sahwa-militsens» ressurser og evne til å bekjempe ISI (Lister 2014, 10).

Mangel på suksess i denne perioden førte til et internt krav om mer sentralisering i organisasjon. Følgelig ble det iverksatt en sentraliseringsprosess rundt organisasjonens nye leder, Abu Bakr al-Baghdadi (Lister 2014, 21).

ISIS' store oppsving begynte med operasjonen kalt «Breaking the Walls», som ble iverksatt i juli 2012 og varte til juli 2013. Hovedelementene i operasjonen var 24 store «vehicle-borne improvised explosive device» (VBIED) angrep, i tillegg til åtte angrep hvor fanger ble brutt ut av fengsler (Lewis 2013, 7). Operasjonen kan forstås ut ifra ISIS' ønske om å øke ustabiliteten i landet, gjennom å undergrave restene av den sunnimuslimske støtten til det irakiske regimet. Samtidig ønsket de å fremprovosere motangrep fra sjiamilitser. Dette var avgjørende for ISIS' ekspansjon, da støtte fra sunnigrupperingene var basert på at det irakiske regimet ikke beskyttet eller forsørget den sunnimuslimske befolkningen (Lister 2014, 31).

Parallelt med denne offensiven i Irak utnyttet ISIS maktvakuemet som oppsto i Syria som følge av borgerkrigen, til å etablere kontroll i områder nordøst i landet (Cronin 2015, 89). I 2011 sendte al-Baghdadi sin Ninewa-operasjonssjef, Abu Muhammad al-Jowlani, til Syria, hvor han etablerte organisasjonen Jabhat al-Nusra² (al-Nusra) (Lister 2014, 12; Bunzel 2015, 24). I en radioannonsering 9. april 2013, kunngjorde al-Baghdadi at al-Nusra var en del av ISI, og at de to gruppene skulle forenes. Med dette erklærte han ISIs utvidelse til Syria, samtidig som han kunngjorde at ISI heretter skulle gå under navnet Den islamske stat i Irak og al-Sham³ (ISIS). Al-

² Gruppen kalles også Nusrafronten og al-Qaida i Syria.

³ Al-Sham betyr stor-Syria på arabisk (Bunzel 2015, 25).

Nusra ledelsen motsa seg denne sammenslåingen, ISIS måtte dermed etablere seg som en separat aktør i Syria (Lister 2014, 13; Bunzel 2015, 25).

I Irak ble den forrige operasjonen umiddelbart etterfulgt av en ny, omtalt som «Soldiers' Harvest» (Lister 2014, 12). Denne var hovedsakelig avgrenset til Nord-Irak, særlig Ninewa-provinsen. Offensiven var stort sett rettet mot ISF. Målet var å svekke ISFs posisjon, for å «klargjøre» området for etableringen av kalifatet (Lewis 2014a). Operasjonen svekket et allerede svakt ISF og la grunnlaget for ISIS' fremmarsj i regionen i juni 2014. 10. juni ble Mosul, Iraks nest største by, erobret av ISIS i løpet av bare 24 timer (Lister 2014, 18). Dette ble etterfulgt av at ISIS 29. juni kunngjorde grunnleggelsen av et globalt kalifat, og annonserte seg selv som Den islamske stat (IS) (Bunzel 2015, 31). Innen september hadde ISIS tatt kontroll over store deler av provinsene Ninewa, Anbar og Salah ad-Din i Nord-Irak (Kagan, Kagan og Lewis 2014, 15). Med dette kontrollerte ISIS størsteparten av de sunni-dominerte områdene i Irak (Bunzel 2015, 31). Parallelt med dette begynte administrasjonen i Washington å vurdere mulighetene for en intervensjon mot ISIS.

2.2.4 Hva karakteriserer ISIS?

ISIS er en svært sammensatt aktør, gruppen utgjør en kombinasjon av en opprørsgruppe, terroristorganisasjon og en statsaspirerende aktør (Cronin 2015, 88).

ISIS' ideologi representerer en streng form for jihadi-salafisme (jihadisme) (Bunzel 2015, 9). Den moderne jihadismen bygger på to strømninger: Den første er målet om å gjenopprette et kalifat. Den andre er salafisme, dette beror på en teologisk bevegelse som er opptatt av å rense den sunnimuslimske troen, og oppfatter seg selv som de eneste sanne muslimer (Bunzel 2015, 7–8). Salafi-jihadister anser jihad, forstått som væpnet kamp mot ikke-troende, som en plikt for alle troende (Kagan, Kagan, mfl. 2016, 18). Disse strømmingene er lett gjenkjennelig hos ISIS. De særpreges av sitt ambisiøse mål om å opprette et fullverdig alternativ til de eksisterende statsinstitusjonene, gjennom å etablere et rent sunnimuslimsk kalifat under en streng tolkning av Sharia (Cronin 2015, 90; Lister 2014, 28). De har utviklet seg til en sentralisert aktør, med en *modus operandi* som kjennetegnes av å radikaliserer og endre samfunnet, samt å etablere et kalifat (Lister 2014, 21). I Syria og Irak presenterer ISIS seg som et alternativ til staten, og som en forsvarer av regime-undertrykte sunnimuslimer (Lister 2015, 8).

Med denne statsaspirasjonen kan ISIS forstås som en såkalt jihadistisk proto-stat. Med hensyn til størrelsen på området og befolkningen de kontrollerer, samt de omfattende institusjonelle strukturene de har etablert, representerer ISIS det mest omfattende eksempel på en slik proto-stat i moderne tid (Lia 2015, 32).

3 Teori

Ingen forklaring, uansett hvor detaljert, vil være i nærheten av å fange opp hele den komplekse virkeligheten, derfor er en avhengig av å forenkle den virkeligheten en studerer (King, Keohane og Verba 1994, 43). Teorier hjelper oss å med manøvrere i og forenkle dette landskapet. Dette da teorier belyser hvilke faktorer som antas å være avgjørende for å forklare spesifikke fenomener, samt hvordan disse faktorene henger sammen (Waltz 1979, 8).

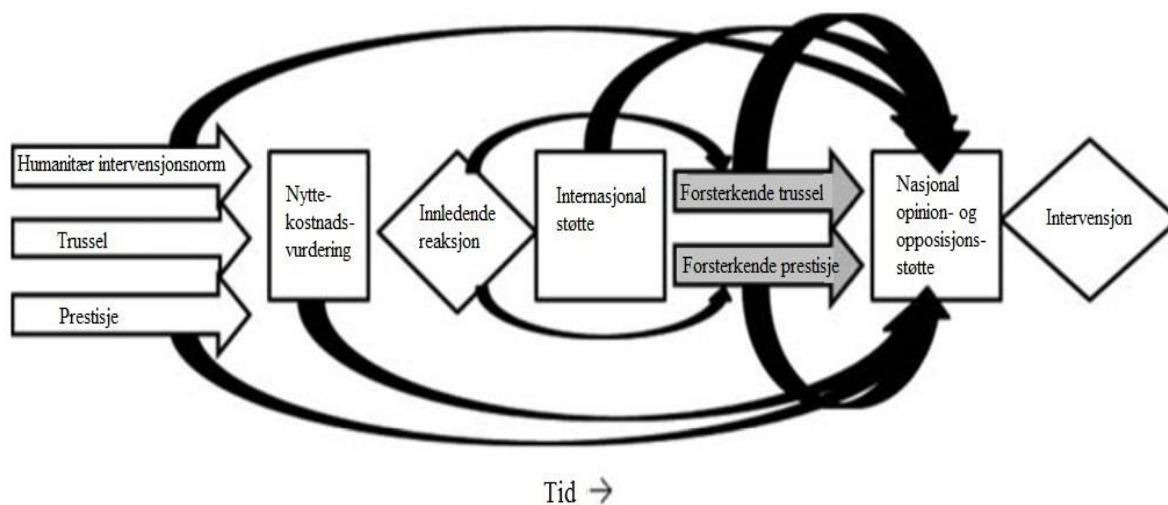
Ulike teorier vektlegger forskjellige variabler for å forklare staters bruk av militærmakt. Strukturell realisme fremhever eksterne trusler som et viktig intervensjonsmotiv (Walt 1987). Robert Gilpins (1981) hegemoniteori trekker frem trusler mot nasjonal prestisje som en avgjørende drivkraft. Konstruktivismen vektlegger derimot betydningen av humanitære normer og internasjonal legitimitet (Finnemore 1996; Finnemore 2003). Mens liberalismen fremhever velgernes innvirkning på intervensjonsbeslutningen (Moravcsik 1997).

Alle disse teoriene vektlegger hver for seg vesentlige faktorer for å forklare hvorfor statsledere velger å intervenere (Davidson 2013, 311). Det vitenskapelige idealet om sparsommelighet («parsimony»), et mål om å forklare mest mulig med minst mulig, taler for at en burde analysere disse teoriene enkeltvis. Derimot vil dette ofte være en avveining mellom sparsommelighet og forklaringskraft (Van Evera 1997, 19). Det er også tilfellet her, da ingen av teoriene alene kan gi en tilfredsstillende forståelse av USAs intervensjonsbeslutning. Ved å ta utgangspunkt i teoriene hver for seg risikerer man å neglisjere sentrale elementer fra andre teorier og overse sammenhenger på tvers av ulike teorier (Davidson 2013, 311). For å fange opp kompleksiteten i intervensjonsbeslutningen vil det derfor være hensiktsmessig å ta utgangspunkt i en såkalt integrert beslutningsmodell, forstått som en modell som samler elementer fra ulike teoretiske perspektiver, til et helhetlig rammeverk. Teorier om internasjonal politikk er ofte ikke presise nok til å fange opp alle de vesentlige forholdene ved en utenrikspolitisk beslutning. Alexander L. George og Andrew Bennett (2005, 266–68) oppfordrer derfor til å ta utgangspunkt i det de kaller «middle-range»-teorier, forstått som avgrensede teorier om undergrupper av mer generelle fenomener. I dette tilfellet vil intervensjonsbeslutningen forstås som en undergruppe av utenrikspolitiske beslutninger. At tidligere forskning viser at staters intervensjonsbeslutning ofte drives av kombinasjoner av flere forhold, taler også for en helhetlig tilnærming.

For å oppnå en tilfredsstillende forklaring av USAs intervensjonsbeslutning vil denne studien derfor ta utgangspunkt i Davidsons (2013) integrerte beslutningsprosessmodell. Dette er en modell av staters beslutning om hvorvidt de skal velge å intervenere i en krise. Modellen er integrert i den forstand at den trekker på elementer fra alle de overnevnte teoriene, og samler dem til et helhetlig rammeverk.

3.1 Davidsons beslutningsmodell

Davidsons (2013, 311) modell tar utgangspunkt i en internasjonal krisesituasjon. Han konstruerer en kausalprosess, fra at en stats beslutningstakere vurderer situasjonen og mulighetene for en militær intervensjon, til den endelige avgjørelse om å intervenere, eller ikke intervenere, finner sted. Modellen går gjennom syv kronologiske steg, hvor det syvende representerer selve intervensjonen. Dersom beslutningsprosessen stanser i et ledd, tilsvarer dette at beslutningstakerne velger å ikke intervenere. Tilsvarende kan prosessen stanse i hvilket som helst ledd, dersom en annen tilfredsstillende løsning på krisen oppnås (Davidson 2013, 311).

Hvite piler: Innledende kausalvariabler

Grå piler: Forsterkende kausalvariabler

Svarte piler: Dersom forholdet er i favør maktbruk, øker sannsynligheten for intervensjon

Boks: Betingelsesvariabler som kan stanse prosessen

Diamanter: Handlingspunkt (første: beslutning om å iverksette innledende reaksjon, andre: intervensjonsbeslutningen)

Figur 1: Integrert intervensjonsbeslutningsmodell⁴

⁴ En noe redigert versjon av Davidsons opprinnelige modell (Davidson 2013, 311)

3.1.1 Innledende kausalvariabler

Modellen innledes med det Davidson (2013, 311) omtaler som tre *innledende kausalvariabler*: en *humanitær intervensjonsnorm*, *trussel mot nasjonale interesser* og *prestisje*. Disse representerer de innledende vurderingene en stat antas å gjøre angående krisen. Samlet antas det at dersom en av disse tre forholdene tilsier at de bør intervenere, vil beslutningstakerne vurdere intervensjonsalternativet. Dette kan være tilfellet dersom kun en av variablene tilsier at det bør intervensjon, men intervensjonsmotivasjonen øker dersom flere av variablene peker i denne retningen (Davidson 2013, 312–13).

3.1.1.1 Humanitær intervensjonsnorm

Variabelen *humanitær intervensjonsnorm* bygger på en konstruktivistisk antakelse om at internasjonale normer påvirker staters adferd på den internasjonale arenaen (Finnemore 1996, 128). Den konstruktivistiske tilnærmingen retter fokus mot de sosialt konstruerte fenomenene i internasjonal politikk. Dermed går den bakenfor tilnærminger som tar nasjonale interesser for gitt, og gjør tilblivelsen av disse interessene til studieobjektet (Finnemore 1996, 3–4; Ruggie 1998, 856). Med et slikt utgangspunkt fremhever Martha Finnemore (1996, 128) at staters internasjonale beslutninger påvirkes av sosialt konstruerte fenomener i like stor grad som av materielle realiteter. Dette da det stater ønsker å oppnå, formes og frembringes av sosialt konstruerte normer, forståelser og relasjoner. Dette bygger på en forståelse av normer som «expectations about appropriate behavior held by a community of actors» (Finnemore 1996, 22). Altså antas det at felleskapets delte forventinger om korrekt adferd både former og påvirker staters utenrikspolitiske beslutninger.

Davidsons modell begrenses til å inkludere den internasjonale normen «Responsibility to Protect» (R2P) (Davidson 2013, 312). Denne normen pålegger det internasjonale samfunnet et ansvar for å gripe inn, i ytterste konsekvens militært, dersom en annen stat selv ikke klarer eller har til hensikt å beskytte egne borgere mot folkemord, krigsforbrytelser, etnisk rensning eller forbrytelser mot menneskeheten (Bellamy og Williams 2011, 827). For å tillegge variabelen en noe bredere betydning vil det i denne studien heller tas utgangspunkt i en *humanitær intervensjonsnorm*. En humanitær intervensjon kan forstås som en intervensjon med et mål om å stanse eller forhindre omfattende menneskerettighetsbrudd (Holzgreve 2003, 18). Gjennom dette grepet unngår man å ekskludere situasjoner som ikke faller inn under de fire forbrytelsene som den «smalere» R2P-normen omfatter. Dette gjøres da det ikke er avgjørende hvorvidt R2P-

normen hadde betydning. Det som er vesentlig er i hvilken grad humanitære hensyn var en motivasjon.

Etterlevelse av en slik norm kan forstås gjennom to mekanismer. For det første kan den følges fordi en ønsker å unngå stigmatisering i det internasjonale samfunnet som følge av normbrudd. For det andre kan dette forstås gjennom at stater internaliserer normen. Dersom dette er tilfellet etterleves normen fordi den anses som en standard for korrekt adferd (Finnemore 1996, 28–29).

Når en skal vurdere hvorvidt en slik norm har vært av betydning, må en for det første vurdere hvorvidt normen er anerkjent av de aktuelle beslutningstakerne. Deretter må en ta stilling til i hvilken grad normen er vidt delt og akseptert blant aktører i det internasjonale samfunnet (Davidson 2011, 26). Dersom den ikke er anerkjent av andre, vil det heller ikke forekomme noen sosiale kostnader knyttet til brudd. Dette er derimot ikke nødvendig dersom beslutningstakerne har internalisert normen, da de i så fall etterlever normen fordi den anses som korrekt, og ikke for å unngå sosiale kostnader. For det tredje må den potensielle intervenserende part betrakte normen som gjeldende for den aktuelle krisen (Davidson 2011, 26). Dersom dette ikke er tilfellet vil ikke aktøren oppleve det å ikke intervensere som et normbrudd, og dermed vil aktøren heller ikke forvente sosiale kostnader ved å ikke intervensere.

Ettersom normmotivasjon i seg selv er uobserverbart må en ty til vurdering av indirekte spor. Finnemore og Kathryn Sikkink (1998, 892) fremhever at: «because norms by definition embody a quality of “oughtness” and shared moral assessment, norms prompt justifications for action and leave an extensive trail of communication among actors that we can study». Altså kan en forsøke å spore uttrykk for normen i aktørenes begrunnelser for adferd. Davidson (2011, 26) fremhever også at myndighetens offentlige begrunnelser er den beste indikatoren for å vurdere i hvilken grad en norm har hatt betydning for en intervensjonsbeslutning. Hvorvidt disse uttalelsene er sannferdige er et problem som diskuteres under kapittel 4.2.

Variabelen tilsier altså at dersom beslutningstakerne anser den *humanitære intervensjonsnormen* som en anerkjent internasjonal norm, og beslutningstakerne mener situasjonen faller inn under normen, vil dette bidra til at beslutningstakerne begynner å vurdere intervensjonsalternativet.

3.1.1.2 *Trussel mot nasjonale interesser*

Den andre *innledende kausalvariabelen* er forankret i den realistiske tradisjonen og forutsetter at dersom en aktør oppfattes som en *trussel mot nasjonale interesser* styrker dette intervensjonsmotivasjonen (Davidson 2013, 312). Variabelen forstås her med utgangspunkt i det som omtales som strukturell realisme, som ofte identifiseres med Kenneth Waltz (1979). Teorien tar utgangspunkt i at overlevelse og sikkerhet er av altoverskyggende betydning for stater (Lynn-Jones 2012, 23).

I sin mest grunnleggende form er sikkerhet et spørsmål om overlevelse, men det er hensiktsmessig å utvide denne forståelsen (Buzan 1991, 432). Sikkerhet vil her forstås som sikkerhet for nasjonale interesser, hvor en trussel mot disse forstås som: «threat to the state's territorial integrity or its citizens, the state's economy (including significant economic interests abroad), or a natural resource of major economic or security significance» (Davidson 2011, 16). Utover trusler mot territoriell integritet, befolkning, økonomi og viktige naturressurser fremhever Davidson (2013, 312) at flyktningstrømmer kan forsås som en trussel mot statens territoriale integritet.

Waltz (1979) fremhever maktbalanse som det mest avgjørende forholdet i internasjonal politikk. Det er derimot andre strukturelle realister som fremhever direkte trusler som den avgjørende drivkraften bak utenrikspolitiske beslutninger. Stephan M. Walt (1987) er en talsmann for sistnevnte, og har utviklet det som omtales som trusselbalanseteori. Trusselvariabelen i denne studien bygger på en slik tilnærming. Teorien kan forstås som en videreføring av maktbalanseteorien, som understreker at stater først og fremst reagerer på trusler (Walt 1987, 263). Dette er en viktig presisering, til tross for at maktubalanse kan være en viktig trusselkilde, utgjør den kun en av i alt fire trusselkilder stater kan stå overfor, ifølge Walt (1987, 21–22).

Walt (1987) formulerer denne teorien gjennom en studie av hvordan aktører danner allianser for å konfrontere trusler. Selv om min studie ikke analyserer alliansedannelse, retter begge fokus mot hvordan stater responderer på trusler. Walts operasjonalisering av trussel har derfor overføringsverdi til min studie. Walts inndeling av fire kilder til trusler vil danne grunnlaget for vurderingen av trusselnivået mot nasjonale interesser i denne studien. Disse fire består av:

- 1) *Aggregert makt*: Denne fremhever at en aktør med større befolkning, industrielle, militære og teknologiske kapabiliteter, *ceteris paribus*, representerer en større trussel mot andre (Walt 1987, 22).
- 2) *Geografisk nærhet*: Dette bygger på at evnen til å utøve makt eller påføre skade er større desto nærmere trusselen befinner seg (Walt 1987, 23).
- 3) *Offensiv makt*: Dette henviser til en aktørs evne til å true en annen, som følge av aktørens geografi, militær evne eller liknende, til en akseptabel kostnad (Walt 1987, 24).
- 4) *Aggressive intensjoner*: Dersom en aktør oppfattes som aggressiv vil aktøren, *ceteris paribus*, oppfattes som en trussel. Dette betyr også at aktører med få ressurser kan betraktes som en trussel dersom de fremstår som aggressive (Walt 1987, 25).

Variabelen fremhever altså at den innledende vurderingen i intervensjonsavgjørelsen drives av hvorvidt intervensjonsmålet, altså aktøren det vurderes å intervenere mot, oppfattes som en *trussel mot nasjonal interesser*, slik de her er definert.

3.1.1.3 *Prestisje*

Den tredje *innledende kausalvariabelen* fremhever at dersom beslutningstakerne oppfatter at landets *prestisje* er innblandet i den aktuelle krisen, fungerer dette som en innledende motivasjon for å vurdere intervensjonsalternativet (Davidson 2013, 312). *Prestisje* kan forstås som: «The reputation for power, and military power in particular [...] prestige involves the credibility of a state's power and its willingness to deter or compel other states in order to achieve its objective» (Gilpin 1981, 31). *Prestisje* viser altså til den sosiale anerkjennelsen av en stats relative makt, spesielt militærmakt, og dens antatte villighet til å bruke den. Det er også viktig å understreke at *prestisje* er vanskelig å kalkulere presist. Derfor vil en aktørs oppfattelse av en annens *prestisje* ofte være et misvisende bilde av aktørens faktiske materielle evne og villighet til å bruke makt (Gilpin 1981, 32).

Realister som Gilpin og Hans Morgentau fremhever viktigheten av *prestisje* som en drivkraft for staters utenrikspolitikk. Morgentau (1985, 95) skriver at: «Whatever the ultimate objectives of a nation's foreign policy, its prestige—its reputation for power—is always an important and sometimes decisive factor in determining success or failure of its foreign policy». Han understreker med dette at vurderinger om hvordan utenrikspolitisk adferd påvirker en stats

prestisje, alltid vil være en sentral drivkraft for staters beslutninger. Morgentau skriver dette med utgangspunkt i klassisk realisme, hvor det antas at stater søker makt som et mål i seg selv (Markey 1999, 128). *Prestisje* har derimot ingen egenverdi, den er kun verdifull fordi den fungerer som et indirekte virkemiddel for å oppnå andre målsettinger (Markey 1999, 129). Med utgangspunkt i hegemoniteori, og en slik instrumentell forståelse av *prestisje*, hevder Gilpin (1981, 31) at: «Prestige, rather than power, is the everyday currency of international relation». Dette utsagnet kan forstås gjennom at andres oppfattelse av ens maktressurser og villighet til å bruke disse, fungerer som et bakenforliggende pressmiddel i stort sett alle internasjonale politiske sammenhenger. Derimot er det få tilfeller hvor den faktiske maktutøvelsen har betydning.

Davidson (2011, 17–18) fremhever at en stats *prestisje* kan bli utfordret i en aktuell intervensjonssituasjon, da det ikke å bidra vil føre til at andre stater setter spørsmålsteget ved ens militære evne eller villighet til å bruke militærmakt. Videre påpeker han at stater vil være særlig bevisste på denne variabelen i perioder hvor de betrakter egen maktposisjon som utfordret eller undervurdert, eller dersom den potensielle intervensjonerende part har en historisk tilknytning til det aktuelle intervensjonsmålet eller regionen. Disse forholdene vil derfor her fungere som utgangspunkt for å vurdere hvorvidt *prestisje* var et betydningsfullt intervensjonsmotiv i ISIS-situasjonen.

Variabelen tilsier altså at dersom beslutningstakerne mener at fraværet av en intervensjon i den aktuelle krisen vil skade landets *prestisje*, vil dette gi et incentiv til å vurdere intervensjonsalternativet.

3.1.2 Betingelsesvariabel: Nytte-kostnadsvurdering

Dersom beslutningstakerne, som følge av de *innledende kausalvariablene*, begynner å vurdere intervensjonsalternativet, forutsetter modellen at de umiddelbart står overfor det som her omtales som en *betingelsesvariabel*⁵. En slik variabel driver ikke beslutningsprosessen fremover, derimot har den evnen til å «stanse» prosessen dersom overveielserne under den aktuelle *betingelsesvariabelen* ikke går i favør av intervensjonsalternativet. Dersom dette er tilfellet, *kan*

⁵ Davidson (2013, 311) kaller dette «prerequisite factors», mens i metodelitteraturen omtales dette som «condition variables» (Van Evera 1997, 11).

den drive beslutningstakerne til å velge å ikke intervensere (Davidson 2013, 311). Mer presist kan en slik variabel forstås som en mellomliggende variabel som kan *regulere* effekten en uavhengig variabel har på en avhengig variabel (Van Evera 1997, 11). Dette betyr at en slik *betingelsesvariabel* kan regulere det opprinnelige intervensjonsincentivet som de *innledende kausalvariablene* representerte. Hvorvidt en slik variabel stanser en beslutningsprosessen vil derfor både være avhengig av styrken til *betingelsesvariabelen*, men også styrken på de opprinnelige intervensjonsmotivene. Dette da svært sterke innledende incentiver kun kan stanses av en *betingelsesvariabel* som går i tilsvarende sterk disfavør av intervensjonsalternativet.

Den første *betingelsesvariabelen* innebærer en vurdering av den forventede kostnaden og nytten knyttet til en intervensjon. Hovedpoenget er å vurdere i hvilken grad forventet nytte av en vellykket intervensjon kan forsvare den forventede kostnaden (Davidson 2013, 313). I denne sammenheng trekker Davidson (2013, 313) frem tre vurderinger beslutningstakerne står overfor:

- 1) i hvilken grad forventes det at intervensjon kan lykkes?
- 2) hvilke forventede kostnader er knyttet til intervensjonen?
- 3) hvorvidt det er mulig å oppnå fordelene ved en intervensjon uten å selv delta?

Det første spørsmålet fremhever mulighetene for en effektiv intervensjon, forstått som i hvilken grad en forventer å oppnå målsetningene ved intervensjonen. Disse målene er en funksjon av vurderingene under de *innledende kausalvariablene*. En viktig presisering er at det ikke nødvendigvis er slik at kostnaden en intervensjon påfører intervensjonsmålet, gjenspeiler den intervensjonerende parts måloppnåelse. Dette da intervensjonen kan i seg selv skape høyere kostnadstoleranse hos den intervenserte part (O'Sullivan 2003, 27). Meghan L. O'Sullivan (2003, 27–28) trekker her frem den såkalt «rally around the flag»-effekten. Dette viser til at intervensjonsmålet støtte blant egen befolkning øker som et resultat av intervensjonen. Dette kan videre tenkes å øke intervensjonsmålet toleranse for kostnadene intervensjonen påfører. Derfor er det viktig å understreke at det ikke nødvendigvis er et en-til-en-forhold mellom intervensjonens forventede effekt og dens effektivitet. Forutsetningen består av at beslutningstakerne må anta at man med en rimelig sannsynlighet kan oppnå intervensjonens målsetninger. Dersom dette ikke er tilfellet vil det ikke være noe poeng i å påta seg kostnadene knyttet til en intervensjon (Davidson 2013, 313).

Vurderingen om hvilke kostnader som er forbundet med intervensjonsalternativet, bygger på at de forventede kostnadene ved en intervensjon må betraktes som akseptable i relasjon til nytten ved en effektiv intervensjon. Dette kan forstås som en totalvurdering av forventet nytte av en intervensjon, altså forventet nytte minus forventet kostnad (O'Sullivan 2003, 28).

Det siste forbeholdet tar utgangspunkt i at beslutningstakeren ikke må anta at andre vil løse krisen uten deres bidrag. Dette kan forstås ved å se på utfallet av en intervensjon som et kollektivt gode, altså et utfall hvor aktører ikke kan ekskluderes fra godet som frembringes av en vellykket intervensjon. I slike tilfeller vil aktøren foretrekke at andre påtar seg kostnadene ved intervensjonen, mens en selv ikke deltar, da en i etterkant har like stor nytte av godet som de som deltok. Dette omtales som å være *gratispassasjer* (Olson 1971, 21). En viktig presisering er at dette kun er aktuelt i situasjoner hvor *trussel mot nasjonale interesser* var en avgjørende *innledende kausalvariabel*. Det vil nemlig ikke være mulig å oppnå nytten forbudet med *prestisje* eller *humanitær intervensjonsnorm* variablene dersom en selv ikke bidrar i intervensjonen (Davidson 2013, 313).

Variabelen innebærer altså en totalvurdering om hvorvidt den forventede kostnaden er akseptabel gitt den forventede nytten knyttet til en intervensjon, samt et *gratispassasjerforbehold*. Dersom disse forholdene ikke peker i intervensjonens favør, *kan* dette føre til at beslutningstakerne velger å ikke intervenere.

3.1.3 Innledende reaksjoner

Dersom disse betingelsene ikke eliminerer intervensjonsalternativet antas det at beslutningstakerne, som en respons på krisen, iverksetter *innledende reaksjoner* (Davidson 2013, 313). Davidson (2013, 313; 317-18; 322) trekker frem flere eksempler på dette: fordømmelse av intervensjonsmålets menneskerettighetsbrudd, krav om endring i ledelsen hos intervensjonsmålet, synliggjøre planlegging av militære reaksjoner, samt arbeid og støtte til internasjonale sanksjoner og resolusjoner mot intervensjonsmålet. Slike reaksjoner vil selvfølgelig også kunne innebære andre former for handlinger.

Dette steget skiller seg fra de andre ved at det er en handling, og ikke et forhold som i seg selv driver eller kan stanse beslutningen om å intervenere. Poenget er derimot at disse reaksjonene

signaliserer misnøye med situasjonen og en mulig intensjon om å reagere, og i ytterste konsekvens intervenere. Disse reaksjonene antas å øke sannsynligheten for en intervensjon indirekte, da handlingen resulterer i nye kausalvariabler som øker kostnadene ved å ikke intervenere (Davidson 2013, 313). Det er også rimelig å anta at jo tydeligere og mer omfattende disse reaksjonene er, desto sterkere vil de forsterkende incentivene bli. Det er altså ikke de *innledende reaksjonene* i seg selv som er av betydning for intervensjonsbeslutningen. Det sentrale med dette steget er derimot i hvilken grad disse reaksjonene frembringer ytterligere intervensjonsmotiver. Disse vil utdypes under avsnittet om *forsterkende kausalvariabler*.

3.1.4 Betingelsesvariabel: Internasjonal støtte

Etter hvert som aktører i det internasjonale samfunnet iverksetter *innledende reaksjoner* blir det gradvis tydeligere hvorvidt en potensiell intervensjon vil få regional og internasjonal støtte. Denne støtten utgjør den andre *betingelsesvariabelen* i modellen (Davidson 2013, 313). På samme måte som den den forrige *betingelsesvariabelen*, fungerer denne som en regulerende faktor for incentivene for å intervenere, som i ytterste konsekvens kan utelukke intervensjonsalternativet. Davidson (2013, 313) poengterer at internasjonal støtte *ikke* inkluderes som en *innledende kausalvariabel* da dette som regel vokser frem som et resultat av aktivt arbeid fra de statene som ønsker en intervensjon. Dermed foreligger ikke en slik støtte i utgangspunktet, men vokser frem som en følge av denne innsatsen.

Variabelen bygger på en antakelse om at stater bryr seg om hvordan andre aktører i det internasjonale samfunnet betrakter dem (Davidson 2013, 313). Finnemore (2003, 16) fremhever dette, i forhold til intervensjoner, ved å påpeke at: «The utility of force is a function of its legitimacy». Dette utdyper hun med at bruken av militærmakt sjeldent kan oppfattes som effektiv uten støtte fra andre aktører i det internasjonale samfunnet. Dette da formålet med en intervensjon sjeldent kun er det direkte resultatet av bruken av militærmakt. Derimot er militærmakt som regel et virkemiddel for å oppnå en større politisk målsetning. Dette politiske målet vil ofte ikke kunne oppnås på lang sikt med militærmakt alene. Derfor må militærmakt suppleres med legitimitet for å være effektivt (Finnemore 2003, 16–17).

Dette samspillet mellom militærmakt og legitimitet har to dimensjoner: «The goal being pursued by force must be seen as legitimate, and force must be viewed as a legitimate means to that goal» (Finnemore 2003, 17). Det er altså ikke tilstrekkelig at formålet anses som legitimt i seg selv,

militærmakt må også bli oppfattet som et akseptabelt virkemiddel for å oppnå dette målet. Det kan også tenkes tilfeller hvor det ikke eksisterer et overordnet mål som er avhengig av internasjonal legitimitet for å lykkes. Med andre ord situasjoner hvor formålet «kun» er militært, og at en intervensjon dermed kan anses som vellykket også uten internasjonal støtte. Derimot kan slike situasjoner medføre sosiale kostnader, da bruk av militærmakt uten internasjonal støtte ofte anses som brudd på internasjonal rett og normer. Dette vil kunne medføre både reaksjoner og stigmatisering fra det internasjonale samfunnet. Av den grunn kan det totale regnskapet for bruken av militærmakt bli negativ, da den negative sekundæreffekten som følge av «illegitim» bruk av militærmakt kan overstige den opprinnelige positive gevinsten en oppnår gjennom intervensjonen.

Dersom internasjonal støtte er fraværende vil en stat være mindre tilbøyelig til å intervenere, da de frykter de sosiale konsekvensene og kostnadene ved å intervenere uten internasjonal støtte (Davidson 2013, 313). Davidson (2013, 313) fremhever at det tydeligste uttrykket for internasjonal støtte er gjennom støtteerklæringer fra internasjonale og regionale organisasjoner, eller sikkerhetsrådsresolusjoner som autoriserer bruk av militærmakt.

Variabelen tilsier altså at fraværet av internasjonal støtte har en regulerende effekt på de opprinnelige intervensjonsincentivene og *kan* i ytterste konsekvens utelukke intervensjonsalternativet.

3.1.5 Forsterkende kausalvariabler

Det neste steget i modellen er to *forsterkende kausalvariabler*⁶, disse er som nevnt et resultat av de *innledende reaksjonene*, og øker isolert sett intervensjonsmotivasjonen (Davidson 2013, 313). Disse variablene forbeholdes effekter som er et resultat av *innledende reaksjoner*. De skilles dermed fra generelle endringer i de *innledende kausalvariablene* som ikke skyldes disse reaksjonene.

Den første er en *forsterkende trussel mot nasjonale interesser*. Denne er et resultat av at de *innledende reaksjonene* kan føre til at den potensielle intervensjonerende part ødelegger forholdet til aktøren som den vurderer å intervenere mot. Dette kan gi utslag i ødelagte økonomiske relasjoner eller økt sannsynlighet for voldelige hevningrep fra intervensjonsmålet, for eksempel i

⁶ Davidson (2013, 311) omtaler disse som «contributing factors».

form av terrorisme. Poenget er at de *innledende reaksjonene* kan forsterke trusselpersepsjonen som intervensjonsmålet opprinnelig representerte (Davidson 2013, 313). Dersom dette er tilfellet betyr dette at en stats motivasjon for å intervenere øker.

Den andre *forsterkende kausalvariabelen* er en *forsterkende prestisjevariabel*. Denne er en konsekvens av at de *innledende reaksjonene* signaliserer og tydeliggjør misnøye med situasjonen overfor andre aktører i det internasjonale samfunnet; dermed setter en sin prestisje ytterligere på spill. Andre vil da, etter at en har signalisert sin holdning offentlig, forvente at en intervensjoner dersom situasjonen ikke utvikler seg i den retningen en selv forespeiler (Davidson 2013, 313–14). Dersom en da velger å ikke intervenere, vil ens prestisje unngjelde mer enn den ville gjort ved å trekke seg i forkant av de *innledende reaksjonene*. Følgelig innebærer dette en økt kostnad knyttet til å ikke intervenere.

De *innledende reaksjonene* kan altså resultere i to *forsterkende kausalvariabler* som isolert sett øker sannsynligheten for å velge intervensjonsalternativet, men de gjør fremdeles ikke intervensjonen uunngåelig (Davidson 2013, 313).

3.1.6 Betingelsesvariabel: Nasjonal opinion- og opposisjonsstøtte
Intervensjonsbeslutningens siste hinder er en tredje *betingelsesvariabel*, denne innebærer et ønske om å minimere valgoppslutningstapet av å intervenere (Davidson 2013, 314).

Andrew Moravcsik (1997, 517–18; 530) fremhever at republikansk liberalisme bygger på en «nedenfra og opp»-tilnærming hvor utgangspunktet er at demokratiske stater per definisjon er representative institusjoner. Denne representative institusjonen fungerer som et bindeledd, hvor individers og gruppers preferanser videreføres til politiske beslutningstakere. Derav vil myndighetenes preferanser, også innenfor utenrikspolitikk, gjenspeile preferansene til den nasjonale gruppen eller individene de representerer. På bakgrunn av dette understreker Moravcsik (1997, 531) at demokratiske stater tenderer til å være motvillige til å ta i bruk militærmakt, da makten i slike institusjoner i siste instans ligger hos befolkningen som forventes å betale kostnadene og ofre livet. Derfor forventes det at myndighetene anser det som lite sannsynlig å oppnå oppslutningsgevinst ved en intervensjon. Det vil derfor her forventes at beslutningstakerne retter fokus mot å minimere oppslutningstapet (Davidson 2013, 314).

Det vil derimot ikke legges til grunn en like direkte preferanseoverføring, det vil antas at beslutningstakerne har en mer kalkulerende tilnærming til befolkningens holdning. Mer presist vil det tas utgangspunkt i Anthony Downs (1957) modell om politisk adferd blant demokratiske beslutningstakere. Modellens grunnhypotese er at: «political parties in a democracy formulate policy strictly as a means of gaining votes» (Downs 1957, 137). Dette bygger på en antakelse om at politiske ledere først og fremst er opptatt av å beholde eller oppnå en maktposisjon (Downs 1957, 137). Av dette følger det at opinionens syn på intervensjonsspørsmålet først og fremst har betydning dersom dette vil påvirke den sittende administrasjonens valgoppslutning, eller mer presist velte makthaverne fra sin posisjon. Med et slik utgangspunkt kan ikke dette forholdet forstås som en drivende motivasjon for å intervenere, da det ikke er snakk om å intervenere for å vinne velgere, men derimot om hvorvidt en taper velgere ved å intervenere. Derav har også denne variabelen kun status som en *betingelsesvariabel* som kan regulere de opprinnelige intervensjonsincentivene, og ikke en drivende *kausalsvariabel* i denne modellen.

Davidson (2011, 19) fremhever fire forhold som kan være avgjørende for hvorvidt befolkningens synspunkter om intervensjonen vil ha innvirkning på intervensjonsbeslutningen: 1) Et nærstående valg vil trolig føre til at saken gir større utslag i oppslutning. 2) Velgerne må betrakte den aktuelle saken som viktig nok til å endre deres stemme. 3) Den folkelige uenigheten må være større enn flertallsmarginen den sittende administrasjonen forventer å få ved neste valg, dette da oppslutningstapet må være omfattende nok til å frata dem regjeringsmakten. 4) Det mest avgjørende er derimot hvorvidt både opinionen *og* opposisjonen er mot intervensjonen. Dersom befolkningen støtter intervensjonen, mens opposisjonen ikke gjør det, vil ikke intervensjonen medføre misfornøyde velgere som stemmer på opposisjonen ved neste valg. På den andre siden dersom befolkningen er imot intervensjonen, uten at det eksisterer et politisk alternativ som deler befolkningens holdning, vil ikke velgerne ha et politisk alternativ som deler deres misnøye, å stemme på ved neste valg. Dersom ett av disse scenarioene er tilfellet vil ikke den sittende administrasjonen ha noe å frykte med hensyn til valgoppslutningstap (Davidson 2013, 314; Davidson 2011, 19). Altså antas det at både befolkningen og opposisjonen må være imot den sittende regjeringens intensjon om å intervenere dersom denne *betingelsesvariabelen* skal stanse beslutningsprosessen.

Dersom heller ikke denne variabelen stenger for intervensjonsalternativet, tilsier modellen at beslutningstakerne vil velge å intervenere (Davidson 2013, 314).

3.2 Teoretiske implikasjoner

For å oppsummere vil det nedenfor utledes noen teoretiske implikasjoner knyttet til stegene i modellen:

Implikasjon steg 1: Beslutningstakerne vil innledningsvis vurdere i hvilken grad situasjonen a) faller inn under den humanitære intervensjonsnormen, b) er en trussel mot nasjonale interesser, eller c) prestisje. Dersom en eller flere av disse peker i favør av en intervensjon vil intervensjonsalternativet vurderes.

Implikasjon steg 2: Beslutningstakerne vil deretter kun fortsette å vurdere intervensjonsalternativet dersom de antar at intervensjonen kan lykkes, den forventede nytten ved en vellykket intervensjon overstiger de forventede kostnadene og at de ikke kan være gratispassasjer.

Implikasjon steg 3: Dersom intervensjonsalternativet fortsatt er aktuelt, forventes det at staten iverksetter innledende reaksjoner for å signalisere sin misnøye og intensjon om å reagere.

Implikasjon steg 4: Slike reaksjoner tydeliggjør internasjonale aktørers holdninger til en eventuell intervensjon; fravær av internasjonal støtte kan utelukke intervensjonsalternativet.

Implikasjon steg 5: De innledende reaksjonene kan medføre en forsterket trussel mot nasjonale interesser og prestisje; dette øker isolert sett intervensjonsmotivasjonen.

Implikasjon steg 6: Intervensjonsalternativets siste hinder er hvorvidt den sittende administrasjonen forventer at en intervensjon vil medføre tap av regjeringsmakt.

Implikasjon steg 7: Dersom dette heller ikke utelukker intervensjonsalternativet, vil beslutningstakerne iverksette en intervensjon.

Dette teoretiske rammeverket danner grunnlaget for hva som på forhånd antas å kunne forklare Obama-administrasjonens intervensjonsbeslutning. Modellen danner derav utgangspunktet for analysen, men det må også understrekes at den teoretiske modellen er en idealtipe av en beslutningsprosess. Derfor forventes det ikke at det empiriske materialet nødvendigvis faller inn i de samme kronologiske og avgrensede stegene som modellen foreslår. Der hvor analysen ikke følger den forhåndsdefinerte rammeverket vil dette presiseres og begrunnes.

4 Metode

Studiets formål legger føringer for hvilken metode som er best egnet for å analysere problemstillingen. Formålet her er å forklare hvilke forhold som ledet frem til USAs beslutning om å intervenere mot ISIS i september 2014. Hensikten er derimot ikke kun å forklare et spesifikt utfall, men derimot å bidra med det Stephen Van Evera (1997, 16) kaller en *generalisert spesifikk forklaring*⁷. Dette innebærer å forklare et spesifikt fenomen med utgangspunkt i et teoretisk rammeverk, som dermed utgjør en casestudie.

4.1 Casestudie

Et case utgjør det rom- og tidsavgrensede fenomenet en studerer (Gerring 2007, 19). I denne studien vil caset være beslutningen om å intervenere. George og Bennett (2005, 5) definerer et casestudie som: «the detailed examination of an aspect of a historical episode to develop or test historical explanations that may be generalizable to other events». En casestudie er altså en intensiv studie av et eller få case med det formål å utvikle eller teste forklaringer av dette fenomenet, hvor slutninger i noen tilfeller kan generaliseres til likende case. Dermed blir målet å identifisere å forstå kausalmekanismene og betingelsene som fører frem til spesifikke utfall (George og Bennett 2005, 21; Gerring 2007, 43–44). Dette harmonerer med denne studiens formål.

Grovt sett kan en skille mellom tre former for casestudier: kontrollert sammenligning, kongruensmetode og prosess-sporing (Van Evera 1997, 56). Denne studien vil kombinere de to sistnevnte.

4.1.1 Kongruensmetode og prosess-sporing

Både kongruensmetode og prosess-sporing fokuserer på «within-case»-variasjon, altså variasjoner innenfor det enkelte case (George og Bennett 2005, 181). Metodene har derimot ulike utgangspunkt. Kongruensmetoden omtales som en teorisentrert tilnærming, da denne tar utgangspunkt i teori, mens prosess-sporing tar utgangspunkt i caset, og omtales derav som en casesentrert tilnærming (Blatter og Blume 2008, 331).

⁷ Dette omtales av andre som «disciplined-configurative» (Eckstein 1975, 99), «theory-guided» (Levy 2008, 6) og «interpretive» (Lijphart 1971, 692) casestudier.

4.1.1.1 *Kongruensmetode*

George og Bennett (2005, 181) forstår kongruensmetoden som en metode hvor «the investigator begins with a theory and then attempts to assess its ability to explain or predict the outcome in a particular case». Kjernen i metoden er altså at en tar utgangspunkt i teori og deretter vurderer dens evne til å forklare eller predikere utfallet i en spesifikk case. Kausalslutninger utledes fra kongruens eller inkongruens mellom teoriens predikerte utfall, ut fra observasjonene på uavhengige variabler, og det empirisk observerte utfallet (Van Evera 1997, 58; Blatter og Blume 2008, 325; George og Bennett 2005, 181). Mer presist kan en si at en forsøker å vurdere i hvilken grad endringer i en uavhengig variabel samvarierer med en endring i utfallsvariabelen, eventuelt andre mellomliggende variabler. Deretter vurderer en hvorvidt disse observerte variasjonene kongruerer med teoriens prediksjoner (Van Evera 1997, 62). Denne studien tar altså sikte på å vurdere hvorvidt endringer i uavhengige variabler samvarierer med observerte endringer i intervensjonsadferden eller andre mellomliggende variabler.

En svakhet ved kongruensmetoden er at den i streng forstand ikke trekker kausalslutninger, da en «bare» observerer korrelasjon mellom empirisk observerte og teoretisk predikerte observasjoner (George og Bennett 2005, 181). En annen utfordring er manglende presisjon i teoretiske implikasjoner (George og Bennett 2005, 183). Dette fører til utfordringer med å differensiere komplementære teorier, forstått som teorier som peker mot samme utfall gitt verdiene på de ulike uavhengige variabler (Blatter og Blume 2008, 326). Videre kan ikke metoden kontrollere for bakenforliggende eller mellomliggende variabler som ikke er inkludert i teoriene (George og Bennett 2005, 185–86). Noen av disse svakhetene kan oppveies ved å kombinere tilnærmingen med prosess-sporing.

4.1.1.2 *Prosess-sporing*

George og Bennett (2005, 206) definerer prosess-sporing som: «attempts to identify the intervening causal process – the causal chain and causal mechanism – between an independent variable (or variables) and the outcome of the dependent variable». Metoden forsøker altså å identifisere kausalmekanismene mellom de ulike variablene som førte frem til utfallet på den avhengige variabelen. Metoden går dermed ut over observasjoner av verdiene på avhengige og uavhengige variabler, og forsøker å identifisere stegene mellom de innledende årsakene og utfallet (Blatter og Blume 2008, 320). Davidsons beslutningsprosessmodell vil i denne studien

fungere som et utgangspunkt for å analysere hvordan ulike faktorer stegvis påvirket og til slutt førte frem til intervensjonsbeslutningen.

Kausalmekanismene en forsøker å identifisere, er i streng forstand uobserverbare (George og Bennett 2005, 137). Blatter og Blume (2008, 320) fremhever at en derfor må nøye seg med å observere spor av disse. Disse observasjonene må forstås ut ifra den fullstendige konteksten. I denne studien vil derfor detaljerte, mange og kontekstspesifikke observasjoner være avgjørende for å øke funnenes troverdighet (Blatter og Blume 2008, 332). Kartleggingen av kausalkjeder gjøres på bakgrunn av mange typer bevis, som samlet sett burde utgjøre en helhetlig kausalkjede (Gerring 2007, 173; George og Bennett 2005, 207).

To utfordringer knyttet til prosess-sporing er hull i den empirisk observerte kausalkjeden, samt mangel på teoriens evne til å spesifisere en fullstendig kausalkjede (George og Bennett 2005, 223). Disse utfordringene vil, fra hver sin side, skape utfordringer for å vurdere samsvar mellom observerte og teoretisk predikerte kausalsammenhenger. Datatilgangen i denne studien vil gjøre det utfordrende å gjenskape et tilnærmet komplett narrativ av beslutningsprosessen, derfor vil en mer generell variant av prosess-sporing anvendes. George og Bennett (2005, 311) kaller dette for en analytisk forklaring, hvor beskrivelsen er mer selektiv og hovedsakelig fokusert på de elementer som, fra et teoretisk perspektiv, antas å være avgjørende. Ikke desto mindre vil det være viktig å vurdere andre kausalprosesser enn den teorien fremlegger, dersom man ikke gjør dette vil en kun repetere kongruensmetodens begrensninger (George og Bennett 2005, 217).

Prosess-sporingen utfyller noen av manglene ved kongruensmetoden. Da den faktisk forsøker å identifisere kausalsammenhengene, og ikke «bare» utforsker samsvar mellom teoretiske implikasjoner og empiriske observasjoner. Metoden gjør det også mulig å identifisere variabler, samspillseffekter og kausalsammenhenger som de opprinnelige teoriene utelater (George og Bennett 2005, 182; 254). Dersom en observerer teoretisk utelatte sammenhenger, vil en også kunne bidra med å bearbeide eksisterende teori (George og Bennett 2005, 217). På den andre siden kan en si at prosess-sporingens utfordringer med mangel på data og spesifiserte teorier kan motvirkes av en mer teorinær tilnærming. En kombinasjon av disse to metodene vil derfor være godt egnet for denne studien.

4.2 Kilder

Hvilke empiriske observasjoner en kan gjøre, og derav hvilke slutninger en kan trekke, er betinget av kildematerialet en har tilgjengelig. Den systematisk innhentede informasjonen om fenomenet en studerer omtales ofte som data (King, Keohane og Verba 1994, 23). Hensikten med det innsamlede datamaterialet er å gi grunnlag for å trekke slutninger fra det en kan observere i dette materialet, til det en forsøker å forklare (King, Keohane og Verba 1994, 46). I hvilken grad datamaterialet er egnet og tilstrekkelig til å belyse problemstillingen, kan forstås som et spørsmål om dataens validitet. Dette er ikke bare betinget av datamaterialet i seg selv, men også av hvordan fenomenene en analyserer blir målt (Hellevik 2002, 52). Det er derimot rimelig å påstå at en, for å sikre denne type validitet, i første omgang er avhengig av at datamaterialet kan gi innsikt i det spørsmål en forsøker å besvare. Altså, i dette tilfellet, at det tilgjengelige materialet gir grunnlag for å trekke slutninger om hvorfor USA intervenerte.

Teorien som ble presentert i det foregående kapittelet fungerer som en rettesnor for innhenting av data. Da teorien, for det første strukturerer innhenting av informasjon som ellers kan være uoversiktlig og forvirrende, men også fordi teorien bidrar til å guide en til de observasjonene som er uttrykk for teoretiske implikasjoner (King, Keohane, og Verba 1994, 46). Dataene en samler inn, burde muliggjøre observasjoner som både representerer teoretiske implikasjoner, samtidig som de bidrar til å belyse spørsmålet en forsøker å besvare. Dersom dette ikke er tilfellet vil ikke informasjonen være formålstjenlig for å besvare problemstillingen (King, Keohane og Verba 1994, 51).

Datamaterialet i denne studien består av en bred kombinasjon av primær- og sekundærkilder. Primærkildene inkluderer taler, uttalelser, kongresshøringer, offentlige intervjuer og offentliggjorte dokumenter fra personer og institusjoner som enten antas å ha vært sentrale i beslutningsprosessen, eller hatt innsikt i prosessen. Alle disse kildene er offentlig tilgjengelige. Ideelt sett burde en hatt tilgang til interne dokumenter fra administrasjonen og andre institusjoner i tilknytning til beslutningsprosessen. Dette har dessverre ikke vært mulig å oppdrive da caset fremdeles er nytt, og slike dokumenter enda ikke er offentliggjort. Det har heller ikke vært mulig å gjennomføre egne intervjuer med involverte beslutningstakere. Ulike mediers omtale av aspekter rundt og om beslutningsprosessen har også vært sentrale kilder. Disse er både av betydning da de, i mangel av andre primærkilder eller sekundærkilder, har vært det eneste tilgjengelige kildematerialet, men også fordi de gir en viktig innsikt i den offentlige konteksten

beslutningen ble tatt i (George og Bennett 2005, 97). Sekundærlitteratur som tar for seg denne beslutningen er begrenset. Det er dog en del rapporter, tidsskriftsartikler og bøker som tar for seg forhold som var av betydning for beslutningen, disse har derfor også vært en viktig del av datamaterialet.

Felles for disse ulike kildene er at betydningen av en observasjon må fortolkes (Gerring 2007, 69). Det er derfor ikke åpenbart at dette kildematerialet gir et godt nok grunnlag for å belyse problemstillingen, spesielt da det er grunn til å tro at kildene, særlig primærkildene, ikke nødvendigvis er oppriktige. Personer vil ofte ha et motiv for å skjule de faktiske drivkreftene bak en beslutning. Altså vil ikke kildene nødvendigvis gi uttrykk for aktørenes sannferdige forståelse av situasjonen. For å vurdere hva disse kildene faktisk gir uttrykk for, er det derfor viktig å ha in mente hvem vedkommende henvendte seg til, i hvilken kontekst dette ble annonsert og hva formålet med uttalelsen eller offentliggjøringen kan ha vært (George og Bennett 2005, 99–100).

Dette setter begrensninger for hva det er rimelig å anta at disse kildene gir uttrykk for. Det vil derfor benyttes noen tiltak for å styrke kildene og slutningenes troverdighet. Den første metoden er det som omtales som kildetriangulering. Dette betyr at en benytter flere ulike kilder. Dersom disse støtter den samme slutningen vil dette styrke troverdigheten (Yin 2014, 241). Bruken av to ulike tilnæringsmåter, kongruensmetode og prosess-sporing, muliggjør også såkalt metodetriangulering. Dette bygger på at ettersom de forskjellige metodene trekker slutninger basert på ulike observasjoner og logikker, vil samsvar mellom slutninger trukket fra de ulike metodene, styrke funnenes troverdighet (Yin 2013, 324).

Det er både mangler og utfordringer med datamaterialet i denne studien. Dette gjør det nødvendig å tydeliggjøre begrensningene dette setter for slutningene i analysen. Når dette er sagt, bidrar triangulering og et stort kildemateriale til at dataene, alt i alt, bør anses som tilstrekkelige og egnet til å belyse problemstillingen.

4.3 Validitet og reliabilitet

Selv om den kvantitative forståelse av, og fokuset på, reliabilitet og validitet ikke nødvendigvis bør direkte overføres til en kvalitativ studie (Golafshani 2003, 599–600; Bryman 2004, 272), er det rimelig å ta utgangspunkt i disse begrepene når en skal vurdere kvaliteten på forskningsdesignet (Yin 2014, 45).

Reliabilitet sikter til pålitelighet og nøyaktighet i målinger. Dette knyttes til etterprøvnbarhet, og innebærer at det skal være mulig for andre forskere å følge den samme prosedyren på det samme materialet, og dersom reliabiliteten er tilfredsstillende, burde resultatene være sammenfallende (Yin 2014, 48). Derav burde en forsøke å gjøre analysen tilgjengelig for etterprøving. Dette vil ofte være vanskelig å oppnå i kvalitativ forskning, da det er utfordrende å oppnå gjennomsiktighet for alle data, prosedyrer og resonnementer. En kommer derimot langt med presis referansebruk, og ved å presisere resonnementene bak slutninger (King, Keohane og Verba 1994, 26–27). Da alle kildene i denne studien er offentlig tilgjengelige og presist referert til i litteraturlisten, samt at resonnementene bak slutningene er tydeliggjort, er etterprøvnbarheten i denne studien så god som den kan få blitt. Da tolkning er en stor del av slutningsgrunnlaget, er det derimot vanskelig å sikre reliabiliteten. Tolkninger er ikke nødvendigvis stabile, selv om det er gjort med utgangspunkt i materialet og med samme prosedyre.

Validitet kan deles opp i flere kategorier. Det som kalles begreps- eller innholdsvaliditet er nødvendig da forskningen beveger seg mellom det empiriske og teoretiske plan (Hellevik 2002, 51). Denne formen for validitet sikter til i hvilken grad en operasjonalisering fanger opp det teoretiske begrepet en ønsker å måle (Adcock og Collier 2001, 537). Dette forstås som en del av målevaliditeten, som sikter til hvorvidt en måler det konseptet en ønsker å måle (Adcock og Collier 2001, 530). Målevaliditet inkluderer derfor også reliabilitet, da en er avhengig av nøyaktig måling for å fange opp det en ønsker (Hellevik 2002, 53). I kapittel 3 ble det, i de tilfellene det var nødvendig, utledet operasjonaliseringer for de ulike variablene. Disse ble presentert som ulike dimensjoner og forhold som kunne tyde på at den aktuelle variabelen var av betydning. En mer presis operasjonalisering hadde vært lite hensiktsmessig da det er vanskelig å knytte presise forhåndsdefinerte indikatorer til variabler som representerer beslutningstakers persepsjoner. Denne tilnærming gjør det mulig å vurdere variablene mer kontekstspesifikt, noe som gjør det enklere å fange opp det fenomenet en i dette tilfellet ønsker å måle. Derimot går denne noe unøyaktige tilnærmingen på bekostning av reliabiliteten, som diskutert ovenfor. Alt i alt er det rimelig å påstå at begrepsvaliditeten og reliabiliteten er tilfredsstillende, og følgelig anses også målevaliditeten som god.

Internvaliditet sikter til i hvilken grad en kan trekke gyldige kausalslutninger. Dette antas å være casestudiers sterke side vis-à-vis kvantitative studier (Gerring 2007, 43). Logikken for hvordan

slike kausalslutninger trekkes i denne studien er redegjort for under kapittel 4.1.1. Generelt er det grunn til å hevde at studien har god internvaliditet, og i de tilfellene det er tvil om kausalslutningenes gyldighet vil dette presiseres.

Eksternvaliditet forbindes som regel med hvorvidt funnene kan generaliseres til en større populasjon. Dette er casestudiers, og spesielt enkelt-casestudiers, svakhet. Dette da de per definisjon består av få caser, og derfor vil de være lite representative for den større populasjonen (Gerring 2007, 43). Da formålet med denne studien er å forklare et spesifikt case, er ikke dette nødvendigvis en alvorlig begrensning. En kan også forstå generalisering som et spørsmål om hvorvidt funnene mer generelt kan generaliseres utover de analyserte casene; for denne studien vil dette tilsvare analytisk generalisering (Yin 2014, 48). Dette forstås som en generalisering fra studiens funn opp til et høyere konseptuelt nivå, det teoretiske. Dette kan innebære nye sammenhenger, konsepter, eller modifikasjoner av eksisterende teoretiske konsepter som kommer frem av casestudien (Yin 2014, 41).

5 Analyse

Det er først nødvendig å presisere at beslutningsprosessen forstås som *en helhet*, fra administrasjonen begynte å vurdere militærbruk i juni 2014 til intervensjonen startet i september 2014. Dette innebærer at Obamas autorisering av begrensede luftangrep mot ISIS i Irak i august 2014, *kun* forstås som et steg i beslutningsprosessen. En slik tilnærming velges fordi denne handlingen fikk store konsekvenser for den endelige intervensjonsbeslutningen. Dersom en hadde analysert dette som to separate beslutninger, hadde en risikert å neglisjere dette forholdet.

5.1 Innledende kausalvariabler

I denne delen vil det, med utgangspunkt i de tre *innledende kausalvariablene*, analyseres hvordan USA vurderte ISIS og deres virksomhet i Syria og Irak i forkant av intervensjonen, samt i hvilken grad disse forholdene bidro til at administrasjonen åpnet for bruk av militærmakt mot ISIS.

Det er umulig å observere direkte hvorvidt disse forholdene påvirket intervensjonsbeslutningen (George og Bennett 2005, 137). Derfor må en observere indirekte indikatorer på eventuelle sammenhenger. En viktig observasjon vil være i hvilken grad det forelå endringer i de uavhengige variablene *humanitær intervensjonsnorm*, *trussel mot nasjonale interesser* eller *prestisje*, som sammenfaller med endringer i observerbar amerikansk adferd. Derfor vil det være hensiktsmessig å se på hvordan administrasjonen vurderte ISIS-situasjonen også før de begynte å vurdere militære tiltak, da dette legger grunnlaget for hvorvidt det forelå endringer i administrasjonens situasjonsforståelse som kan ha drevet beslutningstakerne til å vurdere intervensjonsalternativet.

Til tross for at ISIS hadde vært aktiv i Irak og Syria i lengre tid, var det først etter deres juni-offensiv og raske erobring av Mosul 10. juni 2014, at organisasjonen fanget det internasjonale samfunns oppmerksomhet. To dager etter dette meddelte Obama at USA hadde overvåket situasjonen i Irak i flere måneder. Samtidig erkjente han at de siste dagenes hendelser tydet på at Irak ville trenge støtte utover det militærutstyret og den etterretningen USA til nå hadde bidratt med. Derfor hadde han gitt «National Security Council» (NSC) instruks om å vurdere om, og eventuelt hvordan USA kunne bistå Irak i denne situasjonen. Han understreket også at han ikke ville utelukke noen alternativer (Obama 2014b).

19. juni gikk Obama et skritt lenger og annonserte at: «we will be prepared to take targeted and precise military action, if and when we determine that the situation on the ground requires it» (Obama 2014d). Dette var første gang presidenten direkte henviste til at USA var villige til å bruke militærmakt dersom situasjonen på bakken krevde det. Dette sto i kontrast til Obamas tidligere avvisninger av irakiske forespørsler om militærstøtte til kampen mot ISIS (Gordon og Schmitt 2014). I et intervju med *Fox News*, 24. juni, bekreftet utenriksminister John Kerry at administrasjonen var blitt overrasket av kollapsen av ISF i Nord-Irak og ISIS' påfølgende erobringer (Department of State 2014a). Dette tyder på at eskaleringen av krisen i juni var et vendepunkt for administrasjonens situasjonsforståelse, som førte til at en åpnet for militære alternativer for å støtte Irak i kampen mot ISIS. Følgelig vil dette forstås som begynnelsen for administrasjonens vurdering av intervensjonsalternativet.

5.1.1 Humanitær intervensjonsnorm

For at den humanitære intervensjonsnormen skal ha hatt betydning i dette tilfellet, må den for det første være anerkjent av både beslutningstakerne hos den intervensjonerende part og av en forholdsvis stor andel av det internasjonale samfunnet. I tillegg må beslutningstakerne mene at den aktuelle situasjonen faller inn under denne normen (Davidson 2011, 26). Derav vil dette delkapittelet først belyse det internasjonale samfunns og Obama-administrasjonens generelle anerkjennelse av normen, før normens betydning i dette tilfellet diskuteres.

5.1.1.1 Internasjonal og amerikansk anerkjennelse av den humanitære intervensjonsnormen

Dersom normen ikke anerkjennes av et fellesskap, betyr dette at den per definisjon ikke er en norm (Finnemore 1996, 22). Anerkjennes den ikke, vil ikke aktørene i dette fellesskapet ha et incitament til å etterleve prinsippet da overtredelse ikke forbindes med sosiale kostnader. FN utgjør det mest omfattende forsøket på å regulere forholdet mellom stater i dag, det er derfor nærliggende å se på FNs anerkjennelse av denne normen (Hovi og Underdal 2008, 50). Det er viktig å understreke at det er Obama-administrasjonens oppfattelse av normens internasjonale status som her er avgjørende. Denne trenger ikke å være identisk med normens faktiske posisjon.

Humanitære intervensjoner er ikke et nytt fenomen, men det har endret seg over tid (Finnemore 2003, 83). På 2000-tallet vokste det frem et nytt og snevrere humanitær intervensjonsprinsipp, omtalte som R2P (Weiss 2004, 137). Normen vokste frem i kjølvannet av de humanitære katastrofene på Balkan og i Rwanda på 1990-tallet. Disse tragediene skapte et internasjonalt

press for å finne en måte det internasjonale samfunnet kunne møte liknende fremtidige kriser (Weiss 2012, 97; Evans 2004, 79). Dette resulterte i utviklingen av R2P-prinsippet tidlig på 2000-tallet. Tanken bak prinsippet var å legge vekt på ansvaret for å beskytte, fremfor retten til å intervensere.

I «International Commission on Intervention and State Sovereignty» (ICISS) opprinnelige rapport fra 2001 ble tre ansvar fremhevet: «prevent», «react» og «rebuild», hvor kun det andre innebærer et ansvar om å intervensere (ICISS 2001). I 2005 ble R2P-prinsippet inkludert i FN-toppmøtets sluttrapport, dog i en snevrere versjon enn den opprinnelige formuleringen fra 2001-rapporten. Dette representerte en anerkjennelse av et internasjonalt ansvar for å gripe inn, og i ytterste konsekvens intervensere militært, dersom en stat selv ikke klarer eller har til hensikt å beskytte egne borgere mot folkemord, krigsforbrytelser, etnisk rensning eller forbrytelser mot menneskeheten (FN 2005, avsn. 138–40). Normen ble ytterligere presisert i FN gjennom den såkalte tre-pillar tilnærmingen av R2P, som innebar: 1) Statens eget ansvar for å beskytte egen befolkning, 2) et internasjonalt ansvar for å støtte andre stater dersom den selv ikke klarte å beskytte egen befolkning, 3) et internasjonalt ansvar for å beskytte en annen stats befolkning dersom staten selv ikke maktet eller ønsket dette, hvis nødvendig med militærmakt (FN 2009).

Til tross for at alle FNs medlemsland anerkjente normen i 2005-dokumentet, er ikke dette ensbetydende med at alle faktisk aksepterte normen. Det er allikevel rimelig å påstå at det foreligger en tilstrekkelig internasjonal aksept, slik at beslutningstakere *kan* forbinde normbrudd med sosiale kostnader. En mer detaljert diskusjon av det internasjonale samfunnets anerkjennelse av normen går utover studiens rammer. Derfor vil fokuset nå rettes mot hvorvidt det er grunn til å tro at Obama-administrasjonen anerkjente normen. Dette er viktig, da det gir liten mening å argumentere for at administrasjonen i dette tilfellet skulle ha etterlevd en norm de selv ikke anså som en delt standard for korrekt adferd.

Administrasjonens generelle holdning til bruk av militærmakt kommer tydelig frem i deres «National Security Strategy» (NSS). Dette er et dokument alle administrasjoner er forpliktet til å publisere, for å offentliggjøre sin sikkerhetspolitiske strategi (Marsh 2014, 122). Obama-administrasjonen har publisert to, først i 2010 og deretter i 2015. I NSS-dokumentet fra 2010 fremheves det eksplisitt at USA og alle andre FN-medlemmer har anerkjent R2P-prinsippet. Det fremheves at USA vil være villig til å bruke militære midler for å forhindre folkemord og

masseovergrep, dersom andre tiltak viser seg å være utilstrekkelige, og staten selv ikke makter eller har til hensikt å gjøre det (White House 2010, 48). I NSS fra 2015 understrekes det at USA har en sterk interesse av å lede internasjonale responser for å hindre folkemord og masseovergrep. I forhold til NSS 2010 er teksten mer tilbakeholden til bruk av militærmakt, da selv om det står at de er villige til å ta i bruk alle midler, nevnes ikke militærmakt eksplisitt som i NSS 2010 (White House 2015, 22). Offisielt anerkjenner altså administrasjonen at *humanitær intervensjonsnormen* kan fungere som en motivasjon for bruk av militærmakt.

En annen måte å vurdere hvorvidt administrasjonen anser normen som en aktuell intervensjonsmotivasjon, er å se på deres håndtering av tidligere tilfeller hvor normen kunne vært gjeldende. Derfor vil det her kort fremheves noen trekk ved administrasjonens håndtering av to kritiske situasjoner, henholdsvis intervensjonen mot Gaddafi i 2011 og fraværet av intervensjon mot Assad i Syria (2011-). Libya-intervensjonen betegnes ofte som den første R2P-autoriserte intervensjonen (Williams og Bellamy 2012, 273), mens mangelen på intervensjon i Syria ofte fremstilles som en illustrasjon på normens begrensning (Kersavage 2014, 36; Hehir 2012).

I Libya antydte både tidspunktet på operasjonens begynnelse, uttalelser fra Obama og intervjuer av personer tilknyttet beslutningsprosessen, at en brå eskalering i administrasjonens forståelse av trusselsituasjonen mot sivile i Benghazi var avgjørende for beslutningen om å bidra i intervensjonen (Chesterman 2011, 282; Chivvis 2013, 53; 68; Obama 2011). På den andre siden illustrerer Syria at humanitære overgrep begått av et regime ikke er noen garanti for en humanitær intervensjon. Det er derimot viktig å skille dette fra en påstand om at humanitære lidelser ikke var et forhold som førte til at beslutningstakerne vurderte mulighetene for en intervensjon. Dersom de i første omgang vurderte et slikt alternativ, er det fullt mulig at andre forhold satte en stopper for dette intervensjonsalternativet i neste omgang, slik tilfellet var i Syria. Altså indikerer ikke fraværet av en intervensjon i Syria på at Obama-administrasjonen ikke vurderte humanitære lidelser som et innledende motiverende forhold. Tvert imot vitner situasjonen om at andre hensyn stanset beslutningsprosessen, som innledningsvis var motivert av humanitære bekymringer (Murray 2013, 153–54). I forhold til den *humanitære intervensjonsnormens* betydning som en *innledende kausalvariabel*, vil det derfor være mer presist å karakterisere disse situasjonene som to eksempler hvor humanitære lidelser fikk administrasjonen til å vurdere militæralternativet. Situasjonene utviklet seg derimot forskjellig,

da andre forhold lå mer til rette for en intervensjon i Libya enn i Syria (Chivvis 2013, 176–82). Dette illustrerer også hvorfor det er nødvendig med en integrert modell når en studerer denne type beslutninger.

På bakgrunn av dette er det rimelig å hevde at den *humanitære intervensjonsnormen* er et forhold som potensielt kunne ha fått administrasjonen til å vurdere intervensjonsalternativet. Nedenfor rettes søkelyset mot hvorvidt dette faktisk var tilfellet i denne situasjonen.

5.1.1.2 *ISIS som en utløser av den humanitære intervensjonsnormen*

Først må det understrekes at det er administrasjonens situasjonsforståelse som er avgjørende i denne studien, ikke den faktiske situasjonen. Disse trenger ikke å samsvare, det kan tenkes at beslutningstakerne selv er overbevist om at det foreligger en humanitær krise som krever bruk av militærmakt, mens situasjonen på bakken i realiteten er mindre kritisk. Når dette er sagt, er det rimelig å anta at det er en noenlunde overenstemmelse mellom administrasjonens situasjonsforståelse og den faktiske situasjonen. Derfor er det naturlig å begynne med å vurdere hvordan situasjonen i Syria og Irak faktisk var og utviklet seg, før fokuset rettes mot administrasjonens bedømmelse om hvorvidt situasjonen falt innunder den *humanitære intervensjonsnormen*.

Dersom humanitær lidelse skal ha vært et forhold av betydning, vil en forvente at eskalering i den humanitære situasjonen, som følge av ISIS' vold mot sivilbefolkningen, vil sammenfalle med reaksjoner fra Obama-administrasjonen. Det er dog viktig å understreke at andre forhold kan sette en stopper for en slik respons.

ISIS opparbeidet seg et rykte for å være en spesielt brutal aktør i konfliktene i Syria og Irak. Dette skyldes ikke bare deres faktiske voldsutøvelse, men også en bevisst strategi om å synliggjøre volden. Hensikten med denne eksponeringen er å kontrollere befolkningen i områdene de erobret, samt å tiltrekke seg medieoppmerksomhet (Cheterian 2015, 106). Et karaktertrekk ved ISIS' *modus operandi* er at volden mot sivile varierer med hensyn til deres grad av kontroll i området. I områder de selv ikke kontrollerer, slik situasjonen var i store deler av Irak i tiden før juni-offensiven, var ISIS' *modus operandi* kjennetegnet av tradisjonelle opprørsstrategier, som for eksempel ulike former for «improvised explosive device» (IED) (Mureşanu-Igant 2014, 5). Formålet bak disse angrepene var å skape ustabilitet og undergrave det irakiske regimet før de forsøkte å etablere kontroll (Lister 2014, 34).

I Syria var situasjonen en annen, ettersom Assad-regimet allerede hadde forlatt store områder var det ingen autoritet å undergrave i områdene ISIS etablerte seg i. Derfor ville opprørsstrategien de brukte i Irak virke mot sin hensikt, da dette ville undergrave dem selv, ettersom ISIS representerte den *de facto* autoritet i områdene (Caris og Reynolds 2014, 24–25). I Syria vokste det derfor frem et annet voldsmønster. Etter at ISIS etablerte seg i Syria i april 2013 implementerte de en politikk bestående av systematiske overgrep, drap, slaveri, tortur, bortføringer og voldtekter av sivilbefolkningen i områdene de kontrollerte rundt Aleppo, Ar-Raqqa, Al-Hasakah og Dayr Az-Zawr. Formålet med denne politikken var å kontrollere og avskrekke befolkningen (FN 2014b, avsn. 77). Selv om dette var det dominerende voldsbildet i Syria, finner en også spor av ISIS-vold rettet mot minoritetsgrupper for å fordreive gruppene fra områdene de kontrollerte (FN 2014b, avsn. 24–28). Det var derimot først da denne minoritetsforfølgelsen utfoldet seg i Nord-Irak at verdenssamfunnet fikk øynene opp for ISIS' voldstyranni.

Det var ikke bare ISIS' raske erobringen av Mosul som sjokkerte sommeren 2014, også eskaleringen og endringen i deres *modus operandi* rettet mot sivilbefolkningen rystet verdenssamfunnet. ISIS ideologiske mål om å etablere et rent sunnimuslimsk kalifat (Cronin 2015, 90), kombinert med at områdene de erobret i Nord-Irak var bebodd av store minoritetsgrupper førte til at ISIS' voldsmønster endret karakter. Volden mot sivile i Irak var etter dette i stor grad karakterisert av forsøk på å fremprovosere flukt av alle ikke-sunnier fra deres nyerklærte kalifat (Kumar 2015, 349). «United Nations Assistance Mission for Iraq» (UNAMI) og «United Nations Office of the High Commissioner for Human Rights» (OHCHR) rapporterte om en eksponentiell økning i angrep mot minoritetsgrupper etterhvert som ISIS, fra og med juni, tok kontroll over stadig større områder i Ninewa, Salah al-Din, Kirkuk, og Diyala provinsene i Nord-Irak (UNAMI og OHCHR 2014, 4).

Flere humanitære organisasjoner rapporterte om ISIS' overgrep mot minoritetsbefolkningen. Både «Human Rights Watch» og «Amnesty International» kunngjorde i juli 2014 at ISIS målrettet angrep sjiamuslimer, kristne, turkmenere, shabaker og yezidier i områdene i og rundt Mosul. Det ble annonsert at minoritetsgruppene ble utsatt for massedrap, fangenskap, tortur og tvungen forvisning, og at volden hadde tvunget store deler av den ikke-sunnimuslimske befolkningen i disse områdene på flukt (Human Rights Watch 2014; Amnesty International

2014a, 4). I august skrev Joe Storke fra «Human Rights Watch» at: «ISIS strategy since capturing Iraq's second largest city, Mosul, [...] is becoming increasingly apparent: to clear the area between Mosul and the Tigris river to the west of non-Muslim minorities – make that non-Sunni Muslims» (Storke 2014). I september 2014 publiserte «Amnesty International» en rapport med tittelen *Ethnic Cleansing on a Historic Scale: Islamic State's Systematic Targeting of Minorities in Northern Iraq* hvor de rapporterte at siden 10. juni hadde mer enn 830,000 mennesker blitt drevet på flukt, mens tusenvis var drept i de ISIS-kontrollerte områdene i Nord-Irak. Dette ble, som rapporttittelen gjenspeiler, karakterisert som en etnisk rensing (Amnesty International 2014b, 4).

Selv om den internasjonale oppmerksomhetene eskalerte etter juni-offensiven var det først i begynnelsen av august 2014, etter en ytterligere forverring av den humanitære krisen i Nord-Irak, at ISIS' overgrep dominerte den internasjonale agendaen (Henderson 2014, 209). Denne humanitære forverringen var en følge av ISIS-offensiven i perioden 2-7 august mot kurdisk-kontrollerte områder i Nord-Irak. De kurdiske styrkene ble raskt overmannet, følgelig etablerte ISIS kontroll over store områder i Ninewa provinsen, som hadde en betydelig minoritetsbefolkning. ISIS erobret landet største demning, Sinjardemningen, samt byene Sinjar, Zumar, Wana og Qaraqosh. Ytterligere 200,000 sivile ble drevet på flukt som følge av denne offensiven, deriblant et stort antall yezidier, kristne og shabaker som flyktet i frykt for ISIS' minoritetsforfølgelse (FN 2014a, avsn. 19; Katzman, Humud, mfl. 2014b, 3).

Det var særlig forfølgelsen av yezidier, og spesielt *en* hendelse som fanget verdenssamfunnets oppmerksomhet, og som virker å ha vært spesielt viktig i Obama-administrasjonens innledende respons på krisen. Forfølgelsen av denne gruppen eskalerte i august 2014, som følge av at ISIS erobret områdene de var bosatt (OHCHR 2015, avsn. 18). I frykt for å bli henrettet dersom de ikke konverterte til Islam ble tusenvis av yezidier drevet på flukt (Katzman, Humud, mfl. 2014b, 3). Det ble rapportert at av de i alt 200,000 personene som ble drevet på flukt, hadde rundt 40,000 yezidier søkt tilflukt i Sinjarfjellene. ISIS omringet nedgangene fra fjellet, følgelig var flyktingene fanget i en øyeblikkelig humanitærkrise, da de verken hadde mat, vann eller fluktmuligheter. Krisens akutte karakter ble raskt synlig gjennom rapporter om at titalls barn hadde død av dehydrering (ACAPS 2014; Chulov 2014).

FN var tydelig og tidlig ute med å understreke alvorlighetsgraden av situasjonen i Sinjarfjellene. 7. august annonserte Sikkerhetsrådet at de fordømte ISIS' overgrep mot sivile og spesielt minoriteter i Ninewa provinsen. Rådet fremhevet at dette *kunne* representere forbrytelser mot menneskeheten, og de skyldige burde holdes ansvarlig. Samtidig formodet de at det internasjonale samfunnet, i samarbeid med det irakiske regimet, skulle gjøre det de kunne for å forbedre den humanitære situasjonen (FNs sikkerhetsråd 2014). Samme dag meddelte FNs generalsekretær Ban Ki-moon sin dype bekymring for den humanitære situasjonen i Nord-Irak, og spesielt for minoritetsgruppene sikkerhet. I tillegg oppfordret han til at de som hadde evnene til det, tok ytterligere grep for å bedre situasjonen (FN 2014c). Også i internasjonale media fikk ISIS' minoritetsforfølgelse, og spesielt situasjonen i Sinjarfjellene mye oppmerksomhet (se f.eks. Smith-Spark 2014; Chulov 2014; Morris 2014; Rubin og Arango 2014; Spencer 2014; Russell 2014). Den store internasjonale oppmerksomheten rundt denne situasjonen, førte antakelig isolert sett til at fraværet av en amerikansk respons ville gitt en større sosial stigmatiseringskostnad, enn dersom situasjonen hadde blitt stående utenfor den internasjonale agendaen.

Obama uttrykte bekymring for trusselen ISIS representerte overfor den irakiske sivilbefolkningen fra begynnelsen av krisen (Obama 2014d; Obama 2014c). Det var derimot først da situasjonen i Sinjarfjellene utfoldet seg at USA ikke bare anerkjente den kritiske humanitære situasjonen, men også handlet militært. 7. august 2014 kunngjorde Obama at: «Today I authorized two operations in Iraq – targeted airstrikes to protect our American personnel, and a humanitarian effort to help save thousands of Iraqi civilians who are trapped on a mountain without food and water and facing almost certain death» (Obama 2014e). Altså hevdet Obama at et av de to formålene med autoriseringen av de innledende militæroperasjonene i Irak var å hjelpe sivile fanget i Sinjarfjellene⁸. Før fokuset rettes mot hvorvidt dette humanitære motivet var sannferdig, er det viktig å få frem, som også Obama understreket, at dette var bidrag som irakiske myndigheter selv hadde anmodet om (Obama 2014e). Samtykket fra Irak gjorde at disse militæroperasjonene ikke kan karakteriseres som en intervensjon, da de ikke bryter med suverenitetsprinsippet.

7. august argumenterte Obama (2014e) for at ISIS' brutale behandling av sivilbefolkningen gjorde denne autoriseringen nødvendig. Han fremhevet at særlig minoritetsbefolkningen ble

⁸ Det andre var å beskytte amerikanere lokalt.

hardt rammet og trakk spesielt frem kristne og yezidier. Han viste til at tusenvis av yezidier var drevet på flukt i Sinjar-området de siste dagene og at den humanitære situasjonen var svært kritisk i Sinjarfjellene. Videre påpekte han at ISIS hadde erklært at de ønsket å utrydde yezidibefolkningen, og at de som befant seg i fjellene i prinsippet sto ovenfor et valg om enten å sulte i fjellene eller å bli nedslaktet av ISIS. Samtidig annonserte han at amerikanske fly allerede hadde bistått med luftslipp av mat og vann til de som var fanget i fjellet, men at han også hadde «authorized targeted airstrikes, if necessary, to help forces in Iraq as they fight to break the siege of Mount Sinjar and protect the civilians trapped there» (Obama 2014e). Autoriseringen var altså ikke begrenset til luftslipp av humanitære forsyninger, men åpnet for å bistå med direkte militære angrep mot ISIS for å oppheve ISIS' beleiring rundt fjellet og beskytte sivile. Obama fremstilte situasjonen som et tilfelle:

«with innocent people facing the prospect of violence on a horrific scale, when we have a mandate to help – in this case, a request from the Iraqi government – and when we have the unique capabilities to help avert a massacre, then I believe the United States of America cannot turn a blind eye. We can act, carefully and responsibly, to prevent a potential act of genocide. That's what we're doing on that mountain» (Obama 2014e).

Denne uttalelsen gjenspeiler flere av elementene i Davidsons beslutningsprosessmodell: for det første forekomsten av en humanitær katastrofe, samt en amerikansk plikt til å forhindre denne. Dette vitner om at Obama i dette tilfelle gjenkjente *den humanitære intervensjonsnormen*. Poengteringen om at det var avgjørende at det forelå flere forhold som gjorde situasjonen mindre kontroversiell, henholdsvis et mandat fra Irak, samt evne til å faktisk forhindre krisen, illustrerer det som her forstås som ulike *betingelsesvariabler*. Obama fremstilte situasjonen som et tilfelle hvor USA hadde muligheten til å avverge et potensielt folkemord. Ettersom folkemord anses som den mest alvorlige humanitære forbrytelsen, tyder Obamas erkjennelse av et potensielt folkemord på at det forelå et sterkt humanitært incentiv til å reagere. Dette øker også sannsynlighet for at humanitære hensyn faktisk påvirket administrasjonen.

Obama avsluttet talen 7. august med å si at: «when many thousands of innocent civilians are faced with the danger of being wiped out, and we have the capacity to do something about it, we will take action. That is our responsibility as Americans. That's a hallmark of American leadership» (Obama 2014e). Obama karakteriserer altså det å forhindre potensielle humanitære katastrofer, som i Sinjarfjellene, ikke bare som et ansvar, men et kjennetegn på amerikansk

lederskap. Denne fremstillingen kan tyde på en internalisering av normen, da det humanitære ansvaret knyttes opp til den amerikanske identiteten. Altså fremstilles dette som at normen ikke bare etterlevs for å unngå internasjonal stigmatisering, men fordi det anses som korrekt adferd.

14. august annonserte Obama at ISIS' beleiring rundt Sinjarfjellene var brutt, og at amerikansk bombing av ISIS-posisjoner hadde vært et avgjørende bidrag for å sikre de sivile en trygg evakuering fra fjellet (Obama 2014g).

En annen situasjon som bidrar til å styrke bildet av at administrasjonen innledningsvis var motivert av å beskytte sivile, var ISIS' beleiring av Ameril, en by i Nord-Irak med en stor turkmenerbefolkning. Mot slutten av august 2014, etter at byen hadde vært omringet av ISIS i over to måneder, begynte den humanitære situasjonen å bli kritisk. 26. august ble det kjent at Obama var i ferd med å autorisere luftslipp av mat og drikke i byen (Cooper og Landler 2014). 31. august ble det rapportert at USA hadde bidratt i en koordinert militæroperasjon hvor de utførte luftangrep for å bryte beleiringen av byen, i tillegg til de humanitære luftslipp (Starr, Berlinger og Razek 2014). Dagen etter ble det annonsert at operasjonen var vellykket, og at beleiring av byen var brutt (Karadsheh, Starr og Yan 2014).

Disse målrettede operasjoner mot enkelttilfeller av spesielt kritiske humanitære situasjoner i Sinjar og Ameril, tyder på at humanitære hensyn var et viktig forhold for administrasjonen innledningsvis, og særlig for autoriseringen av de innledende angrep i Irak.

Analysen har til nå i stor grad tatt utgangspunkt i administrasjonens uttalelser, men når det er snakk om humanitære begrunnelser må en også være bevisst på at dette ofte brukes som tilbakeskuende rettferdiggjøringer av militærbruk (Davidson 2011, 177). Spesielt når tilgangen på kildematerialet er begrenset, som i dette tilfellet, kan en forsøke å kompensere for dette ved å se på hvorvidt disse uttalelsene er logisk konsistente med handlingen som ble utført. Som diskutert ovenfor forelå det noen spesielt kritiske humanitære situasjoner i Sinjarfjellene og Ameril. Dersom en ser detaljert på hvor og når de amerikanske luftangrepene fant sted, var disse sammenfallende med tid og sted for disse humanitære krisene (Ashkenas mfl. 2014). Poenget er at det er konsistens mellom indikasjonene for at dette var et viktig forhold og den observerte adferden, amerikanske bombeangrep. Disse samvarierer også med de teoretiske utledede implikasjonene. Administrasjonens autorisering av begrensede militærangrep for å støtte akkurat disse situasjonene, tyder derfor på at den *humanitære intervensjonsnormen* var sentralt

innledningsvis. Da det kun har vært mulig å studere handling og offentlige begrunnelser, og ikke kilder som nødvendigvis gir uttrykk for oppriktige motiver, er det derimot vanskelig å vurdere hvorvidt disse handlingene var motivert av en internalisert norm eller for å unngå sosial stigmatisering.

I neste delkapittel vil det fremheves at denne innledende autoriseringen også var i samsvar med logikken om å beskytte amerikansk personell i Irak. Da dette er en enkelt-casestudie og dermed ikke har noen variasjon mellom ulike case på disse to uavhengige variablene, er det umulig å trekke noen slutninger om hvorvidt de ulike forholdene kan forstås som nødvendige, eller tilstrekkelige faktorer for denne første autoriseringen.

Dette tyder på at administrasjonen oppfattet den humanitære situasjonen og spesielt minoritetsforfølgelsen i Irak som kritisk, og at dette var en av motivasjonene for den første militærautoriseringen i august 2014. Derimot var ikke disse tiltakene motivert av å løse den humanitære situasjonen i sin helhet, men heller avverge enkeltsituasjoner som fremsto som spesielt kritisk, dette vil utdypes i kapittel 5.2.

5.1.2 Trussel mot nasjonale interesser

I dette delkapittelet rettes søkelyset mot hvorvidt Obama-administrasjonen i forkant av intervensjonen anså ISIS som en trussel mot nasjonale interesser, og i hvilken grad dette var et avgjørende forhold for at de begynte å vurdere intervensjonsalternativet?

5.1.2.1 Militærmakt for å beskytte nasjonale interesser

Før blikket rettes mot administrasjonens trusselforståelse med hensyn til ISIS, vil det først redegjøres for administrasjonens generelle holdning til bruk av militærmakt til forsvar for nasjonale interesser, samt hvilke trusler de anser som de mest alvorlige. Følgelig er det naturlig å starte med administrasjonens NSS-dokumenter. Både i NSS-dokumentet fra 2010 og 2015 presenteres sikkerhet for den amerikanske befolkningen, hjemlandet, allierte og partnere som det første av fire hovedmål for amerikansk sikkerhetspolitikk (White House 2010; White House 2015). Det påpekes at administrasjonens fremste ansvar er å beskytte det amerikanske folk, men at dette ansvaret også omfatter internasjonal sikkerhet (White House 2010, 17; White House 2015, 7).

I forhold til bruk av militærmakt understreker administrasjonen, i begge sine NSS-dokumenter, at de forbeholder seg retten til å handle unilateralt dersom dette er nødvendig for å forsvare nasjonen eller deres hovedinteresser, men at terskelen for bruk av militærmakt stiger når trusselen er mindre omfattende. Dette innebærer at de i større grad er avhengig av byrdefordeling og multilaterale løsninger i situasjoner hvor trusselen oppfattes som mindre betydelig (White House 2010, 22; White House 2015, 8). Dette poenget ble utbrodert i Obamas tale ved West Point 28. mai 2014, hvor han fremla grunnlinjene i administrasjonens utenrikspolitikk. Her understreket han at:

«The United States will use military force, unilaterally if necessary, when our core interests demand it – when our people are threatened, when our livelihoods are at stake, when the security of our allies is in danger. [...] On the other hand, when issues of global concern do not pose a direct threat to the United States, when such issues are at stake – when crises arise that stir our conscience or push the world in a more dangerous direction but do not directly threaten us – then the threshold for military action must be higher. In such circumstances, we should not go it alone. Instead, we must mobilize allies and partners to take collective action. We have to broaden our tools to include diplomacy and development; sanctions and isolation; appeals to international law; and, if just, necessary and effective, multilateral military action. In such circumstances, we have to work with others because collective action in these circumstances is more likely to succeed, more likely to be sustained, less likely to lead to costly mistakes» (Obama 2014a).

Administrasjonen annonserer altså at de er villig til å bruke militærmakt unilateralt, men kun dersom deres kjerneinteresser er truet, forstått som det amerikanske folk, deres levebrød eller alliertes sikkerhet. Derimot hvis trusselen ikke er direkte rettet mot USAs vitale interesser, vil terskelen for bruk av militærmakt være høyere. I slike tilfeller fremheves det at de vil søke brede koalisjoner og flerdimensjonale tilnærminger.

I samme tale var Obama tydelig på at: «For the foreseeable future, the most direct threat to America at home and abroad remains terrorism» (Obama 2014a). Administrasjonen anså altså terrorisme som den mest nærstående direkte trusselen mot USA. Det ble derimot understreket at terrortrusselen nå er mer desentralisert, og gruppene er mer lokalt fokusert. Videre poengterte Obama at dette gjorde store angrep direkte mot USA mindre sannsynlig, men at dette lokale fokuset også økte trusselen mot amerikansk personell utenlands (Obama 2014a). Denne forståelsen om en endringen av gruppenes primære fokus preget også administrasjonens trusselvurderingen i dette tilfellet.

5.1.2.2 *ISIS som en trussel mot USAs nasjonale interesser*

At administrasjonen ble drevet av en trusselfornemmelse i sin intervensjonsbeslutning, virker med første øyekast sannsynlig. Spesielt basert på Obamas (2014n) karakterisering av ISIS som en terrororganisasjon, samt hans budskap om at terrorangrep fremsto som den største sikkerhetspolitiske trusselen, og at administrasjonens viktigste sikkerhetspolitiske målsetning er å sikre USA og dets borgeres sikkerhet (Obama 2014a). 13. juni presiserte Obama denne trusselforståelsen med å påpeke at USA måtte være selektive i sin bruk av militærmakt og: «make sure that we're going after terrorists who could harm our personnel overseas or eventually hit the homeland» (Obama 2014c). 19. juni, fremhevet Obama at hans eventuelle beslutning om å bruke militærmakt i denne situasjonen ville ta utgangspunkt i: «what is in the national security interests of the United States of America. As Commander-in-Chief, that's what I stay focused on. As Americans, that's what all of us should be focused on» (Obama 2014d). USAs forsvarsminister Chuck Hagel understreket også allerede 9. juli at: «[ISIS] may not appear to be an imminent threat to the United States. It is a threat to the United States» (sitert i Wong 2014). På bakgrunn av dette virker det intuitivt at trusselvariabelen skulle vært av stor betydning i dette tilfellet.

ISIS' forgjenger ble satt på USAs liste over internasjonale terrororganisasjoner 17. desember 2004 (Department of State 2016). Generelt oppfattes salafi-jihadistiske organisasjoner som ISIS, som den mest nærliggende sikkerhetstrusselen for vestlige stater (Kagan, Kagan, mfl. 2016, 13). Obama-administrasjonen delte også denne oppfatningen, som diskutert ovenfor (Obama 2014a). Til tross for dette representerer ingen slike grupper, ikke engang ISIS, en eksistensiell trussel mot USA eller andre vestlige land (Stern 2015, 67; Walt 2015, 50). Dette samsvarer med at eksistensiell trussel ikke er inkludert i forståelsen av nasjonale interesser her. Ikke fordi dette ikke er en nasjonal interesse, men fordi dette, slik trusselbildet fremstår i dag, er et lite troverdig scenario. Derimot kan ISIS representere en trussel mot USA langs flere andre dimensjoner. Ettersom ulike former for trusler forutsetter ulike egenskaper langs Walts fire trusselkilder, vil det være hensiktsmessig å diskutere disse separat. Derav vil trusselbildet deles opp i trusler ISIS representerte mot amerikansk jord og trusler de representerte mot amerikanske interesser i områdene de opererte i.

Direkte trussel mot amerikansk jord

Med hensyn til trusselen for angrep på amerikansk jord er det hensiktsmessig å skille mellom angrep hvor ISIS på den ene siden var direkte involvert i planlegging, opptrening eller utførelse, mens på den andre siden trusselen for angrep hvor enkeltstående individer, såkalte «lone wolfs», ikke hadde noen form for direkte kontakt med organisasjonen og kun var inspirert av ISIS, disse omtales her som ISIS-sympatisører.

Det antas at angrep som på en eller annen måte er tilknyttet en organisasjon ofte er mer sofistikerte og dødelige, enn angrep utførte av enkeltpersoner uten noen form for kontakt med organisasjonen. For det første kan førstnevnte kategori dra nytte av tilgang til personer med direkte kamperfaring fra den lokale slagmarken, og for det andre har tilgang til personell med bombekonstruksjonserfaring, som enten kan designe eller lære bort hvordan en kan lage eksplosiver. For det tredje vil de ha hatt muligheten til å trene på angrepet, innenfor organisasjonens lokale fristeder, før det skal gjennomføres. Alt dette bidrar isolert sett til å øke sannsynligheten for et vellykket angrep (Kagan, Kagan, mfl. 2016, 25–26). På den andre siden vil slike organiserte angrep være vanskeligere å skjule, derfor har de en større sjanse for å bli avslørt, og dermed avverget på forhånd. Sympatiserende enkeltindivider er i mindre grad avhengig av å kommunisere med andre, derav er det også vanskeligere å avverge slike angrep for etterretningstjenesten (Kagan, Kagan, mfl. 2016, 26). Generelt kan en derfor si at angrep fra sympatisører ofte er mindre alvorlige dersom angrep først finner sted, men de er til gjengjeld vanskeligere å avverge enn organiserte angrep.

Trusselen for ISIS-organiserte angrep

Dersom Obama-administrasjonen var drevet av en overbevisning om at ISIS representerte en direkte trussel mot amerikansk sikkerhet, i betydningen at de ville forsøke å planlegge og gjennomføre terrorangrep på amerikanske jord, ville denne trusseloppfatningen hovedsakelig hatt utspring langs to av Walts (1987, 22–25) trusselkilder. For det første at ISIS hadde en *aggressiv intensjon*, altså at de hadde et mål om å gjennomføre slike angrep. Dersom dette ikke var tilfellet ville ikke organisasjonen hatt noe incitament til å avsette ressurser eller tid til å gjennomføre slike angrep. For det andre at ISIS hadde evnen til å organisere og gjennomføre slike angrep. Det vil være misvisende å forstå dette langs dimensjonen om *aggregert makt*, da det ikke er snakk om hvorvidt ISIS representerer en maktbalansetrussel mot USA. Dette må heller forstås under

det Walt (1987, 24) kaller *offensiv makt*, dette bygger på i hvilken grad aktøren har evnen til å angripe til en akseptabel kostnad for dem selv. Trusselkilden *geografisk nærhet* taler isolert sett imot at ISIS representerer en stor trussel mot USA, men dette kan det veies opp for dersom administrasjonen anså trusselen som alvorlig langs de to andre aksene.

Det er hensiktsmessig først å se på hvordan administrasjonen vurderte terrortrusselen fra ISIS i forkant av juni-offensiven, altså før administrasjonen begynte å vurdere militæralternativet. Et utspill vedrørende dette, som i etterkant har fått mye oppmerksomhet, var at Obama i januar 2014, kun dager etter at ISIS erobret Fallujah, i et intervju i *New Yorker* sa at:

«I think the analogy we use around here sometimes, and I think is accurate, is if a JV team puts on Lakers uniforms, that doesn't make them Kobe Bryant. I think there is a distinction between the capacity and reach of a bin Laden and a network that is actively planning major terrorist plots against the homeland versus jihadists who are engaged in various local power struggles and disputes, often sectarian» (Remnick 2014).

Selv om Obama ikke direkte henviste til ISIS i denne uttalelsen, og Det hvite hus i ettertid forsøkte å påpeke at han snakket om jihadister generelt, tyder intervjuets kontekst på at Obama også mente at ISIS falt inn under denne beskrivelsen (Kessler 2014). Sammenligningen med ISIS og et junior-basketballag kan virke oppsiktsvekkende, men en må forstå uttalelsen ut ifra hvilket aspekt presidenten henviste til. Det Obama fremhevet var at ISIS, i forhold til al-Qaida, verken hadde samme kapasitet til, eller intensjonen om å angripe Vesten, da de i større grad hadde et lokalt fokus. Dette er også en slutning som hadde hold i virkeligheten. Dette gir en indikasjon på at presidenten på dette tidspunktet ikke anså ISIS som en betydelig direkte terrortrussel mot USA. Dette kan ses i sammenheng med administrasjonens forståelse av gruppens *aggressive intensjon*, og en oppfatning om at ISIS på dette tidspunktet hovedsakelig konsentrerte seg om lokale fiender og derfor ikke prioritert ressurser til å planlegge angrep mot Vesten. Dette budskapet ble også gjentatt i Obamas West Point-tale (Obama 2014a).

Oppfatningen om at ISIS hovedsakelig var lokalt orientert og ikke var i ferd med å planlegge eller i nærmeste fremtid hadde planer om å gjennomføre store angrep i USA, var en forståelse Obama holdt fast ved gjennom hele forspillet til intervensjonen. Derimot påpekte han ved flere anledninger at de over tid kunne vokse frem som en alvorlig trussel også med tanke på angrep på amerikansk jord (NBC News 2014b; Obama 2014n).

En annen innfallsvinkel for å forstå administrasjonens trusselpersepsjon er å se på etterretningstjenestens trusselforståelse. Denne er ikke nødvendigvis direkte overførbart til beslutningstakerne, men ettersom etterretningens oppgave er å presentere administrasjonen med et representativt bilde av en eventuell trussel, er det rimelig å anta at det har en viss overføringsverdi (Hook 2011, 192). Selv om etterretningstjenesten ikke offentliggjør alle detaljer bak sin trusselvurdering, er det grunn til å tro at hovedlinjene i det de kunngjør er representativt for deres forståelse av situasjonen. Blant annet meddelte Matthew G. Olsen direktør for «National Counterterrorism Center» (NCTC), i et innlegg ved «Brookings Institution» 3. september, at han ønsket å presentere et mest mulig representativt bildet av NCTCs trusselforståelse av ISIS (Olsen 2014a).

Selv om Olsen (2014a) i dette innlegget understreket at: «there's little doubt that ISIL views the U.S. as a strategic enemy», var den amerikanske etterretningstjenestens trusselvurdering av ISIS i stor grad på linje med presidentens forståelse. Både «Department of Homeland Security» (2014), deres direktør Jeh Johnston (2014) og Olsen (2014a) understreket alle at ISIS først og fremst hadde et lokalt fokus, og at de ikke hadde noen etterretning som tilsa at ISIS var i ferd med å planlegge angrep mot Vesten. Også Tony Blinken, en av Obamas egne sikkerhetspolitiske rådgivere, understreket 8. august at ISIS ikke var fokusert på å angripe USA eller deres interesser, og at deres oppmerksomhet var rettet mot å etablere et kalifat regionalt (Grenell 2014).

Etterretningstjenesten understreket også at ISIS ikke hadde den nødvendige offensive kapasiteten til å gjennomføre omfattende angrep på amerikansk jord (Olsen 2014a). På bakgrunn av dette uttrykte Johnston at: «In the name of national security, our government should not overreact, or react out of fear, anger or prejudice» (sitert i Ackerman 2014). 17. september understreket Olsen at NCTC ikke engang anså ISIS som den største terrortrusselen mot USA. Han fremhevet derimot «Al-Qa'ida in the Arabian Peninsula» (AQAP) som den største trusselen for slike angrep (Olsen 2014b). Bildet om at ISIS ikke ble ansett som den største trusselen mot angrep på Vesten styrkes også av at de første angrepene mot ISIS i Syria ble kombinert med angrep mot gruppen Khorasan. Den offentlige begrunnelsen for angrepene mot Khorasan, var for å avverge nært forestående terrorplott mot USA og Vesten. Derimot ble ingen slik begrunnelse gitt for de samtidige angrepene mot ISIS (Kirby 2014). At det var andre aktører som på dette tidspunktet

fremsto som større trusler langs denne dimensjonen tyder på at en intervensjon mot ISIS ikke alene kunne forklares av et slikt trusselmotiv.

Til tross for at amerikansk etterretning i forkant av intervensjonen var samstemt med hensyn til at ISIS ikke var i ferd med å planlegge, eller hadde evnen til å utføre omfattende angrep mot USA, understrekte de at ISIS fortsatt kunne representere en trussel mot USA i form av mindre angrep. Olsen presiserte at ISIS, som følge av sine store friområder i Irak og Syria, hadde potensiale til både å trene på og planlegge angrep mot Vesten (Olsen 2014a). Johnston understreket også at ISIS var en svært farlig organisasjon fordi de ikke bare var en terroristorganisasjon, men også en opprørshær, samt at de hadde områder, økonomi og ressurser til å utføre angrep mot vesten dersom de valgte å prioritere dette (Johnston 2014). Olsen poengterte også NCTC vurderer det dithen at, dersom ISIS' fremgang fortsatte ville de trolig etterhvert rette fokuset direkte mot Vesten (Olsen 2014a). Altså fryktet de at ISIS' intensjon i forhold til å angripe USA ville endres over tid, og at dersom dette skjedde ville de ha kapasiteten til å gjennomføre slike angrep. Samtidig fremhevet Olsen (2014a) at de observerte at terrorgruppene hovedsakelig prioriterte mindre omfattende angrep, samt at de økte bruken av kryptert kommunikasjon, og at dette gjorde det vanskeligere for etterretningstjenesten å avverge angrep.

Dette gir et tydelig bildet på at administrasjonen i forkant av intervensjonen var overbevist om at ISIS ikke hadde noen nærliggende intensjon om å angripe USA, og ISIS ble følgelig ikke oppfattet som en omfattende trussel for angrep direkte mot USA. Derfor var trolig ikke dette en avgjørende motivasjon for intervensjonen.

Trusselen fra returnerte fremmedkrigere

Bekymringen for mindre angrep mot Vesten var spesielt knyttet til at hjemvendte fremmedkrigere skulle utføre terrorangrep i hjemlandet (Weinberg 2014, 336–37). En hendelse som økte bevisstheten rundt denne trusselen, var da en fransk fremmedkriger, som hadde kjempet med jihadistiske opposisjonsgrupper i Syria, skjøt rundt seg og drepte tre og alvorlig skadet fire på et jødisk museum i Brussel 24. mai 2014 (Byman og Shapiro 2014, 37). John Kirby, en Pentagon-talsmann, understreket at de, per 22. august, mente at ISIS ikke hadde ressursene til å gjennomføre omfattende angrep på amerikanske jord. Derimot mente de at ISIS hadde ambisjoner om å angripe Vesten, men at denne trusselen hovedsakelig var knyttet til den

store mengden fremmedkrigere og deres kontrollerte områder i Syria og Irak (Mazzetti og Cooper 2014).

Frykten for at hjemvendte fremmedkrigere kunne utføre terrorangrep i sine hjemland var en utfordring etterretningen hadde vært oppmerksom på også før ISIS' juni-offensiv. Under en kongresshøring 5. februar 2014 fremhevet «Central Intelligence Agency» (CIA) direktør John Brennan, at de var spesielt bekymret for al-Nusra og ISIS representerte en slik trussel. Dette da begge organisasjonene hadde tiltrukket seg et stort antall fremmedkrigere, samt at de hadde ressursene og områdene til å trene opp personell til å utføre slike angrep (Blanchard, Humud og Nikitin 2014a, 7).

I en trusselmelding 10. september 2014 fremhevet «Department of Homeland Security» at ISIS, gjennom sitt propagandamaskineri, hadde stor tiltrekningskraft overfor fremmedkrigere, og at også amerikanske borgere hadde dratt for å støtte gruppen i Syria. De var derfor bekymret for at disse skulle returnere og utføre angrep i USA enten på eget initiativ eller på oppfordring fra ISIS (Department of Homeland Security 2014). 3. september poengterte Olsen at NCTC viste at minst 12,000 fremmedkrigere hadde strømmet til Syria i løpet av de siste tre årene, og at dette inkluderte over 1000 europeere og over 100 amerikanere. Han understreket at de fryktet at disse ville skaffe seg kamperfaring og opplæring i Syria, for så å returnere til hjemlandene mer radikalisert og trent til å utføre terrorangrep hjemme (Olsen 2014a). Under en kongresshøring 17. september 2014 fremhevet Johnston den samme engstelsen. Han sa at: «We are concerned that not only may these foreign fighters join ISIL or other violent extremist groups in Syria, they may also be recruited by these violent extremist groups to leave Syria and conduct external attacks» (Johnston 2014). Under samme kongresshøring understreket «Federal Bureau of Investigation» (FBI) direktør James B. Comey, at også de var bekymret for at fremmedkrigere skulle tilegne seg evner og erfaring i regionen, for deretter å reise tilbake for å utføre angrep hjemme (Comey 2014).

Etterretningstjenesten uttrykte altså en unison bekymring for denne trusselen, men det er viktig å presisere at dette ikke er en trussel om store angrep eller høy grad av ISIS koordinering. Det er like mye, om ikke mer, en bekymring om at fremmedkrigere som har blitt radikalisert og fått kamperfaring skulle returnere og gjennomføre angrep på eget initiativ. Slike terrorangrep krever dermed lite koordinering fra ISIS, selv om det har vært direkte kontakt gjennom deltakelse i

lokal krigføring. Skytingen i Brussel i mai 2014 var et eksempel på et slikt angrep. Da gjerningsmannen hadde vært fremmekriger for ISIS, men utover det var det ingenting som tydet på at angrepet var koordinerte med ISIS (Hegghammer og Nesser 2015, 24). Det bør også fremheves at selv om ISIS i denne sammenheng var en av aktørene som tiltrakk seg flest fremmedkrigere, var ikke denne trusselen kun tilknyttet ISIS. Det var heller et problem med den totale tilstrømningen av vestlige fremmedkrigere til Syria, hvor andre aktører, som for eksempel al-Nusra, også var en viktig tilstrømningskilde, noe etterretningstjenesten var bevisst (Blanchard, Humud og Nikitin 2014a, 7). At intervensjonen var rettet *kun* mot ISIS og ikke situasjonen i sin helhet, kan derfor isolert sett tyde på at dette ikke var det eneste motivet bak administrasjonens intervensjonsbeslutning.

Hjemvendte fremmedkrigere kan forstås som en *offensiv maktressurs*. Det er dog verdt å merke seg at antallet hjemvendte krigere høyst sannsynlig ikke tilsvarer antallet som i første omgang reiste. Mange vil ikke en gang komme frem, mange vil dø i kamp og andre vil bli igjen (Byman og Shapiro 2014, 38). Altså vil det være en betydelig avskalling av det opprinnelige antallet som forlot hjemlandet. På den andre siden vil de fremmedkrigerne som faktisk returnerer, bidra til å løse ISIS' opprinnelige problem knyttet til *geografisk nærhet*. De siste tiårs store utbygging av etterretningsapparater i Vesten har gjort denne returneringen svært utfordrende. I forhold til slik situasjonen var før 2001, har vestlig etterretningen økt sitt handlingsrom og evne til å spore fremmedkrigere. Dette gjør at det isolert sett er vanskeligere for fremmedkrigere å returnere for å utføre angrep i Vesten (Price 2014, 90).

Denne formen for angrep krever ikke en dyptgripende *aggressiv intensjon* fra ISIS-ledelsen, da de i stor grad kan gjennomføres på eget initiativ. På den andre siden kreves det en *aggressiv intensjon* hos de hjemvendte fremmedkrigerne. Ifølge Daniel Byman og Jeremy Shapiro (2014, 38–39) har størsteparten av vestlige fremmedkrigere vært motivert av eventyrlyst og et ønske om å hjelpe muslimer i nød i den regionale konflikten, ikke å ta med seg terrorer hjem. Det er derimot vanskelig med det tilgjengelige kildematerialet å avgjøre hvorvidt vestlige fremmedkrigere var og er motivert til å utføre angrep hjemme.

Det er rimelig å anta at administrasjonens trusselforståelse også var knyttet til senere tids forekomst av denne type angrep. Thomas Hegghammer og Petter Nesser (2015, 20) finner at kun

16 av deres 69 registrerte terrorplott, i perioden januar 2011 til juni 2015, involverte returnerte fremmedkrigere. Ni av disse tilfellene innebar personer som hadde kriget i Syria, mens kun 6 av tilfellene (8 individer) inkluderte fremmedkrigere som hadde kriget for ISIS. Flere av disse angrepene forekom derimot etter intervensjonsbeslutningen, og kan dermed ikke ha påvirket beslutningen direkte. Generelt var denne moderate forekomsten også representativ for tiden i forkant av intervensjonen. Hegghammer fremhevet at det i snitt var en av ni vestlige muslimske fremmedkrigere, som i perioden 2011-2014 returnerte for å gjennomføre terror i Vesten. Det er derimot ikke bare å estimere at dette også var et realistisk tall for Syria. Det som er avgjørende er i hvilken grad de lokale aktørene som fremmedkrigerne kjemper for, har en målrettet ambisjon om å angripe Vesten (Hegghammer 2014).

ISIS' selverklærte ambisjoner om å angripe USA og Vesten var, i forkant av intervensjonen, forholdsvis begrenset. I januar 2014 henvendte al-Baghdadi seg direkte til USA, og annonserte: «Know, O defender of the Cross, that a proxy war will not help you in the Levant, just as it will not help you in Iraq. Soon, you will be in direct conflict—God permitting—against your will» (sitert i Katzman, Blanchard, mfl. 2014, 2). Selv om ISIS lederen her kunngjorde at en direkte konflikt med USA var uunngåelig, var dette ingen direkte oppfordring til angrep mot USA. Dette er også et generelt mønster i al-Baghdadis uttalelser. Han omtalte Vesten ofte i generelle termer gjennom å erklære Vesten som deres fiende og formane om Vestens undergang. Derimot brukte han mindre tid på å motivere til direkte angrep, han forpliktet heller ikke organisasjonen til å angripe Vesten på kort sikt (Hegghammer og Nesser 2015, 17). Dette kan ses i kontrast til Osama bin Laden, som før 11. september ved flere anledninger oppfordret sterkt til angrep mot Vesten (Hegghammer og Nesser 2015, 18).

Generelt kan en si at til tross for at ISIS anså USA som en fiende, og at de trolig ville applaudere angrep mot USA, var oppfordringene til angrep fremdeles begrensede. Samtidig tyder retorikken på at de, hvertfall ikke før intervensjon, var villige til å avsette store ressurser til terrorkampanjer i Vesten (Hegghammer og Nesser 2015, 18; Hegghammer 2014). Denne moderate oppfordringen fra ISIS' side, samt den forholdsvis lave andel av hjemvendte fremmedkrigeres tidligere angrep, taler isolert sett for at administrasjonen trolig ikke anså dette som en svært omfattende trussel. Det er derimot viktig å understreke at selv få eller enkelttilfeller av terrorisme blir ansett som svært alvorlig (Byman og Shapiro 2014, 38). Derav er det rimelig å påpeke at selv om slike

angrep hadde vært sjeldne, illustrerte skytingen i Brussel at dette tross alt var en reel trussel for Vesten. I tillegg antas det at slike angrep, dersom de ble gjennomført, ville være mer dødelige enn angrep utført av sympatisører, da hjemvendte fremmedkrigere trolig har tilegnet seg noen form for kamperfaring (Kagan, Kagan, mfl. 2016, 25–26).

Derfor er det rimelig å hevde at selv om frykten for fremmedkrigere ble fremhevet fra flere hold, var trolig denne trusselen ikke spesielt omfattende i forkant av intervensjonen og dermed antakelig ikke et avgjørende intervensjonsincentiv.

Trussel for angrep fra ISIS-sympatisører

Administrasjonen kunne også oppfatte ISIS som en trussel i den forstand at organisasjonen inspirerte enkeltindivider til angrep uten noen form for direkte kontakt, såkalte ISIS-sympatisører. Dersom trusselen for angrep fra ISIS-sympatisører skal ha vært et avgjørende forhold bak intervensjonsbeslutningen, bør virkemiddelet militær intervensjon være forenlig med målet om å avverge en slik trussel. I første omgang virker dette som en trussel som hovedsakelig bør konfronteres nasjonalt, men det er også gode grunner til å angripe gruppene som motiverer disse sympatisørene. Frederick Kagan og Kimberly Kagen mfl. (2016, 25) fremhever tre grunner til dette: 1) Å forhindre utvikling og kunngjøring av materiale som kan motiverer og hjelpe potensielle terrorister til å gjennomføre angrep. 2) Å utføre angrep på vegne av en organisasjon som lider nederlag i den lokale kampen oppfattes som mindre attraktivt enn å utføre det samme for en seirende aktør. 3) For å hindre organisasjonen i å bruke en voksende samling av sympatisører til å forme et terrornettverk i Vesten over tid.

Fra ISIS' side vil *offensiv makt* og *aggressiv intensjon* i denne sammenheng tilsvare en intensjon og evne til å mobilisere sympatisører. Intensjon og evne til å utføre angrep vil her sikte til sympatisørene selv. Denne type angrep er ofte mindre dødelige, men samtidig vanskeligere å avverge enn angrep utført i koordinering med organisasjonen (Kagan, Kagan, mfl. 2016, 26). At ISIS' mobilisering av sympatisører i stor grad kan foregå over internett gjør også at *geografisk nærhet* til ISIS får lite å si. Evnene til å inspirere og motivere til angrep er også et spørsmål om publisitet. Det er derfor rimelig å påstå at den økte internasjonale oppmerksomheten rundt ISIS etter sommeren 2014, økte organisasjonens plattform for å appellere til sympatisører, noe som dermed økte deres *offensive maktpotensiale*.

Forekomsten av denne type angrep har vært hyppigere enn angrep knyttet til fremmedkrigere. I perioden januar 2011 til juni 2015 registrerte Hegghammer og Nesser (2015, 27) 22 terrorplott knyttet til sympatisører, mens kun 9 tilknyttet fremmedkrigere. Derimot forekom størsteparten av disse angrepene i etterkant av intervensjonsbeslutningen, og kan dermed ikke forklare avgjørelsen. Nedenfor vil det derfor rettes fokus mot hvordan denne trusselen ble fremstilt i forkant av intervensjonen.

Etterretningstjenesten i USA fremhevet sympatisørtrusselen ved flere anledninger. Olsen poengterte 3. september at ISIS-sympatisører hjemme kunne la seg motivere av online propaganda og utføre selvinitierte angrep i USA. Han understreket samtidig at NCTC antok at omfanget av slike angrep ville være begrenset (Olsen 2014a). Under en kongresshøringen 17. september kunngjorde Olsen at de betraktet online-miljøer som viktige arenaer for radikalisering og mobilisering av sympatisører, og at ISIS utmerket seg ved å ha en svært sofistisert og veldreven mediestrategi for dette formålet (Olsen 2014b). Under samme høring fremhevet Johnston den samme bekymringen, og poengterte at ISIS': «public messaging and social media are as slick and as effective as any I've ever seen from a terrorist organization» (Johnston 2014). Begge mente altså at ISIS propagandaapparat var særdeles effektivt. Olsen kunngjorde at:

«homegrown violent extremists [HVEs] remain the most likely immediate threat to the homeland. [...] Lone actors or insular groups who act autonomously pose the most serious HVE threat, and we assess HVEs will likely continue gravitating to simpler plots that do not require advanced skills, outside training, or communications with others» (Olsen 2014b).

Olsen fremstilte altså slike hjemmeavlede terrorister som den mest nærstående trusselen for angrep på amerikansk jord, samtidig påpekte han at dette ville begrense seg til mindre omfattende angrep. Det var tydelig at bekymringen for slike angrep var fremtredende, men det er også viktig å merke seg at det stadig gjentas at omfanget av slike angrep ville vært begrenset. Dette støtter den generelle redegjørelsen om at sannsynligheten for slike angrep er større, mens alvorligheten trolig vil være mindre.

Til tross for at sympatisører ble fremstilt som den mest troverdige direkte trusselen mot USA, og at ISIS' mobiliserende propagandaapparat ble ansett som effektivt, var det enighet om at omfanget av slike terrorangrep ville være begrenset. En annen faktor som svekker denne

trusselens potensielle betydning er at ISIS' oppfordringer til å angripe Vesten i forkant av intervensjonen var beskjedne (Hegghammer og Nesser 2015, 18). Det taler for at dette trolig ikke var et avgjørende motiverende forhold for administrasjonen innledningsvis.

Trusselen mot amerikanske interesser lokalt

Nedenfor rettes oppmerksomheten mot hvorvidt ISIS ble oppfattet som en trussel mot amerikanske interesser lokalt, samt i hvilken grad dette var et sentralt forhold for intervensjonsbeslutningen.

Sikkerhet for amerikanske statsborgere lokalt

Den tydeligste lokale amerikanske interessen var sikkerhet for amerikansk personell og fasiliteter i områdene ISIS opererte i. Administrasjonen var fra begynnelsen av tydelig på at å beskytte amerikanske borgere både innenlands og utenlands var deres fremste ansvar. I West Point-talen meddelte Obama at, som et resultat av at terrororganisasjoner var mer lokal orienterte, ville de trolig representerte en mindre direkte trussel mot USA, men desto større trussel mot amerikanere som oppholdt seg i disse områdene (Obama 2014a). Dette viste seg å være en god beskrivelse av det som skjedde i Irak noen måneder senere, da denne trusselen fremsto som et tydelig drivende forhold bak administrasjonens innledende handlinger.

For å representere en slik trussel trenger ikke ISIS, som under truslene ovenfor, å ha en globalt rettet strategi. Derfor harmonerer denne trusselen mer med deres lokale fokus og ønsket om å etablere et kalifat. Alle som befant seg innenfor områdene de forsøkte å innlemme i sitt kalifat, og ikke føydte seg, ble ansett som lokale fiender. Dette vil selvfølgelig også inkludere at amerikanere lokalt, på lik linje med andre lokale fiender kunne utsettes for angrep. Den *aggressive intensjonen* og *offensive makten* ISIS trengte i dette tilfellet, var et mål og evne til å bekjempe lokale fiender. Evnen til å bekjempe de lokale styrkene, eller hvertfall evnen til å påføre skade, kan ta mange former, alt fra begrensede terrorangrep til total erobring av områder.

ISIS hadde allerede vist seg kapabel langs et bredt spekter av strategier, og representerte ulike former og grader av trusler mot lokale, inklusiv amerikanere (Lewis 2014c, 21). Ut ifra det ISIS hadde vist av evner i sin lokale krigføring, som diskutert i kapittel 2.2.3, var det i forkant av intervensjonen lite som ga grunn til å betvile deres evne eller intensjon om å bekjempe lokale fiender, og det er ingenting som tyder på at administrasjonen hadde en annen oppfatning.

Administrasjonenes adferd og uttalelser tyder på at dette var en bekymring som økte i takt med utviklingen på bakken i Irak. Dette var ikke et tilsvarende problem i Syria, da USA ikke hadde samme tilstedeværelse der. Allerede 13. juni understreket Obama (2014c) at: «We'll be monitoring the situation in Iraq very carefully over the next several days. Our top priority will remain being vigilant against any threats to our personnel serving overseas». Sikkerheten til amerikansk personell lokalt ble altså fremhevet som administrasjonens hovedprioritet. Samtidig understreket Obama at de ville være selektive i sin bruk av militærmakt og: «make sure that we're going after terrorists who could harm our personnel overseas or eventually hit the homeland» (Obama 2014c). Altså påpekte Obama at de ville prioritere å gå etter terrorister som truet amerikanere utenlands, ikke bare innenlands.

16. juni annonserte den amerikanske ambassaden i Baghdad at de av sikkerhetshensyn ville forflytte noe av sitt personale til konsulatet i Erbil, Basar og til den irakiske støtteenheten i Amman (Embassy of the United States Baghdad 2014). Samme dag annonserte Det hvite hus at de ville sende rundt 275 militærpersonell for å øke sikkerheten rundt ambassaden i Baghdad, samt for å støtte ambassadens personellforflytting (White House 2014a). Denne økte sikkerheten og forflytningen sammenfalt med at ISIS gradvis nærmet seg Baghdad (Carter, Tawfeeq og Alkhshali 2014).

At ISIS ønsket å erobre Baghdad for å gjøre det om til sitt hovedsete var lite sannsynlig, hovedsakelig fordi Baghdad ikke utgjorde et kjerneområdet for den sunnimuslimske befolkningen. Derimot var det liten tvil om at ISIS ønsket å knuse irakiske myndigheter og hæren, og sørge for at Baghdad ikke forble en sjiamuslimsk motvekt. At ISIS hadde evnen til å utføre omfattende terrorangrep, samt militærkapasitet til å utføre angrep gjennom artilleri og andre tunge våpen, førte til at Baghdad ikke fremsto som en trygg arena for amerikanere i byen (Lewis 2014b, 4–5).

19. juni 2014 annonsert Obama at han ville sende ytterligere 300 militære rådgivere til Irak. I tillegg til å rådgi ISF skulle disse bidra til å sikre amerikanske ambassader og personell i Irak, vurdere situasjonen på bakken, evaluere mangler ved ISF og bedre deres evne til å konfrontere ISIS (Obama 2014d). Obama avsluttet denne kunngjøringen med å si: «we will continue to do everything in our power to protect the security of the United States and the safety of the

American people» (Obama 2014d). Presidenten understreket altså igjen at de vil gjøre alt i deres makt for å beskytte amerikanske borgere lokalt.

30. juni offentliggjorde Pentagon at presidenten hadde gitt ordre om å sende ytterligere 200 militærpersonell for å styrke sikkerheten rundt ambassaden i Bagdad, andre amerikanske fasiliteter og byens internasjonale flyplass (Department of Defense 2014a). 13. august kunngjorde Hagel at Obama hadde beordret 130 nye rådgivere til Erbil. Disse skulle vurdere omfanget, utviklingen og ulike alternativer for hvordan USA kunne bidra i den humanitære situasjonen i Sinjarfjellene (Garamone 2014a). Denne gradvise opptrappingen av sikkerhetstiltak etterhvert som ISIS nærmet seg områder hvor amerikansk personell var utplassert tyder på at dette var en genuin bekymring, og noe administrasjonen fulgte nøye.

En av de to hovedbegrunnelsene for de innledende angrepene mot ISIS i Irak, var nettopp beskyttelse av amerikanske borgere og fasiliteter i Irak (Obama 2014e). Mer presist begrunnet Obama autoriseringen med at ISIS nærmet seg byen Erbil hvor både amerikanske diplomater og sivile var stasjonert ved konsulatet og amerikansk militærpersonell veiledet lokale styrker. Han kunngjorde derfor at han hadde gitt ordre om å angripe ISIS' konvoier dersom de nærmet seg byen. Videre understreket han at: «We intend to stay vigilant, and take action if these terrorist forces threaten our personnel or facilities anywhere in Iraq, including our consulate in Erbil and our embassy in Bagdad» (Obama 2014e). Obama fremstilte situasjonen som at: «when the lives of American citizens are at risk, we will take action. That's my responsibility as Commander-in-Chief» (Obama 2014e). Det ble altså fremstilt slik at amerikanske borgeres liv var i fare og at han derfor hadde en plikt til å handle.

8. august kunngjorde Pentagon at USA hadde utførte bombeangrep mot ISIS' artillerier. Angrepene var utført for å bistå kurdiske styrker i beskyttelsen av byen Erbil, hvor det, som pressemeldingen understreket, befant seg amerikansk personell (Department of Defense 2014b). Johs Earnest, en talsmann for Det hvite hus, bekreftet samme dag at dette angrepet ble autorisert med det formål å beskytte amerikansk personell i Erbil (Earnest 2014). I en pressemelding dagen etter kunngjorde Obama det samme, samtidig understreket han at administrasjonen var villig til å iverksette ytterligere tiltak for å beskytte amerikanere i området (Obama 2014f).

18. juni bekreftet USAs forsvarssjef, general Martin Dempsey, at Irak hadde bedt om amerikansk luftstøtte, men at Obama så langt hadde avvist forespørslene (Whitlock 2014a). Dette viser at

USA hadde muligheten til å støtte Irak militært, i henhold til folkeretten, også på et tidligere tidspunkt. At det ikke ble tatt noen offisiell beslutning om å autorisere luftangrep mot ISIS før de nærmet seg byen Erbil (Katzman, Humud, mfl. 2014b, 6), tyder på at beskyttelse av amerikanere i Erbil var et sentralt anliggende for administrasjonen. Det bør derimot igjen påpekes at autoriseringen også sammenfalt med situasjonen i Sinjarfjellene, og at det derfor er vanskelig å avgjøre hvor betydningsfull de ulike forholdene var for autoriseringen. Dersom en ser på hvor og når de innledende angrepene fant sted er dette også forenlig med disse to målene. I tillegg støttet USA lokale styrker med å vinne tilbake kontrollen over to demninger ISIS hadde erobret (Ashkenas mfl. 2014). Hva motivasjonen var bak disse demning-operasjonene er ikke umiddelbart tydelig. 18. august, samme dag som USAs luftstyrker hadde støttet lokale styrker med å ta tilbake Mousl-demningen, understreket Obama at ISIS' kontroll over demningen: «is directly tied to our objective of protecting Americans in Iraq. If that dam was breached, it could have proven catastrophic, with floods that would have threatened the lives of thousands of civilians and endangered our embassy compound in Baghdad» (Obama 2014h). Altså knytter presidenten USAs militærstøtte direkte opp til målsetningen om å beskytte amerikansk personell og fasiliteter, samt andre sivile i Irak.

Et skifte i USAs våpendistribusjon styrker beskyttelsesmotivasjonens troverdighet. Endringen bestod i at USA, da ISIS nærmet seg Erbil, for første gang sendte våpen direkte til kurdiske styrker. Dette var et avvik fra administrasjonens tidligere praksis, om kun å selge våpen til kurdiske styrker med irakiske myndigheter som mellomledd. Denne vendingen ble fremstilt som en følge av at opprustningen av kurdiske styrker gikk for sakte. USA hevdet derfor at det var nødvendig å åpne en bakvei direkte til kurdiske styrker gjennom CIA (Whitlock og Jaffe 2014). At de gikk bort fra denne praksisen da ISIS truet Erbil, styrker argumentet om at beskyttelse av byen reflekterte en ærlig motivasjon hos administrasjonen.

Embetsmenn knyttet til administrasjonens sikkerhetspolitiske krets understøttet også beskyttelsesbegrunnelsene. Ben Rhodes, en av administrasjonens sikkerhetspolitiske rådgivere, understreket 22. august at de første angrepene i Irak var gitt svært avgrensede oppdrag knyttet til beskyttelse av amerikansk personell og fasiliteter i Erbil og Baghdad, samt den humanitære krisen i Sinjarfjellene (White House 2014b). 3. september fremhevet Olsen den samme begrensede motivasjonen (Olsen 2014a). Olsen annonserte også at NCTC mente at ISIS' «threat

is most acute in Iraq. The group's safe haven and resources there present an immediate and direct threat to Americans. This includes our embassy in Baghdad and it includes our consulate in Erbil and, of course, it includes the Americans held hostage by ISIL» (Olsen 2014a). Situasjonsbildet som ble presentert var altså at ISIS-trusselen var mest påtrengende i Irak, og at USAs militære reaksjon innledningsvis var influert av denne trusselen.

Dette tyder på at en av de sentrale drivkreftene bak administrasjonens innledende militære autorisering mot ISIS var å beskytte amerikanere i Irak. Denne motivasjonen hadde sitt utspring i en overbevisning om at ISIS hadde evnen og viljen til å utsette amerikanere lokalt for stor fare. Både handlinger og uttalelser vitner om at både administrasjonen og sentrale rådgivere var overbevist om at dette var en alvorlig trussel, og at dette var et motiv bak de innledende angrepene. Derimot var disse angrepene kun egnet til å avverge enkelthendelser og ikke til å konfrontere situasjonen i sin helhet. Årsakene til denne begrensede tilnærmingen utdypes i kapittel 5.2.

Lokale oljeinteresser

I denne studien favner nasjonale interesser også over viktige naturressurser og økonomiske interesser (Davidson 2011, 16). Etersom Midtøsten, hvor denne krisen fant sted, ofte anses som strategisk viktig grunnet sine oljeressurser (Sørli, Gleditsch og Strand 2005, 146), er det nærliggende å vurdere oljens betydning.

Et viktig forhold i denne sammenheng er energisikkerhet, som i sin mest elementære form kan forstås som tilgangen til en energikilde for en økonomi (Kruyt mfl. 2009, 2167). Dette innebærer at jo mer avhengig en aktør er av andre for å tilfredsstille eget energibehov, desto mer sårbar vil denne aktøren være for endringer i dette energimarkedet. Det skjedde store endringer i USAs energisikkerhet frem mot 2014. For det første hadde USA utviklet seg til og bli en av verdens største oljeprodusenter, samtidig var oljeimporten halvert over det siste tiåret. Totalt førte dette til at USAs netto oljeimport gikk fra 60% i 2005 til 27% i 2014 (Greene og Liu 2015, 126). Altså har USA blitt mer selvforsynt og mindre sårbart for endringer i det internasjonale oljemarkedet. I NSS-dokumentet fra 2015 viste administrasjonen at de var vel vitende om denne endringen. De fremhever her at USA nå var en av verdens største olje- og gassprodusenter, og at deres avhengighet av importolje var lavere enn på 20 år. Det påpekes videre at USA derfor var mindre sårbart for uroligheter i oljemarkedet, da landet i større grad var selvforsynt (White House 2015,

16). Ifølge «U.S. Energy Information Administration» (EIA) var fremdeles 46% av råoljen som ble raffinert i USA importert i 2014. Irak lå på femteplass av importlandene, og sto for 4% av den totale petroleumsimporten til USA dette året (EIA 2015). Selv om dette ikke var et enormt tall, er det verdt å legge merke til. Generelt kunne derfor en omveltning av Iraks oljeproduksjon være av potensiell betydning for USA.

På spørsmål om hvordan ISIS kunne påvirke de internasjonale oljemarkedene, svarte Obama at oljemarkedene, per 13. juni, ikke var nevneverdig influert, men han la til at dersom ISIS fikk kontroll over store oljeressurser, måtte man vurdere denne utfordringen nærmere (Obama 2014c). Dette tyder på at presidenten var åpen for at store trusler mot oljemarkedet kunne påvirke administrasjonens beslutning, men at dette ikke var tilfellet så langt. Kort tid etter denne uttalelsen tok ISIS kontroll over det irakiske oljeraffineriet i Baiji. Raffineriet produserte opprinnelig rundt en tredjedel av Iraks drivstoff, følgelig forårsaket denne ISIS-offensiven drivstoffmangel i Nord-Irak. Ved første øyekast syntes dette også å fremstå som en trussel mot amerikanske oljeinteresser. Derimot hadde dette, og ISIS' stilling generelt, liten innvirkning på Iraks råoljeeksport og produksjon, da 75% av landet oljeproduksjon og eksportanlegg befant seg i de sørlige deler av landet, hvor ISIS sto svakt og hadde hatt liten fremgang (Katzman, Humud, mfl. 2014a, 2; Katzman, Humud, mfl. 2014b, 2; Mufson 2014).

Dermed er det rimelig å anslå at selv om denne ISIS-offensiven hadde store konsekvenser for drivstofftilbudet i Nord-Irak, er det ingenting som taler for at administrasjonen skulle oppfatte dette som en trussel mot USAs oljeinteresser. I Syria hadde ISIS siden sent i 2013 hatt kontroll over store oljefelter i området Dayr az Zawr. Disse ga ISIS store inntekter gjennom salg av olje (Katzman, Blanchard, mfl. 2014, 5). Utenom at dette ga ISIS inntekter, hadde dette liten innvirkning på USAs interesser i regionen; derfor representerte dette trolig ikke noe motiv for intervensjon.

5.1.3 Prestisje

Nedenfor rettes blikket mot i hvilken grad administrasjonen mente at passivitet i denne situasjonen kunne skade USAs prestisje, og hvorvidt dette påvirket deres beslutning?

Delkapittelet struktureres rundt to forhold som antas å kunne styrke denne variabelens betydning. Disse innebærer at administrasjonen a) føler at USAs maktposisjon generelt blir utfordret eller

undervurdert, eller b) at USA har en historisk tilknytning til regionen eller intervensjonsmålet (Davidson 2011, 17–18).

Det har i flere år blitt hevdet at det unipolare internasjonale systemet og USAs suverene lederposisjon i økende grad utfordres av andre stormakter (Layne 2006; Layne 2012; Zakaria 2008; Mahbubani 2008). Robert G. Kaufman (2014, 443; 446) fremhever at nettopp fraværet av politikk for å beskytte USAs maktposisjon har kjennetegnet Obama-administrasjonen. Han hevder at Obama i motsetning til sin forgjenger har lagt vekt på å «beskytte» verden og USA fra egen maktarroganse. Samtidig har administrasjonen vist større aksept for fremveksten av andre maktsentre og USAs relative maktnedgang. Obama har også selv gitt uttrykk for en slik utenrikspolitisk tilnærming. I et intervju i 2012 beskrev han sitt presidentskap slik: «[Mine is] an American leadership that recognizes the rise of countries like China, India and Brazil. It's a U.S. leadership that recognizes our limits in terms of resources and capacity» (Zakaria 2012).

Selv om Obama-administrasjonen tilsynelatende var mindre opptatt av dette forholdet enn den foregående administrasjonen, betyr ikke dette at prestisje var et fremmed hensyn. Obama har gjentatte ganger formidlet budskapet om at USAs nedgang er en myte, og landet fortsatte har ekstraordinære ressurser og ansvar (Allin 2014, 166). Dette gjentok han i West Point-talen, hvor han avsluttet med å understreke at USAs styrke i forhold til resten av verden sjelden hadde vært større, og at alle som hevdet at USAs tid som verdensleder var forbi, tok grundig feil (Obama 2014a). At Obama finner det nødvendig å understreke dette poenget, kan i seg selv tyde på at han var bevisst på at USAs maktposisjon var mer presset enn tidligere. Dette betyr derimot ikke at prestisje nødvendigvis spilte en stor rolle i dette caset. Det er ikke tilstrekkelig at administrasjonen generelt følte dette presset, de måtte også ha en fornemmelsen av at denne konkrete situasjonen hadde betydning for deres prestisje.

Kritikere av administrasjonen har hevdet at USAs internasjonale omdømme var svekket som følge av administrasjonens altfor tilbakeholdne politikk i Midtøsten. Dana H. Allin (2014, 170–171) trekker særlig frem tre forhold som ga opphav til denne oppfatningen: For det første mente kritikerne at Obama hadde vært for forsiktig med å støtte opprørerne i Syria på et tidspunkt hvor dette kunne vippet maktbalansen bort fra de jihadistiske gruppene. Deretter ble mangelen på oppfølging av Obamas «rød linje», i forhold til Assads bruk av kjemiske våpen, ansett som svært uheldig for USAs troverdighet. For det tredje mente flere at administrasjonen ikke hadde lagt

nok press på det irakiske regimet for å få beholde noen amerikanske styrker i landet. Krieg (2014) argumenterte også for at USAs tilbakeholdenhet og begrensede respons i Midtøsten generelt, bidro til at andre satt spørsmålsteget ved USAs posisjon som verdensleder. Særlig Obamas mangel på oppfølging av den «rød linjen» har blitt kritisert for å ha svekket USAs internasjonale troverdighet til å følge opp sine trusler. Obamas tidligere forsvarsminister og tidligere CIA direktør, Leon Panetta, rettet sterk kritikk mot denne politikken, han hevdet at Obama med denne trusselen hadde satt USAs troverdighet på spill, og at en i slike tilfeller absolutt burde følge opp trusselen (Sink 2014).

På bakgrunn av dette virker det rimelig å anta at administrasjonen var seg bevisst at de hadde lidd et prestisjenederlag, og at de derfor ikke kunne tillate seg flere mulige nederlag ved ikke å foreta seg noe mot ISIS. Det kan derfor tenkes at Obama-administrasjonen ønsket å rette opp det allerede foreliggende prestisjenederlaget ved å fremstå som sterk og besluttsom. Den store medieoppmerksomheten situasjonen fikk, kan også ha styrket denne holdningen. Da dette isolert sett trolig økte prestisjekostnaden ved ikke å intervensere, ettersom flere aktører ble oppmerksomme på situasjonen og hva USA eventuelt valgte ikke å respondere på.

Den amerikanske intervensjonen i Irak i 2003 og USAs rolle i gjenoppbygningen av den irakiske staten, kan forstås som en historisk tilknytning som isolert sett kunne økt sannsynligheten for at prestisje var innblandet. I administrasjonens NSS fra 2010, ble det fremhevet at:

«Going forward, we have a responsibility, for our security and the security of the region, to successfully end the war through a full transition to Iraqi responsibility. [...] Our goal is an Iraq that is sovereign, stable, and self-reliant. To achieve that goal, we are continuing to promote an Iraqi Government that is just, representative, and accountable and that denies support and safe haven to terrorists» (White House 2010, 25).

Det er viktig å understreke at dette ble publisert et år før USAs tilbaketrekning fra Irak, men det kan likevel gi en indikasjon på at administrasjonen faktisk følte et visst ansvar for fremveksten av en stabil irakisk stat. Det er også rimelig å hevde at dette tyder på at USA følte de hadde en form for historisk tilknytning til situasjonen. Det kan isolert sett ha styrket prestisjemotivasjonen. Når dette er sagt, har administrasjonen gjentatte ganger gjort det klart at ISIS ikke var deres kamp og at USA ikke kunne løse denne situasjonen for Irak. Derfor ville de kun støtte de lokale styrkene, som selv måtte påta seg det største ansvaret (Obama 2014e; Obama 2014n; Obama 2014c).

Studiens kildemateriale inneholder ingen direkte uttalelser fra administrasjonen hvor de annonserte at et prestisjeincentiv var en avgjørende faktor, men i seg selv avkrefter ikke dette forholdets betydning. En offentlig begrunnelse hvor bruk av militærmakt forsvares med å gjenopprette egen prestisje, ville trolig ikke blitt godt mottatt hos en allerede krigsskeptisk amerikansk befolkning. Derfor ville dette vært et lite hensiktsmessige offentlig argument for administrasjonen. Det er derimot mulig å finne uttalelser som indirekte tyder på at prestisje kan ha hatt betydning. I talen hvor han offentliggjorde USAs ny ISIS-strategi, understreket Obama at: «It is America that has the capacity and the will to mobilize the world against terrorists» (Obama 2014n). Han avsluttet denne talen med å si: «American leadership is the one constant in an uncertain world» (Obama 2014n). Selv om dette ikke direkte henviser til prestisje som en motivasjon, tyder det på at Obama var seg bevisst at det å påta seg internasjonalt lederskap i denne situasjonen ville bidra til å vise andre at USA fremdeles var en verdensleder.

Det må derimot påpekes at dette er en slutning med store hull i kausalkjeden. Det finnes kun indikasjoner på en korrelasjon mellom en utgangsvariabel, presset prestisje, og en utfallsvariabel, intervensjon. Derfor er det lite grunnlag for å trekke kausalslutninger, da datamaterialet ikke tillater en mer detaljert konstruksjon av en kausalkjede. Dette er ikke å benekte at dette kan ha vært en viktig årsak, det betyr bare at det tilgjengelige datamateriale verken kan bekrefte eller avkrefte en slik slutning.

5.2 Nytte-kostnadsvurdering

I forrige delkapittel kom det frem at administrasjonen, trolig i varierende grad, ble drevet av flere forhold i sin vurdering av intervensjonsalternativet. Det første spørsmålet administrasjonen stilles overfor er hvordan disse utfordringene kunne løses, og i dette tilfellet, hvorvidt en intervensjon kunne løse problemene. Det er viktig å skille de ulike problemene fra hverandre, da ulike utfordringer ofte vil kreve forskjellige løsninger. Derfor vil det være fruktbart og skille mellom tiltak som konfronterer ISIS-problemet i sin helhet og mer begrensede tiltak som setter seg mot enkeltsituasjoner.

Obama-administrasjonen har generelt vært skeptisk til hva en kan oppnå med militærmakt alene, og fremhevet at dette virkemiddelet ofte må kombineres med politiske løsninger for å oppfylle målsetninger (Lynch 2015, 19; Kaufman 2014, 443–44). Denne skepsisen har ved flere anledninger også blitt påpekt i denne situasjonen (Obama 2014e; Obama 2014c).

Administrasjonen har også understreket at de er svært bevisst kostnadene forbundet med bruk av militærmakt (Obama 2014e; White House 2010, 22).

For å konfrontere ISIS langs alle utfordringene som ble trukket frem under kapittel 5.1, var administrasjonen avhengig av å angripe ISIS både i Irak og Syria. For det første fordi, som flere har fremhevet, ISIS' virksomhet og trussel i Irak i stor grad ble forsterket av den frie flyten av ISIS-krigere og ressurser over den Irak-syriske grensen (Olsen 2014a; Power 2014). For det andre fordi en internasjonal terrortrussel fra ISIS, uansett form, vil være like omfattende uansett om gruppen opererte i Syria eller Irak.

En viktig betingelse for en helhetlig strategi er å skape politiske forhold lokalt som forhindrer fremveksten av liknende aktører. Dersom dette ikke er tilfellet, vil utfallet trolig være at en ved å bekjempe ISIS, i prinsippet kun tillater fremveksten av en annen gruppe og trussel (Kagan, Kozak, mfl. 2016, 10–11). En varig løsning på problemene betinger altså en endring i de politiske forholdene lokalt. Et unntak kunne vært dersom USA avsatte nok ressurser til å okkupere hele området, men historisk sett har dette vist seg å være lite effektivt, og Obama-administrasjonen var generelt svært skeptisk til en slik strategi (Lynch 2015, 19; Kaufman 2014, 443–44). Samtidig har Obama også avskrevet dette på bakgrunn av ressursmangel (NBC News 2014b). Amerikanske bakkestyrker ble også tidlig, og uten unntak, avvist som et potensielt alternativ i denne situasjonen (Obama 2014n; Obama 2014d; Obama 2014e; Obama 2014c).

Generelt kan en si at krisen heller ikke ble ansett som kritisk nok til å forsvare kostnadene knyttet til å sende inn amerikanske bakkestyrker eller lansere en større operasjon (Krieg 2016, 108). En kan forstå at Obama-administrasjonen har satt sin lit til lokale bakkestyrkers bidrag, som en måte å senke både økonomiske, menneskelige og politiske kostnader ved operasjonen på. Slik skyver en store deler av risikoen over på andre (Krieg 2016, 109). Dette bygger på prinsippet om at mindre kritiske situasjoner krever en større grad av byrdefordeling for å senke egne kostnader, noe som har vært en rød tråd i administrasjonens sikkerhetspolitikk (Obama 2014a; White House 2010, 22; White House 2015, 8).

Etter at administrasjonen i forkant av Mosul-erobringen hadde avvist forespørsler fra Irak om militær luftstøtte (Gordon og Schmitt 2014), kunngjorde Obama allerede 12. juni at han ikke

ville utelukke noe alternativ (Obama 2014b). *New York Times* rapporterte 17. juni at ifølge anonyme kilder knyttet til administrasjonen vurderte Obama nå begrensede målrettede luftangrep mot ISIS, mens mer omfattende og spredt bombing var uaktuelt. Samtidig fremhevet kildene at en slik avgjørelse fortsatt var et stykke unna, og at hovedfokuset fremdeles var å samle mer informasjon om situasjonen (Landler og Schmitt 2014a). 3 juli meddelte Dempsey og Hagel at Pentagon fortsatt var i gang med å vurdere ulike militæralternativer for å konfrontere ISIS, alternativer som så ville bli presentert for Obama og NSC. Dempsey sa også at luftangrep kun var ett av alternativene de vurderte (Whitlock 2014b).

Administrasjonen la stor vekt på nødvendigheten av en politisk løsning før de påtok seg kostnadene ved en intervensjon. Dette må forstås i sammenheng med de politiske og sekteriske utfordringene som var grunnlaget for krisen (jf. kap. 2.2). Administrasjonen understreket begrensningene ved bruk av amerikansk militærmakt uten en politisk løsning i Irak. Obama påpekte allerede 13. juni at amerikansk militærstøtte til Irak bare kunne være effektiv i kampen mot ISIS dersom de irakiske myndighetene dannet en inkluderende og representativ regjering for hele den irakiske befolkningen (Obama 2014c). 22. juni annonserte også Kerry at Irak måtte forme en samlende regjering for å demme opp for den voksende sunnimuslimske militsbevegelsen (Wroughton 2014). I et intervju med *CBS* to dager senere gjentok Kerry dette budskapet, men samtidig åpnet han for at dersom situasjonen krevde det, beholdt administrasjonen seg retten til å svare på krisen også før en ny regjeringssløsning var på plass (Department of State 2014b).

Administrasjonens holdning var altså at inntil Irak hadde dannet en inkluderende regjering ville ikke en amerikansk intervensjon kunne løse krisen. Mer presist betyr dette at dersom Irak ikke dannet en inkluderende regjering, hevdet administrasjonen at det verken var mulig å bekjempe ISIS eller for den saks skyld å hindre ISIS eller andre terroristorganisasjoner i å etablere fristeder hvor de kunne forberede terrorangrep mot amerikansk jord. Derfor var det heller ikke aktuelt for USA å avsette ressurser for å bekjempe ISIS før en ny inkluderende regjering var etablert. Derav kan en forstå en irakisk inkluderende regjering som en betingelse for at USA i dette tilfellet ville iverksette en intervensjon. Dette følger av variabelens første betingelse om at dersom beslutningstakerne mener de ikke kan oppnå målet ved intervensjonen, vil de heller ikke ha et incentiv til å påta seg kostnadene knyttet til en intervensjon. Ettersom en ny irakisk regjering

ikke var på plass før 8. september 2014 (Katzman, Blanchard, mfl. 2014, 4–5), var ikke intervensjonsalternativet aktuelt før den tid, dette utdypes i kapittel 5.5.

Denne betingelsen bidro til at det i første omgang kun var aktuelt og autorisere begrensede militæroperasjoner, men dette må også ses i sammenheng med hva administrasjonen faktisk anså som øyeblikkelige og kritiske trusler, og derfor måtte konfronteres umiddelbart. Kapittel 5.1 viser at de to mest kritiske forholdene innledningsvis var å beskytte amerikansk personell i Irak samt å avverge de mest akutte humanitære enkeltsituasjoner. Andre forhold var ikke uten betydning, poenget er derimot at disse to forhold måtte konfronteres raskt. I tillegg hadde USA, som Obama understreket 7. august, både evnen og mandatet til å påta seg disse begrensede utfordringene (Obama 2014e).

Generelt kan en si at USA hadde evnen til å oppnå disse målene gjennom begrensede luftangrep. I tillegg ville verken de internasjonale eller nasjonale politiske kostnadene være omfattende. Internasjonalt var disse angrepene ikke ansett som et brudd på suverenitetsprinsippet. Nasjonalt var det, som utdypet i kapittel 5.7, ingen lyst hos befolkningen til en større militæroperasjon innledningsvis. Derimot ville kostnadene ved slike begrensede angrep trolig være mindre enn den forventede kostnaden ved ikke å forhindre disse krisene. Dette da risikoen for tap av amerikanske liv trolig ville være større dersom en ikke forhindret ISIS' fremmarsj mot Erbil. Et annet poeng er at de lokale bakkestyrkene påtok seg den største operasjonelle risikoen. Dermed ville også amerikanske styrker påta seg en relativt liten risiko (Krieg 2016, 102). Videre innebar ikke luftangrep mot ISIS i Irak den samme faren for å bli skutt ned av fiendtlig luftforsvar slik situasjonen for eksempel ville vært i Syria (Spetalnick og Stewart 2014). I forhold til nytten en ville oppnå, gjennom å unngå nedslakting av amerikanere og et potensielt folkemord i Sinjar, er det derfor rimelig å anta at de forventede kostandene ble ansett som akseptable i forhold til den forventede nytten.

Situasjonen kan forstås slik at intervensjonsalternativet ikke var aktuelt før de politiske forholdene lokalt gjorde en varig løsning oppnåelig, eller at en eventuelt fikk en endring i andre forhold som tilsa at kostnaden ved å unnlate å intervenere var så stor at USA måtte intervenere. Derimot er det grunn til å påstå at det var mulig å få gjort noe med de to mest umiddelbart kritiske situasjoner, henholdsvis å beskytte amerikansk personell og å avverge en humanitær

katastrofe. Disse tiltakene tok form som svært begrensede og Irak-godkjente amerikanske militære luftoperasjoner i Irak i august 2014. Dette var altså ingen varig løsning, men måter å konfrontere kritiske situasjoner på. Disse innledende angrepene forstås her som en del av administrasjonens *innledende reaksjoner* og «kun» et steg i retning av intervensjonsbeslutningen.

Et siste forbehold er hvorvidt administrasjonen mente andre var villige til å påta seg ansvaret og kostnadene ved militæropasjonen, slik at de selv kunne være gratispassasjer. Hovedsakelig er denne muligheten knyttet til trusselvariabelen, da måloppnåelse under de to andre forholdene er betinget av faktiske deltakelse i operasjonen (Davidson 2013, 313). I første omgang hovedsakelig trusselen mot amerikanske borgere som det var aktuelt å svare på. Denne amerikanskcentrerte målsettingen gjør det rimelig å anta at USA selv måtte ta på seg hovedansvaret. Det eneste andre realistiske alternativet ville vært irakiske eller kurdiske styrker i området, men deres nylig og omfattende nederlag mot ISIS bidro til å så tvil om deres evne til å forsvare områder. *New York Times* hevdet at flere personer tilknyttet administrasjonen innledningsvis viste liten tro på at irakiske styrker alene kunne snudd trenden mot ISIS (Rubin og Gordon 2014). Blant andre uttrykte Dempsey 3. juli, at den irakiske hæren var kapabel til å forsvare Bagdad, men at de ikke hadde evnen til å gjeninnta områder fra ISIS uten ekstern støtte (Whitlock 2014b). Administrasjonen var altså trolig overbevist om at Irak trengte støtte for å snu den nedadgående trenden i kampen mot ISIS og at ingen andre i første omgang ville påta seg oppgaven med å beskytte amerikanere i Irak.

5.3 Innledende reaksjon

Her rettes søkelyset mot hvilke *innledende reaksjoner* USA iverksatte som respons på ISIS-situasjonen. I seg selv påvirker ikke disse reaksjonene intervensjonsbeslutningen, derimot har de en indirekte betydning gjennom at de kan skape det som her omtales som *forsterkende kausalvariabler*, som isolert sett bidrar til å øke intervensjonsmotivasjonen.

Administrasjonen har ved flere anledninger fordømt ISIS' adferd (Obama 2014i; Kerry 2014a) og også gjort kjent at de vurderte å ta i bruk militærmakt mot ISIS (Obama 2014d). I tillegg kan den gradvise økningen av militære rådgivere som ble sendt til Irak, oppfattes som signaler om militæropptopping (Obama 2014d; White House 2014a; Garamone 2014a; Department of Defense 2014a). Alt dette kan falle inn under Davidsons (2013, 313) eksempler på *innledende reaksjoner*. Disse handlinger kan sies å ha signalisert en misnøye og mulig en intensjon om å

intervenere, som kan ha økt administrasjons villighet til å intervenere gjennom en *forsterket trussel mot nasjonale interesser* eller *prestisje*.

Det er derimot spesielt en *innledende reaksjon* fra USA som i ettertid viste seg å få stor innvirkning på administrasjonens intervensjonsbeslutning, autoriseringen av militæroperasjonen mot ISIS i Irak 7. august. Riktignok nevner ikke Davidson en slik militær reaksjon i sin redegjørelse for denne variabelen, men det er gode grunner til å inkludere den i dette tilfellet. For det første signaliserte dette en amerikansk villighet til å konfrontere ISIS, men enda viktigere var det at dette satte i gang en kjedereaksjon som i sin tur tydelige forsterket USAs intervensjonsbeslutsomhet. Ettersom denne variabelens rolle i denne studien først og fremst er som en generator for intervensjonsincentiver, vil det være misvisende å utelate dette fra denne analysen fordi den ikke passer perfekt inn i det forhåndsdefinerte teoretiske rammeverket. En kunne også valgt å se på dette som to helt separate beslutningsprosesser, men da hadde en stått i fare for å overse sammenhenger mellom disse to beslutningene. Disse innledende angrepene medførte en respons fra ISIS som førte til betydelige endringer i administrasjonens intervensjonsmotivasjon.

5.4 Forsterkende kausalvariabler

Først må det påpekes at det her går bort ifra den opprinnelige kronologiske rekkefølgen i Davidsons modell. Modellen foreslår at en her burde drøfte *internasjonale støtte* (Davidson 2013, 311), i dette tilfellet vil det derimot være mer fruktbart å diskutere de *forsterkende kausalvariablene* først. Dette da disse var avgjørende for at administrasjonen begynte sitt arbeid for å skaffe *internasjonal støtte* til en intervensjon. Et annet poeng som taler for denne omstruktureringen, er at intervensjon var et lite aktuelt alternativ før disse forsterkende effektene fant sted. I forkant av disse var det hovedsakelig begrensede militærangrep mot ISIS i Irak som var aktuelle. Dette var ikke kontroversielt i folkerettslig forstand, da operasjonene var forespurt fra irakiske myndigheter og følgelig ikke kunne sies å krenke noens suverenitet (FN 2001, paragr. 20). Derav var også *internasjonal støtte* en mindre aktuell utfordring inntil et mer kontroversielt alternativ var aktuelt.

5.4.1 ISIS' halshugging av vestlige gisler og USAs umiddelbare respons

ISIS' halshuggingsfilmer av vestlige gisler ble fremstilt som en direkte reaksjon på USAs innledende bombing i Irak og faller derfor inn under denne variabelen. Disse filmene førte også til en omveltning i administrasjonens tilnærming til krisen.

Den første halshuggingsvideoen ble publisert 19. august 2014, med tittelen «A message to America». Videoen innledes med et klipp av Obama som autoriserer amerikanske flyangrep mot ISIS i Irak. Deretter vises den amerikanske journalisten James Wright Foley som sier at USA har skyld i hans henrettelse. ISIS-krigeren i filmen forsetter med å si at Foley blir drept fordi USA bomber muslimer i Nord-Irak (Roggio 2014). Deretter kunngjør han at: «So any attempt by you, Obama, to deny the Muslims their rights of living in safety under the Islamic Caliphate will result in the bloodshed of your people» (sitert i Roggio 2014). Halshuggingen vises ikke i videoen, men ISIS-krigeren figurerte med en kniv mot strupen til Foley, og i neste bildet vises hans lemlestedede kropp (Friis 2015, 725). Avslutningsvis vises en annen amerikansk journalist, Steve Joel Sotloff, sammen med ISIS-krigeren, som sier: «The life of this American citizen, Obama, depends on your next decision» (sitert i Roggio 2014). Halshuggingen ble tydelig fremstilt som en hevn for amerikanske angrep i Irak, samt en trussel om at flere amerikanere vill dø dersom USA ikke trakk seg tilbake.

2. september ble en ny halshuggingsfilm publisert, med tittelen «A seconde message to America». Denne gangen av Sotloff som ISIS hadde lovet. Videoen var regissert som den forrige, og viste Sotloff med den samme ISIS-krigeren. I videoen sier Sotloff at han betalte prisen for Obamas angrep mot ISIS i Nord-Irak. Filmen ble avsluttet med at ISIS-krigeren meddeler: «Just as your missiles continue to strike our people, our knife will continue to strike the necks of your people» (Landler og Schmitt 2014b). Denne videoen ble også avsluttet med fremvisningen av et britisk gissel, David Hains, etterfulgt av en trussel om at han ville lide samme skjebne. 12 dager senere ble en halshuggingsvideo av Hains publisert, videoens tittelen var «A Message to the Allies of America». Også denne video ble avsluttet med en trussel om å henrette et nytt britisk gissel, Alan Henning (Boffey og Jalabi 2014). Denne trusselen ble fullbyrdet 4. oktober (Cobain, Laville og Jalabi 2014). Sistnevnte video kan derimot ikke bidra til å forklare intervensjonsavgjørelsen, da den ble publisert etter beslutningen, derimot kan trusselen om å gjennomføre halshuggingen hatt betydning. Samlet sett utgjorde disse en respons

fra ISIS mot den amerikanske innledende bombingene, samt en advarsel om hva som ville skjedd dersom USA ikke føyet seg.

Disse videoene fikk mye oppmerksomhet og ble etterfulgt av en brå forandring både i administrasjonens og den offentlige debattens tilnærming til ISIS (Beinart 2014). Allerede dagen etter Foley-videoen ble publisert karakteriserte Mike Morell, tidligere CIA direktør, dette som «ISIS' first terrorist attack against the United States» og et tydelig forsøk på å skremme USA til å trekke seg tilbake (CBS News 2014a). Samme dag understreket også Obama hvor alvorlig halshuggingen av Foley var. I tillegg til å uttrykke sin fordømmelse kunngjorde han at:

«The United States of America will continue to do what we must do to protect our people. We will be vigilant and we will be relentless. When people harm Americans, anywhere, we do what's necessary to see that justice is done. [...] We will do everything that we can to protect our people and the timeless values that we stand for» (Obama 2014i).

Kerry kunngjorde sin fordømmelse samme dag, og i pressemeldingen om Foley-videoen beskrev Kerry ISIS som:

«Ugly, savage, inexplicable, nihilistic, and valueless evil, [...] a threat to people who want to live in peace, and an ugly insult to the peaceful religion they violate every day with their barbarity. [...] ISIL and the wickedness it represents must be destroyed, and those responsible for this heinous, vicious atrocity will be held accountable» (Kerry 2014a).

22. august stadfestet Rhodes at også administrasjonen anså denne halshuggingen som et terrorangrep mot USA. Under samme pressekonferanse, på spørsmål om de nå vurderte luftangrep mot ISIS i Syria, svarte Rhodes at de ikke ville la seg stoppe av landegrenser for å se rettferdighet for den barbariske henrettelsen av Foley (White House 2014b). Administrasjonens anerkjennelse av dette som et terrorangrep, fordømmelsene av ISIS, poengteringen om at USA vil være årvåkent og nådeløst, samt annonseringen om at ISIS skulle holdes ansvarlig og måtte elimineres vitner om en omveltning i administrasjonens besluttsomhet til å konfrontere ISIS.

Den enkeltuttalelsen som kanskje tydeligst markerte denne endringen kom dagen etter at halshuggingsvideoen av Sotloff ble publisert, da visepresident Joe Biden understreket at USA ville ta hevn mot ISIS for henrettelsene av Foley og Sotloff. Biden hevdet at USA ville gjengjelde disse barbariske handlingene på lignende måte som etter 11. september og Boston-bombingen (Lowery 2014). Han annonserte at: «We don't forget. We take care of those who are

grieving, and when that's finished, they should know we will follow them to the gates of hell until they are brought to justice, because hell is where they will reside» (sitert i Lowery 2014). Denne krasse ordbruken om hevn representerte en brå endring i administrasjonens fremstilling av situasjonen. Samme dag brukte også Obama for første gang ordene «degrade and destroy» om USAs målsetning mot ISIS (Obama 2014). Dette var en stor endring fra tidligere, hvor de kun hadde annonsert svært begrensede mål, knyttet til å beskytte amerikansk personell og avverge humanitære kriser (Obama 2014e). Denne markante endring i ordbruk og meddelt strategi for å bekjempe ISIS, bidro til å sette konflikten inn i en ny offentlig ramme (Friis 2015, 737).

Det var ikke bare retoriske endringer som tydet på at halshuggingsvideoene førte til at administrasjonen i større grad vurderte en mer omfattende ISIS-strategi. 25. august ble det kjent at Obama, få dager etter den første halshuggingsvideoen, hadde autorisert rekognoseringsflyvninger over syrisk territorium (Landler og Cooper 2014). Denne kartleggingen av det syriske landskapet vitner om at administrasjonen nå vurderte en militær utvidelse til Syria.

Disse endringene tyder på at videoene faktisk endret administrasjonens besluttosomhet overfor ISIS. Derimot kan det være vanskelig å fastlegge akkurat hvilke intervensjonsmotive som økte, dette da flere forhold kan ha endret seg samtidig. Derfor vil det ikke være tilstrekkelig å trekke slutninger basert på samsvar mellom publisering av videoene og endring i adferd. En må trekke slutninger basert på mer presise observasjoner som tillater differensiering mellom ulike intervensjonsincentiver. Nedenfor vil det drøftes hvilke incitamentet det er rimelig å anta endret seg som et resultat av USAs innledende angrep i Irak.

5.4.2 Forsterkende trusselvariabel

Christian Henderson (2014, 211) hevder at: «The perception of the seriousness of the threat posed by IS took a dramatic turn with the beheading of an American journalist, James Foley». 21. august med henvisning til Foley-videoen og trusselen ISIS representerte, ikke bare lokalt, men også mot amerikanere og europeere, omtalte Hagel ISIS som: «an imminent threat to every interest we have» (Hagel 2014). Dette kan tyde på at administrasjonens trusselforståelse også ble påvirket av deres egne innledende angrep og den påfølgende ISIS-responsen. Derimot er det lite som tyder på at dette medførte en stor omveltning av denne opprinnelige trusseloppfatningen, det var trolig heller snakk om små justeringer.

Med utgangspunkt i ISIS' *offensive makt* og *aggressive intensjon*, som ovenfor ble trukket frem som de mest avgjørende trusselkildene i dette tilfellet, er det mest rimelig å anta at USAs innledende luftangrep kunne medføre en endring i administrasjonens forståelse av ISIS' *aggressive intensjon*. Dette da amerikanske angrep kan ha gitt ISIS en forsterket vilje til å angripe amerikanere lokalt og USA (Byman og Shapiro 2014, 46).

Ettersom ISIS' respons, i form av offentlige halshugginger av amerikanere, representerte eksempler på brutal vold mot amerikanere i områdene ISIS opererte i, er det nærliggende å tenke seg at administrasjonens fornemmelse av den lokale trusselen mot amerikanere økte. Det er åpenbart at etterhvert som det ble publisert nye videoer, så økte også trusselen mot gisselet som ISIS truet med å henrette neste gang. Med andre ord eskalerte forståelsen av trusselen mot disse enkeltindividene. Det er derimot ikke sannsynlig at oppfattelsen av trusselen mot enkeltgisler var avgjørende for administrasjonens intervensjonsbeslutning, da en intervensjon i seg selv ikke er et egnet virkemiddel for å redde enkeltindivider. Et mer egnet virkemiddel ville være deployering av spesialstyrker for å redde gislene, noe som forøvrig ble forsøkt for å redde Foley tidligere i 2014 (Shear og Schmitt 2014).

Derimot er det mulig at disse videoene gjorde amerikanske beslutningstakere mer bevisste på trusselen ISIS kunne representere overfor amerikanere lokalt. Under en kongresshøring 17. september kunngjorde Comey at FBI var svært bekymret for at ISIS ville fange ytterligere amerikanske gisler for å forsøke å få USA til å trekke seg tilbake og for å øke sin global oppmerksomhet (Comey 2014). Denne beretningen tyder på at videoene bidro til å øke den lokale trusselforståelsen. En kan forstå dette gjennom at ISIS med disse filmene viste en tydelig intensjon om å henrette amerikanere. På den andre siden hadde ISIS i forkant av den første halshuggingen helt andre krav til USA; de krevde løsepenger for Foley, noe USA nektet å betale (Callimachi 2014). Et slikt krav står i stor kontrast til den publiserte intensjonen om å få USA ut av Irak. Dette kan tyde på at det ikke var skjedd noen store omveltninger i ISIS' holdning til å angripe amerikanere målrettet. Det fremstår heller slik at halshuggingene var en reserveløsning etter at deres økonomiske krav ble avslått. Til tross for dette er det mulig at administrasjonen lot seg påvirke av de sterke halshuggingsbildene, og at dette kan ha endret administrasjonens syn på ISIS' besluttsomhet til å skade amerikanere i Irak. Det er hvertfall rimelig å forstå disse videoene som en påminnelse om hvilken potensiell trussel ISIS representerte for amerikanere lokalt.

Det er derimot lite som tyder på at administrasjonen, som følge av denne utviklingen, oppfattet trusselen for planlagte terrorangrep fra ISIS som forsterket. Kildene som er brukt for å belyse den amerikanske etterretningstjenestens trusselvurdering, hvor det fra alle hold ble understreket at de ikke hadde noen indikasjoner på at ISIS var i ferd med å planlegge angrep direkte mot USA, stammer fra tiden etter den første halshuggingsvideoen (Olsen 2014b; Olsen 2014a; Johnston 2014; Ackerman 2014; Department of Homeland Security 2014). Slik er dette et representativt bilde for situasjonen i etterkant av de innledende angrepene. Også Rhodes understreket, kun få dager etter Foley-halshuggingen, at administrasjonen fremdeles ikke hadde noen indikasjoner på at ISIS hadde gått bort fra sitt lokale fokus og rettet oppmerksomheten mot å angripe Vesten (White House 2014b). Obama fremhevet også ved flere anledninger etter halshuggingsvideoene, at de ikke hadde noen indikasjoner på at ISIS var i ferd med å planlegge angrep mot USA (Obama 2014n; NBC News 2014b). Det er derfor rimelig å påstå at de innledende luftangrepene ikke førte til store endringer i administrasjonens oppfattelse av denne type trussel.

Det er heller ingen indikasjoner på at frykten for angrep fra hjemvendte fremmedkrigere eskalerte som følge av de amerikanske innledende reaksjoner. Det samme argumentet gjelder for denne trusselforståelsen, at etterretningskildene som ble diskutert ovenfor, delvis er fra tiden etter halshuggingsvideoene (Department of Homeland Security 2014; Olsen 2014a; Comey 2014; Johnston 2014).

Administrasjonens frykt for at ISIS-sympatisører skulle utføre angrep i USA, kunne økt dersom de amerikanske angrepene førte til en økning i oppfordringer til hevnangrep fra ISIS. Samme dag som de første amerikanske bombene ble sluppet på ISIS-mål i Irak, oppfordret ISIS til hevnangrep mot USA på en av sine propagandasider. De skrev at: «It is a clear message that the war is against Islam and the mujahideen. The mujahideen must strive and seek to execute proactive operations in their own home, America, to discipline America and its criminal soldiers» (sitert i Cruickshank 2014). Comey fremhevet også dette da han 17. september, under en kongresshøring, påpekte at han var bekymret for økningen i ISIS' aktivitet og mobilisering gjennom sosiale medier etter at USA startet bombingene i Irak (Comey 2014). Den innledende bombingene førte tilsynelatende til en økning i oppfordringer fra ISIS til å utføre angrep i Vesten. Det er for øvrig verdt å merke seg at dette forholdet har en spiraleffekt. Jo mer USA blander seg

inn, desto mer vil ISIS oppfordre til angrep, og jo mer ISIS oppfordrer til angrep mot Vesten, desto større incentiv vil USA ha til å blande seg inn. Dette ble igjen illustrert da Abu Muhammad al-Adnani, ISIS' ledende talsmann, 22. september 2014 annonserte at:

«If you can kill a disbelieving American or European – especially the spiteful and filthy French – or an Australian, or a Canadian, or any other disbeliever from the disbelievers waging war, including the citizens of the countries that entered into a coalition against the Islamic State, then rely upon Allah, and kill him in any manner or way however it may be. Do not ask for anyone's advice and do not seek anyone's verdict. Kill the disbeliever whether he is civilian or military, for they have the same ruling» (al-Adnani 2014).

Dette representerte nok en oppfordring til ISIS-sympatisører om å angripe Vesten, noe som dermed kan ha styrket intervensjonsmotivasjonen ytterligere. Når dette er sagt, var omfanget av slike oppfordringer fremdeles på et moderat nivå i forhold til hva en tidligere har sett (Hegghammer og Nesser 2015, 18). Derfor er det rimelig å anta at, selv om en så spor av en viss økning i oppfordringer fra ISIS, var omfanget fortsatt såpass begrenset at dette trolig ikke var en avgjørende intervensjonsincentiv.

Lenger nede på ISIS' rangstige påpeker Hegghammer og Nesser (2015, 16) at man etter at USAs militæroperasjoner startet i august 2014, fikk en økning i ISIS-soldater som ga uttrykk for en intensjon om å angripe Vesten, spesielt USA og Storbritannia. De understreker dog at dette i stor grad fremsto som sporadiske intensjoner og i mindre grad som en plan om hvordan angrep skal gjennomføres. Det er derfor grunn til å tro at administrasjonen vurderte disse truslene som mindre troverdige og alvorlige.

Generelt kan en altså si at USAs innledende militærangrep kan ha gjort administrasjonen mer bevisst om trusselen ISIS representerte overfor amerikanere lokalt, selv om den faktiske trusselen ikke nødvendigvis hadde endret seg nevneverdig. Den moderate økningen i oppfordringer til å angripe Vesten kan også ha styrket bekymringen for angrep fra ISIS-sympatisører, men det begrensede omfanget totalt taler for at dette trolig ikke var et avgjørende forhold. Forståelsen av de andre trusseldimensjonene virker derimot ikke å ha blitt påvirket av disse innledende angrepene.

5.4.3 Forsterkende prestisjevariabel

Det flere indikasjoner på at beslutningstakerne følte at deres prestisje i større grad ble involvert som følge av ISIS' halshuggingsvideoer. For det første bidro videoene til en økt oppmerksomhet

rundt ISIS (Friis 2015, 726). Derav ville også flere være bevisste om hva USA eventuelt ikke responderte på. Følgelig ville fravær av en intervensjon, under ellers like forhold, medføre et større prestisjetap enn i forkant av denne utviklingen.

Da halshuggingsfilmene ble publisert fikk en, som diskutert ovenfor, en markant endring i administrasjonens retorikk. Dette innebar at ISIS i større grad ble stemplet som grusomme og brutale, at USA skulle ta hevn og en annonsering av mer omfattende målsetninger mot ISIS (Obama 2014l; Beinart 2014; Lowery 2014; Obama 2014i; Kerry 2014a). Det kan tenkes at denne endringen var et resultat av at de følte de måtte respondere på det de selv anerkjente som et terrorangrep (White House 2014b) for å unngå et prestisjenederlag. Det er rimelig å forestille seg at dersom USA hadde gitt etter for, eller ikke respondert tydelig på trusselen fra ISIS, kunne det ha blitt satt spørsmåltegn ved USAs vilje og evne til å bruke militærmakt.

Administrasjonen var tydelig på å understreke at USA ikke ville la seg skremme av slike barbariske handlinger, og at de ville holde ISIS ansvarlig (Kerry 2014a; Obama 2014l; Obama 2014i; Lowery 2014). I en pressemelding skrev Kerry, med henvisning til Foley-videoen, at: «The world must know that the United States of America will never back down in the face of such evil» (Kerry 2014a). Dagen etter Sotfloff-henrettelsen, poengterte Kerry igjen at USA alltid ville stille dem som utførte slike barbariske handlingen til ansvar (Kerry 2014c). Med henvisning til Foley forsikret også Obama det amerikanske folk, 26. august, om at USAs melding til alle som skadet amerikanere var tydelig: «Justice will be done. We have proved time and time again we will do what's necessary to capture those who harm Americans – to go after those who harm Americans» (Obama 2014j). 3. september kunngjorde Obama også at USA ikke ville la seg skremme av disse barbariske trusler, og at dette bare gjorde USA mer samlet (Obama 2014l). Dette budskapet ble gjentatt dagen etter i en artikkel skrevet av Obama og David Cameron i forbindelse med NATO-toppmøtet. Her understreket de at: «If terrorists think we will weaken in the face of their threats they could not be more wrong. Countries like Britain and America will not be cowed by barbaric killers» (Cameron og Obama 2014). Det ble altså vektlagt at USA måtte respondere og vise verden at de ikke ville la seg diktere av slik trusler. Dette vitner om en forståelse av at fraværet av en tydelig respons på ISIS' trusler kunne svekke USAs prestisje.

Den tydeligere og mer ambisiøse retorikken rettet mot ISIS, hadde i seg selv en selvforsterkende effekt på denne økte innblandede prestisjen. Da dette fungerte som nye *innledende reaksjoner*,

som dermed styrker den opprinnelige prestisjekostnaden ved ikke å gjøre noe. Altså jo tydeligere USA var på at de ville bekjempe og ikke la seg diktere av ISIS, desto større prestisjenederlag ville de lide dersom de ikke fulgte opp ord med handling.

Poenget er at ISIS' respons på USAs innledende angrep økte oppmerksomhet og var av en slik karakter at administrasjonen følte de måtte reagere. Den påfølgende eskaleringen i amerikansk retorikk førte isolert sett til en ytterligere økning i den involverte amerikanske prestisjen.

5.5 Endring i nytte-kostnadsvurderingen

Til tross for at Davidson ikke skisserer en ny nytte-kostnadsvurdering etter endringene i trussel- og prestisjeforholdene, er dette nødvendig i denne analysen. For disse forholdene førte til en betydelig økning i administrasjonens forventede kostnader ved å ikke intervensjonere. Utover dette førte etableringen av en ny irakisk regjering til et helt annet utgangspunkt for en nytte-kostnadsvurdering.

Dannelsen av en samlet irakisk regjering ble fremstilt som en betingelse for et mer omfattende amerikansk bidrag i kampen mot ISIS, og en eventuell utvidelse til Syria. 3. september poengterte Obama at en ny irakisk regjering var helt avgjørende for at en operasjon i Syria skulle være effektiv. Samtidig understreket han at en autorisering av angrep i Syria var uaktuelt før han var overbevist om at oppdragene kunne lykkes (Obama 2014l). To dager senere ga Obama uttrykk for at han håpet at Irak kunne forme en regjering i løpet av uken, og at de da kunne intensivere samarbeidet om en bredere strategi for å bekjempe ISIS (Obama 2014m). Denne fremstillingen tyder på at USA gikk og ventet på etableringen av en ny regjering i Irak slik at de kunne intensivere kampen mot ISIS.

Endringen av den irakiske regjeringen startet med parlamentsvalget 30. april 2014. Til tross for at Maliki-koalisjonen dominerte valget, var det mange, også representanter fra Malikis egen koalisjon, som var skeptiske til en tredje periode med Maliki som statsminister (Katzman, Blanchard, mfl. 2014, 4). En uskrevet regel i irakisk politikk er at statsministeren, den sterkeste utøvende maktposisjonen, skal besettes av en sjiamuslim, den seremonielle presidentposisjonen skal fylles av en kurdisk kandidat, mens posisjonen som parlamentets talsmann innehas av en sunnimuslimsk kandidat (Katzman, Blanchard, mfl. 2014, 4). I juli 2014 utpekte parlamentet sunnimuslimske Salim al Jabburi til talsmann i parlamentet, mens kurdiske Fouad Masoum ble

utpekt til president. Presidenten har det konstitusjonelle ansvaret til å spørre en kandidat fra den største blokken i parlamentet om å danne en regjering. 11. august forespurte president Masoum sjiamuslimske Haydar al-Abbadi, et medlem av Malikis Da'wa parti, om å påta seg rollen som statsminister og danne en regjering. 8. september ble al-Abbadi og hans regjering, med to unntak, akseptert av parlamentet. Utpekningen av al-Abbadi fikk også stor støtte av USA (Katzman, Blanchard, mfl. 2014, 4–5).

To dager etter innsettelsen av den nye regjeringen annonserte Obama den nye strategien for å bekjempe ISIS. Her understreket han at:

«I've insisted that additional U.S. action depended upon Iraqis forming an inclusive government, which they have now done in recent days. So tonight, with a new Iraqi government in place, and following consultations with allies abroad and Congress at home, I can announce that America will lead a broad coalition to roll back this terrorist threat» (Obama 2014n).

Dannelsen av den nye irakiske regjeringen ble tydelig fremsatt som en betingelse for ytterligere amerikansk støtte, og ettersom den nå var på plass, kunngjorde Obama at USA nå ville lede en bred koalisjon for å konfrontere ISIS.

Under en kongresshøring 16. september understreket også Hagel at etableringen av en ny irakisk regjering var en avgjørende forutsetning for at USA skulle forplikte seg til en bredere militæroperasjon mot ISIS. Han begrunnet dette med at militærmakt alene ikke var nok til å bekjempe ISIS, det trengtes en politisk løsning (Hagel 2014). Under samme høring fremhevet Dempsey at strategien Obama hadde presentert var betinget av at Irak fortsatte utviklingen av et inkluderende regime (Dempsey 2014b). Videreutviklingen av en inkluderende regjering, samt en forsikring om at ISIS ikke skulle opprettholde friområder innenfor irakisk territorium, fremlegges også som en betingelse for USAs videre støtte i krigen mot ISIS i NSS-dokumentet fra 2015 (White House 2015, 10). På bakgrunn av dette er det rimelig å konkludere at USA anså dannelsen av en ny regjering som en betingelse både for i første omgang å øke og videreføre sitt bidrag mot ISIS.

Da denne betingelsen var oppfylt, tillot dette en mer omfattende ISIS-strategi på begge sider av den Irak-syriske grensen. Obama åpnet for dette da han 10. september annonserte at:

«Working with the Iraqi government, we will expand our efforts beyond protecting our own people and humanitarian missions, so that we're hitting ISIL targets as Iraqi forces go on offense. Moreover, I have made it clear that we will hunt down terrorists who threaten our country, wherever they are. That means I will not hesitate to take action against ISIL in Syria, as well as Iraq. This is a core principle of my presidency: If you threaten America, you will find no safe haven» (Obama 2014n).

Presidenten utvidet med dette de innledende målsetningene gjennom å annonsere at de skulle støtte irakiske styrker i deres offensiv. Han meddelte også at dette innebar å angripe ISIS i Syria dersom de truet Amerika, med andre ord åpnet han for et intervensjonsalternativ.

Dempsey hadde allerede 21. august vært tydelig på at ISIS ikke kunne bekjempes uten også å konfrontere dem i Syria (Dempsey 2014a). Under en krongresshøring 16. september gjentok han budskapet og påpekte at:

«As long as ISIL enjoys a haven in Syria, it will remain a formidable force and threat. So while this work in Iraq is taking place, we will simultaneously pressure ISIL in Syria. [...] In conjunction with that long term effort, we will be prepared to strike ISIL targets in Syria that degrade ISIL's capabilities» (Dempsey 2014b).

Han fremhevet altså at ISIS vil fortsette å være en trussel dersom de ikke konfronteres i Syria, og at USA derfor var forberedt på å angripe ISIS i Syria.

Det var derimot knyttet utfordringer til en utvidelse til Syria. For det første ville dette representere en intervensjon, og dermed være en betydelig mer kontroversiell handling, dette utdypes i kapittel 5.6. For det andre var det større risiko knyttet til amerikanske flyangrep i syrisk luftrom, da ISIS og andre hadde tilgang til mer sofistikerte luftforsvarvåpen i Syria, enn i Irak (Spetalnick og Stewart 2014). En annen utfordring var knyttet til å finne lokale allierte, noe som var nødvendig ettersom USA også utelukket egne bakkestyrker i Syria. I forhold til dette uttrykte Obama 5. september at:

«With respect to the situation on the ground in Syria, we will not be placing U.S. ground troops to try to control the areas that are part of the conflict inside of Syria. I don't think that's necessary for us to accomplish our goal. We are going to have to find effective partners on the ground to push back against ISIL. And the moderate coalition there is one that we can work with» (Obama 2014m).

Presidenten fremhevet altså at USA ikke skulle, og heller ikke trengte amerikanske bakkestyrker i Syria for å oppnå sine mål mot ISIS, han hevdet de kunne oppnå disse i samarbeid med moderate opprørsstyrker i Syria. Dette var dog en forenklet fremstilling, for mens USA i Irak hadde anerkjente samarbeidspartnere på bakken, som kurdiske styrker og ISF, hadde de ikke noen tilsvarende alternativer i Syria. Her måtte de forholde seg til en enda mer fragmentert og uoversiktlig situasjon. Et annet problem var at selv om opposisjonen som kjempet mot ISIS trolig ville ønske amerikansk støtte velkommen, ville de sannsynligvis også stille spørsmåltegn ved hvorfor USA ikke satte inn tiltak mot Assad-regimet, eller for den saks skyld mer ressurser i kampen mot ISIS i Syria. Et annet dilemma var at USAs kamp mot ISIS i Syria ville medføre mindre press på Assad og andre grupper i Syria (Katzman, Blanchard, mfl. 2014, 8). Til tross for disse utfordringene var Obama tydelig på at koalisjonens fokus ene og alene var ISIS og ikke Assad (NBC News 2014b). Dermed ville USAs angrep mot ISIS i Syria trolig også ha negative uintenderte konsekvenser for USA. Dette gjør at måloppnåelsen, altså å beseire ISIS, ikke vil være av like stor total nytte som først antatt.

Med et mer omfattende intervensjonsmål på bordet kunne dette potensielt bidra til at andre var villige til å påta seg kostnadene ved intervensjonen, slik at USA kunne være gratispassasjer. Det er derimot lite som tyder på at USA vurderte dette som et reelt alternativ. For det første kan en forstå dette i sammenheng med halshuggingsvideoene og den økte amerikanske *prestisjekostnaden* ved ikke å foreta seg noe. Samtidig kunne de ikke unngå de sosiale kostnadene ved å ikke etterleve den *humanitære intervensjonsnormen* dersom de selv sto utenfor intervensjonen. Det er altså kun på bakgrunn av trusselforholdene at USA kunne hatt et motiv for å være gratispassasjer. Med tanke den forholdvis moderate trusselen og betydningen av de andre forholdene, fremsto dette trolig som et lite aktuelt alternativ for USA.

Et mindre casesentrert argument er at administrasjonen generelt hadde gitt uttrykk for at USA ønsket å påta seg en lederrolle i internasjonale samarbeid for å løse internasjonale kriser (White House 2010, 4). Under West Point-talen understreket Obama at: «America must always lead on the world stage. If we don't, no one else will» (Obama 2014a). I forhold til utførelsen av store militæroperasjoner har administrasjonen også gitt uttrykk for USA var den eneste aktøren som hadde evnen til å utføre omfattende militæroperasjoner over lengre tid (White House 2010, 17). Det kan påstås at Libya-intervensjon i 2011 motbeviste denne slutningen, da det der i stor grad

var Frankrike og Storbritannia som tok ledelsen. Derimot kan en også argumentere for at Libya-intervensjonen viste at disse aktørene, tross alt, var avhengig av amerikanske militærressurser, som lufttankere og rekognosering, for å lykkes (Hallams og Schreer 2012, 321). Generelt virker det derfor rimelig å anta at administrasjonen hadde en ganske klar oppfatning om at de måtte påta seg en lederrolle, eller hvertfall en sentral rolle i denne intervensjonen.

5.6 Internasjonal støtte

Etter at administrasjonen begynte å vurdere en intervensjon, blir spørsmålet om internasjonal støtte og legitimitet umiddelbart mer aktuelt. I denne delen vil det kort redegjøres for hvilken betydning administrasjonen generelt har tillagt internasjonal støtte og legitimitet for militærbruk. Deretter rettes fokuset mot hvorvidt denne intervensjon i det hele tatt var kontroversiell. Dersom dette ikke var tilfellet, er det liten grunn til å tillegge denne variabelen stor betydning. Til slutt rettes blikket mot hvordan administrasjonen jobbet for å skaffe internasjonal støtte, samt hvorvidt støtten hadde betydning for intervensjonsavgjørelsen.

5.6.1 Generelt om internasjonal støtte

For å vurdere hvorvidt administrasjonen anså internasjonal støtte for bruk av militærmakt som et viktig kriterium, er det naturlig å vurdere administrasjonens NSS-dokumenter. Her kommer det frem at de foretrekker å bruke militærmakt multilateralt, og at de ønsker å følge internasjonale retningslinjer for bruk av militærmakt. Samtidig understrekes det at dersom vitale amerikanske interesser står på spill vil internasjonal støtte og legitimitet være mindre betydningsfullt (White House 2010, 22; White House 2015, 8). Dette budskapet ble gjentatt i forkant av ISIS-krisen, i Obamas West Point-tale (Obama 2014a). Selv om ISIS ble oppfattet som en trussel mot noen amerikanske interesser, ville det være en overdrivelse å beskrive dem som en trussel mot vitale amerikanske interesser i forkant av intervensjonen. Derfor er det rimelig å plassere denne situasjonen i kategorien ikke-vitale kriser, og at administrasjonen følgelig trolig la vekt på internasjonal støtte og legitimitet.

5.6.2 Var intervensjonen kontroversiell?

Artikkel 2(4) i FN-pakten forbyr bruk av militærmakt mot andre. FN-pakten inneholder også to unntak fra denne regelen, det første er selvforsvar, jf. artikkel 51, det andre er autorisering av militærmakt fra Sikkerhetsrådet jf. artikkel 42 (FN-pakten 1945). Essensen i militærmafktforbudet bygger på ikke-intervensjonsprinsippet. Dersom det derimot foreligger et samtykke eller en invitasjon fra den staten hvor militærbruken skal finne sted, vil dette ikke dette

oppfattes som en suverenitetskrenkelse, dersom en holder seg innenfor rammene av invitasjonen (FN 2001, paragr. 20). Dermed var ikke operasjonene i Irak kontroversiell fra et *jus ad bellum* perspektiv, da disse ble gjennomført med samtykke fra både irakiske myndigheter i Bagdad og kurdiske ledere i Nord-Irak. Et lignende samtykke eksisterte derimot ikke fra Syrias myndigheter (Henderson 2014, 210–212).

At de innledende Irak-operasjonene var folkerettslig gangbare førte til at disse møtte lite internasjonal motstand. Derimot var det flere, også USAs nærmeste allierte, som var skeptiske til å gjennomføre angrep i Syria. Nederland bisto med F-16 fly og soldater i Irak, men understreket samtidig at deres bidrag kun skulle benyttes i Irak, ikke i Syria. Dette begrunnet de med at det ikke var internasjonalt konsensus om det folkerettslige mandatet for bruk av militærmakt i Syria (Rapaport 2014). Til tross for at Frankrike var den første som bisto USA i Irak, kunngjorde Frankrikes utenriksminister 22. september at heller ikke de ville bombe ISIS i Syria (Bases 2014). Også i Storbritannia var det innledningsvis kun parlamentarisk støtte for å bombe ISIS i Irak (Robinson 2014). Umiddelbart etter at Obama, 10. september, åpnet for bruk av luftangrep i Syria, advarte både Syria, Russland og Iran om at dette ville være brudd på Syrias suverenitet. Også Kina uttrykte at en slik handling uten FN-mandat ville være et brudd på folkeretten (Black og Roberts 2014). Dette indikerer at det ikke var noen internasjonal enighet om legaliteten bak de amerikanske angrepene i Syria.

Flere argumenterte for at Assad-regimet hadde mistet sin legitimitet, og at det derfor ikke var nødvendig med deres samtykke for å intervenere i landet. Cameron har for eksempel påstått at samtykke ikke var nødvendig, fordi regimet var skyldig i krigsforbrytelser mot sin egen befolkning, og derav hadde mistet sin legitimitet (Leftly og Stevenson 2014). 28. august 2014 ga også Obama uttrykk for at Assad hadde mistet sin internasjonale legitimitet som følge av sine overgrep mot egen befolkning (Obama 2014k). I desember 2012 anerkjente Obama en del av den syriske opposisjonen som «the legitimate representative of the Syrian people» (Dougherty 2012). Selv om dette kan forstås som et angrep på Assads legitimitet, tilsvarer ikke dette en kunngjøring om at USA ikke anerkjente Assad-regimet som den faktiske autoriteten i Syria. Det faktum at den indirekte militære støtten Assad-regimet innledningsvis mottok fra Iran og Russland ikke ble ansett som ulovlig, tyder på at regimet fortsatt ble sett på som Syrias faktiske myndighet. Kun en anerkjent stat har nemlig folkerettslig rett til å be om militærassistanse (Henderson 2014, 213).

Fra et folkerettslig ståsted er det derfor rimelig å konkludere med at en må finne en annen begrunnelse for å kunne karakterisere denne intervensjonen som «lovlig».

Selv om amerikanske myndigheter hevdet at Assad-regimet var blitt informert om angrepene, ble det også understreket at det ikke forelå noe syrisk samtykke for angrepet mot ISIS innenfor Syrias territorium (Murphy 2014). Uten syrisk samtykke eller et sikkerhetsrådsmandat, er det eneste gjenstående folkerettslige intervensjonsargumentet, selvforsvar. Det er anerkjent at selvforsvar mot angrep fra ikke-statlige aktører også *kan* falle innunder artikkel 51 (Wilmshurst 2006, 969). For at dette skal være tilfellet fremhever Elizabeth Wilmshurst (2006, 969) fire kriterier: 1) det må være selvforsvar mot et stort angrep, 2) det må være tydelig at staten, hvor denne ikke-statlige aktøren befinner seg, enten ikke er villig eller kapabel til å konfrontere den ikke-statlig aktøren, 3) det er ikke er mulig å oppnå samtykke fra denne staten og 4) et angrep i staten hvor denne ikke-statlig aktøren befinner seg, må være nødvendig for å stanse angrepene fra aktøren.

Disse aspektene gjenspeiles i USAs FN-ambassadør Samantha Powers begrunnelse for utvidelsen av militæroperasjonen til Syria. I et brev til FNs generalsekretær fra 23. september, skrev hun at:

«Iraq has made clear that it is facing a serious threat of continuing attacks from the Islamic State in Iraq and the Levant (ISIL) coming out of safe havens in Syria. [...] For these reasons, the Government of Iraq has asked that the United States lead international efforts to strike ISIL sites and military strongholds in Syria in order to end the continuing attacks on Iraq, to protect Iraqi citizens, and ultimately to enable and arm Iraqi forces to perform their task of regaining control of the Iraqi borders.

ISIL and other terrorist groups in Syria are a threat not only to Iraq, but also to many other countries, including the United States and our partners in the region and beyond. States must be able to defend themselves, in accordance with the inherent right of individual and collective self-defence, as reflected in Article 51 of the Charter of the United Nations, when, as is the case here, the government of the State where the threat is located is unwilling or unable to prevent the use of its territory for such attacks. The Syrian regime has shown that it cannot and will not confront these safe havens effectively itself. Accordingly, the United States has initiated necessary and proportionate military actions in Syria in order to eliminate the ongoing ISIL threat to Iraq, including by protecting Iraqi citizens from further attacks and by enabling Iraqi forces to regain control of Iraq's borders» (Power 2014).

Power begrunnet intervensjonen med at Irak var truet av kontinuerlige angrep fra ISIS som følge av deres friområder i Syria, og at det syriske regimet ikke var villige eller kapable til å konfrontere ISIS i disse områdene. Hun henviste også direkte til FN-paktens rett til kollektivt og individuelt selvforsvar.

For at selvforsvarsartikkelen skal kunne legitimere denne intervensjonen måtte angrepene en forsvarte seg mot være omfattende (Wilmshurst 2006, 969). For Iraks del er det rimelig å påstå at ISIS' angrep faller inn under denne kategorien, da ISIS allerede hadde erobret både ressurser og store deler av landet (Kagan, Kagan og Lewis 2014, 15). Dersom ISIS-krigerne fra Syria var avgjørende for disse angrepene og fremtidige angrep, noe det var en bred enighet om (Olsen 2014a; Power 2014), virker det rimelig å konkludere med at dette kriteriet var oppfylt for Iraks del.

Hva så med kriteriet om at intervensjonen var nødvendig fordi Syria ikke var villig eller i stand til å konfrontere ISIS selv. Dette omtales ofte som «unable and unwilling»-doktrinen. Denne er til en viss grad et anerkjent prinsipp i USA, det er derimot mer kontroversielt internasjonalt (Goodman 2014a). Obama har gitt uttrykk for at han ikke kunne se for seg et scenario hvor Assad evnet å skape fred og stabilitet i de ISIS-kontrollerte områdene i Syria (Obama 2014k). En slik forståelse kan støttes av at ISIS allerede hadde hatt kontroll over områdene i lang tid, og at dersom Assad hadde vært i stand til å fjerne ISIS, ville han ha gjort det allerede (Henderson 2014, 216). At Assad ikke var kapabel til å bekjempe ISIS i de områdene de kontrollerte i Syria, kan isolert sett forstås som et argument for å legitimere en intervensjonen i disse områdene.

Problemet med «unwilling and unable»-argumentet i dette tilfellet er at det syriske regimet kunngjorde at de var villige til å samarbeide i kampen mot ISIS (Hubbard 2014). Dette strider dermed mot prinsippet om at det ikke var mulig å få samtykke fra staten hvor intervensjonsmålet oppholdt seg (Wilmshurst 2006, 969). Mangel på villighet til samarbeid lå i dette tilfellet hos USA, som var tydelig på at de ikke ville samarbeide eller koordinere med Assad (Henderson 2014, 213). Fra et folkerettslig perspektiv kan mangelen på villighet til å samarbeide med Assad-regimet virke overaskende (Goodman 2014a). Dette var derimot ikke et rent folkerettslig spørsmål, eller for den saks skyld en isolert problemstilling. Et rettslig gyldig argument kunne vært at et slik samarbeid hadde gått på bekostning av operasjonens effektivitet, USA har derimot

ikke antydnet at dette var årsaken til deres manglende samarbeidsvillighet (Henderson 2014, 217). Årsakene til dette ligger i at USA ikke ønsket å støtte Assad i frykt for å gi ham legitimitet i den syriske borgerkrigen (Henderson 2014, 213). Derav virker det rimelig å støtte Ryan Goodmans (2014b) konklusjon om at, ettersom Syria tydelig var villig til å samarbeide, og USA nektet dette av andre hensyn enn intervensjonens effektivitet, kan ikke denne intervensjonen legitimeres på bakgrunn av FN-paktens selvforsvarsartikkel.

Dersom en ser på det individuelle selvforsvaret av USA, enten i form av angrep mot hjemlandet eller mot amerikanere lokalt var det, som diskutert tidligere, mye som tydet på at ISIS innledningsvis ikke la stor vekt på å angripe Vesten. Til tross for dette fremhevet Obama at ISIS kunne representere en alvorlig fremtidig trussel mot vestlige land (NBC News 2014b; Obama 2014n). I denne sammenheng er det verdt å merke seg at Power ikke begrunnet intervensjonen mot ISIS som en respons på angrep som hadde skjedd, men snarere som svar på trusselen ISIS representerte for regionen, men også potensielt for USA (Power 2014). Det trekkes altså frem at de handlet på grunnlag av en trussel om fremtidige angrep. Altså faller dette inn under en preventiv form for selvforsvar, hvor militærmakt ikke brukes mot en nært forestående, men snarere mot en mer fjerntliggende fremtidig trussel (Henderson 2014, 218). Denne doktrinen var fremtredende under George W. Bush, og var blant annet tydelig i Bush-administrasjonens NSS-dokument fra 2002, hvor det ble understreket at USA hadde rett til å respondere militært også dersom det var usikkerhet rundt tid og sted for en fiendes angrep (White House 2002, 15). Selv om Obama har prøvd å unngå formuleringer som preventive angrep, har han i praksis tillagt seg selv mye av det samme handlingsrommet, da han forbeholder seg retten til å handle unilateralt dersom vitale amerikanske interesser står på spill (White House 2010, 22; White House 2015, 8).

Både Power og Pentagon fremhevet at de første angrepene i Syria hadde inkludert angrep mot Khorasan-gruppen, som ifølge dem representerte en nærliggende trussel mot USA, da de var i ferd med å iverksette angrep mot Vesten. En slik begrunnelse om å avverge nærstående angrep ble derimot ikke brukt for å begrunne de parallelle angrepene mot ISIS (Power 2014; Kirby 2014). En militærrespons på en slik nærliggende direkte trussel er mindre kontroversielt fra et folkerettslig ståsted, enn den mer fjerntliggende trusselen ISIS representerte (Henderson 2014, 219). I forkant av intervensjonen er det rimelig å påstå at det var vanskelig å argumentere for at ISIS representerte en nærliggende direkte trussel mot USA. En annen innfallsvinkel er å relatere

trusselen til amerikanere i Irak. Til tross for at det fra et folkerettslig ståsted er aksept for at sikkerhetstrusler mot landsmenn i utlandet kan forsvare operasjonen for å trekke disse ut av området, er det ingen internasjonal aksept for at dette er tilstrekkelig til å utløse retten til selvforsvar i henhold til artikkel 51 (Henderson 2014, 219–20).

Generelt er det derfor vanskelig å argumentere for at intervensjonen ikke brøt folkeretten. Derav var det også knyttet internasjonal skepsis til utvidelsen til Syria, noe som trolig bidro til å gjøre en bred internasjonal koalisjon og støtte til et sentralt kriterium for administrasjonen.

5.6.3 Internasjonal støtte og dens betydning

At dannelsen av en bred internasjonal koalisjon ble ansett som viktig for en potensiell utvidelse ble tydelig i etterkant av den første halshuggingsfilmen. I en tale den 26. august kunngjorde Obama at USA var i gang med å appellere til regionale aktører og deres allierte for å danne en bred internasjonal koalisjon og støtte til kampen mot ISIS (Obama 2014j). Samme dag hevdet *New York Times* at en anonym kilde fra administrasjonen hadde fortalt at de var i gang med å samle en bred koalisjon for en mulig opptrapping av operasjonen i Irak, samt en utvidelse til Syria (Cooper og Landler 2014). 29. august publiserte Kerry en artikkel hvor han understreket at de trengte en bred koalisjon for å løse ISIS-utfordringen. Han kunngjorde at administrasjonen ville bruke det forestående NATO-ministtermøtet i Wales i begynnelsen av september, som en arena for å skaffe støtte og allierte til kampen mot ISIS. Videre annonserte han at Hagel og han selv ville dra til Midtøsten for å mobilisere ytterligere støtte fra regionale aktører (Kerry 2014b).

NATO-toppmøtet ble en viktig arena for å mobilisere allierte og støtte til intervensjonen. I forbindelse med møtet publiserte Obama og Cameron en artikkel 4. september, hvor de oppfordret NATO-medlemmer til å samle seg om å konfrontere ISIS (Cameron og Obama 2014). Samme dag uttrykte NATOs generalsekretær Anders Fogh Rasmussen at han var positiv til USAs holdning og oppfordring til at alle måtte samles i et forsøk på å beseire ISIS, noe han fremhevet som en internasjonal plikt (NATO 2014a). Dagen etter ble det kjent at USA, på sidelinjen av ministermøtet, hadde samlet 10 land til det USA omtalte som kjernekoalisjonen for å bekjempe ISIS, denne besto av: USA, Storbritannia, Frankrike, Australia, Canada, Tyskland, Tyrkia, Italia, Polen og Danmark (Katzman mfl. 2014, 7–8; Stewart og Ponthus 2014; Cooper 2014). I NATO-toppmøtets slutterklæring fordømmes ISIS virksomhet, og det ble samtidig understreket at ISIS representerte en potensiell trussel mot NATO-medlemmer (NATO 2014b,

avsn. 33). På den avsluttende pressekonferansen i forbindelse med NATO-toppmøtet kunngjorde Obama (2014m) at: «I also leave here confident that NATO Allies and partners are prepared to join in a broad, international effort to combat the threat posed by ISIL». Han annonserte også at Kerry nå skulle dra til regionen for å appellere til regionale aktører for å støtte en bred internasjonal koalisjon mot ISIS. Han påpekte at regional støtte, spesielt fra sunnmidomrerte land ville være avgjørende (Obama 2014m). Dette tyder på at administrasjonen brukte NATO-toppmøtet bevisst som en arena for å opparbeide internasjonal støtte til en opptrapping i kampen mot ISIS.

7. september vedtok Den arabiske ligaen en resolusjon, hvor de etterlyste umiddelbare tiltak for å konfrontere ISIS. Selv om resolusjonen ikke eksplisitt ga støtte til USAs militære planer, ga den uttrykk for en regional enighet om at ISIS måtte motarbeides (CBS News 2014b). Ifølge *NBC News* ga diplomatiske kilder uttrykk for at resolusjonen også var ment som et stilltiende samtykke og støtte til USA i kampen mot ISIS (NBC News 2014a). Da Obama annonserte den utvidede strategien, fremhevet han viktigheten av at USA var støttet av en bred koalisjon, han understreket også at de ville fortsette arbeidet med å mobilisere ytterligere støtte spesielt fra regionale aktører (Obama 2014n). Dagen etter denne annonsering ga Kerrys arbeid i Midtøsten resultater. Etter et møte i Saudi Arabia 11. september, hvor Kerry og utenriksministrene fra Saudi Arabia, De forente arabiske emirater, Qatar, Kuwait, Bahrain, Oman, Egypt, Jordan, Libanon og Irak deltok, ble det offentliggjort at alle hadde forpliktet seg til å støtte og ta sin del av ansvaret i kampen mot ISIS (Gordon 2014). Under en kongresshøring 16. september fremhevet også Hagel viktigheten av å skaffe bred internasjonal støtte, og han understreket at han selv, Kerry, Obama og Biden hadde og ville fortsette å jobbe aktivt for å utvide denne støtten (Hagel 2014).

Dette arbeidet vitner om at administrasjonen anså internasjonal støtte som et sentralt kriterium for intervensjonen. Samtidig tyder utviklingen på at administrasjonens arbeid ga resultater, og at det vokste frem en stadig større konsensus, både blant regionale aktører i Midtøsten og blant USAs NATO-allierte, om at militærmakt var et legitimt virkemiddel for å bekjempe ISIS. Også det faktum at koalisjonen, ifølge USAs utenriksdepartement, besto av så mange som 62 medlemmer⁹ før utgangen av september, vitner om at intervensjonen hadde bred internasjonal

⁹ Dette inkluderte EU og Den arabiske ligaen.

støtte. Det må derimot påpekes at det kun var et fåtall av koalisjonsmedlemmene som bidro med direkte militærmakt, og enda færre som deltok i direkte angrep mot ISIS i Syria (Freeman 2014; Payne 2014). Med andre ord var det langt færre som faktisk medvirket i det som her forstås som en intervensjon. Til tross for at de ikke deltok direkte i disse angrepene, er det rimelig å anta at de støttet operasjonen i sin helhet, da de var en del av den.

5.7 Opinion og opposisjonsstøtte

Nå vil blikket rettes mot i hvilken grad frykten for å miste velgere var et avgjørende forhold for administrasjonens beslutning. Diskusjonen struktureres rundt de fire forholdene som i kapittel 3.1.6 ble fremhevet som avgjørende for hvorvidt støtte nasjonalt ville være betydningsfullt. Disse er: nærhet til valg, betydning av saken, at motstanden hos folket er større enn deres flertallsmargin og hvorvidt folket og opposisjonen utgjorde en samlet front i sin holdning til intervensjonen (Davidson 2011, 19).

5.7.1 Nærhet til valg og valgpolitisk utgangspunkt

I dette tilfellet var det et forestående kongressvalg i november 2014. Altså ikke et valg som direkte utfordret Obama-administrasjonens posisjon, men det bør likevel anses som potensielt betydningsfullt. I valget skulle alle 435 seter i Representantenes hus, samt 36 seter i Senatet velges. Ved inngangen til valget hadde demokratene et knapt flertall i Senatet, hvor de hadde 53 av de hundre setene, mens de i Representantenes hus var i mindretall med 201 av de i alt 435 setene (Ballotpedia 2014). Følgelig hadde ikke demokratene noen klar margin i verken Representantenes hus eller Senatet. Isolert sett kan dette tyde på at administrasjonen ville være bevisste eventuelle stemningsendringer i befolkningen som følge av en intervensjonsbeslutning.

Ved inngangen til valget viste meningsmålinger at Obamas oppslutning var svært lav.

Republikanerne forsøke å utnytte dette gjennom å få valgkampen til å dreie seg om Obama, og demokratene slet med å komme ut av Obamas skygge under valgkampen (Jacobson 2015, 1–4).

Av den grunn er det rimelig å anta at Obama var bevisst på at hans politikk kunne påvirke det forestående valget. Til tross for at dette ikke harmonerer med det teoretiske utgangspunktet i Downs (1957) modell om demokratiske beslutninger, er det rimelig å anta at administrasjon faktisk brydde seg om partiets oppslutning i kongressvalget både fordi det har en egenverdi, men også fordi administrasjonen var avhengig av støtte i kongressen for å få gjennomslag for sin politikk.

5.7.2 Befolkningens og opposisjonens holdning

Etter at krigene i Irak og Afghanistan tilsammen hadde kostet over 1,5 billioner dollar, involvert over 2 millioner amerikanske tjenestemenn, samt ført til 6000 amerikanske dødsfall og 40,000 sårede amerikanere (Haass 2013, 59), var den amerikanske befolkningen ved inngangen til denne krisen svært krigslei og lite lysten på å involvere seg i nok en «war of choice» i Midtøsten (Krieg 2016, 104).

En så derimot en gradvis endring i befolkningens holdning til amerikansk militærinvolvering i denne krisen. Fra begynnelsen av var befolkningens støtte til amerikansk innblanding laber. En spørreundersøkelse utført av *New York Times* og *CBS News* i slutten av juni, viser at 52% var misfornøyd Obamas håndtering av situasjonen i Irak, mens 37% var tilfreds. Videre viser den at 51% var imot at USA skulle utføre målrettede flyangrep mot ISIS i Irak, mens 43% var for. Når det gjaldt deployering av amerikanske bakkestyrker var hele 77% imot, og kun 19% for (Shear og Sussman 2014). En undersøkelse fra første halvdel av juli utført av «PEW Research Center», viser at 55% av den amerikanske befolkningen mente at USA ikke hadde et ansvar for å gjøre noe med volden i Irak, mens 39 % mente de hadde et ansvar. Samtidig viser den at 45% mente de hadde hørt mye om, og var bevisste på situasjonen i Irak (Pew Research Center 2014a, 1). Den amerikanske befolkningens bekymring for terrorangrep var på dette tidspunktet forholdsvis moderat, 24 % var veldig bekymret, 35% var noe bekymret, mens 40% var ikke bekymret (Pew Research Center 2014a, 6).

Fra midten av august, altså etter at angrepene mot ISIS i Irak begynte, men før halshuggingsvideoene, var holdningene noe endret. I forhold til støtten til de innledende amerikanske angrepene i Irak svarte 54% at de støttet disse, mens 31% ikke gjorde det. I forhold til USAs ansvar i Irak svarte 44% nå at USA hadde et ansvar om å gjøre noe med volden i Irak, mens 41% mente de ikke hadde det. Til sammenligning var det både i desember 2012 i forhold til Syria, og i mars 2011 med hensyn til Libya, bare 27% som mente USA hadde et ansvar for å gjøre noe med volden. Altså var befolkningen mer åpne for å involvere seg i dette tilfellet. Dette vitner om en viss støtte til operasjonene, men undersøkelsen viste også at den amerikanske befolkningen generelt var mest bekymret for å bli for dypt innblandet i krisen, hele 51%, mens kun 32% var mest bekymret for å ikke gjøre nok for å stanse militsene (Pew Research Center og USA Today 2014, 1–2). Generelt tyder dette på at befolkningen støttet de begrensede angrepene, og at oppfattelsen om at USA hadde et ansvar for å gjøre noe med volden var stigende. Det er

også viktig å understreke at det her kun var snakk om operasjonen i Irak, som var moderate både i omfang og kostnader.

En «Pew Research Center» undersøkelse utført 20-24 august 2014, altså fra en tidsperiode etter at Foley-videoen ble publisert, viser at over to tredjedeler (67%) anså ISIS som en omfattende global sikkerhetstrussel mot USA, sammen med kategorien islamistiske militsgrupper (71%), toppet dette listene over hva befolkningen anså som de største internasjonale sikkerhetstruslene (Pew Research Center 2014b, 7). En annen undersøkelse utført 11-14 september, altså rett etter at Obama annonserte den nye ISIS-strategien, viser at 53% av den amerikanske befolkningen støttet den nye strategien, som inkluderte muligheten for angrep i Syria, mens 29% var imot. I forhold til hvordan befolkningens holdning var i midten av august, altså før halshuggingsvideoene, men etter de amerikanske angrepene startet i Irak, var det færre som var bekymret for å gå for langt i midten av september (41%), enn i august (51%). Samtidig var det flere som var bekymret for at USA ikke skulle gjøre nok i september (41%), enn i august (32%) (Pew Research Center 2014c, 1–3). Dette viser at den amerikanske befolkningens støtte til en amerikansk involvering i kampen mot ISIS økte i etterkant av halshuggingsvideoene. Dette til tross for at det da var snakk om en mer omfattende reaksjon enn det som var aktuelt i forkant av denne utviklingen. I hvilken grad dette var et direkte resultat av halshuggingene går utover denne studiens rammer, det som er sentralt her er at befolkningen i større grad støttet en involvering.

En meningsmåling gjennomført av *CNN* 5-7 september, kun få dager før annonseringen av Obamas ny strategi, avdekket en svært bekymret befolkning. Meningsmålingen viste at 70% mente at ISIS hadde evnen til å utføre angrep mot USA, 45% kategoriserte ISIS som en svært alvorlig trussel mot USA, til sammenligning var tallet 49% for al-Qaida i 2001. Målingen viste også at 76% av befolkningen var for å utvide bombingene av ISIS, samtidig var fortsatt 68% imot å plassere amerikanske styrker på bakken for å bekjempe ISIS (Preston 2014). En annen meningsmåling utført i samme periode av *Wall Street Journal* og *NBC News* dannet det samme bildet, og viste at 61% av befolkningen mente at det var i USAs nasjonale interesse å bruke militærmakt mot ISIS, mens bare 13% sa det ikke var det. Til sammenligning var det bare 21% som mente det var i USAs interesse å bruke militærmakt mot Assad etter hans av bruk kjemiske våpen i 2013. 47% av befolkningen mente også at USA var mer utrygt i september 2014, enn før 11. september 2001. Obamas behandling av utenrikspolitiske utfordringer nådde også et nytt

bunnpunkt i denne målingen, da bare 32% mente at han håndterte ISIS-situasjonen på en god måte. Undersøkelsen spurte ikke direkte om hvordan halshuggingen hadde påvirket deres forståelse, men den spurte om respondentene hadde fått med seg hendelsen, dette svarte 94% ja på, noe som angis å være den høyest rapporterte responsen på et slikt spørsmål (Hook og Lee 2014). Tall fra «Pew Reseach Center» viser også at ISIS-krisen var den nyhetssaken den amerikanske befolkningen fulgte nærmest i midten av september, 37% svarte at de fulgte nyheter om ISIS svært nøye, interessen hadde dermed økt, da tallet var 22% i midten av august (Pew Research Center 2014c, 5). Dette betyr ikke nødvendigvis at utfallet av intervensjonsbeslutningen ville påvirke velgernes stemme ved kongressvalget i november, men det virker allikevel rimelig å anta at beslutningstakerne hvertfall anså dette som mulig, gitt denne store oppmerksomheten situasjonen fikk.

Denne voldsomme overbevisningen om at ISIS var en alvorlig sikkerhetstrussel mot USA, kan i stor grad knyttes til mediernes fremstilling av denne trusselen (Timm 2015). Hvilken rolle media spilte og hvorvidt den forestilte trusselen var reell er i denne studien mindre relevant. Poenget er at befolkningen gikk fra å være skeptisk til å konfrontere ISIS, til å anse organisasjonen som den største nasjonale sikkerhetstrusselen, samt å være villig til å ta opp kampen mot ISIS.

Befolkningen støttet en militæropptopping i kampen mot ISIS, men var fremdeles tydelig på at de ikke støttet bruk av amerikanske bakkestyrker. Dette tyder på at det politiske landskapet hos en i utgangspunktet krigslei befolkning, endret seg i etterkant av halshuggingsvideoene, og at dette åpnet det nasjonale politiske landskapet for en utvidelse av operasjonen.

Administrasjonens politiske motstandere i Washington var kritiske til tilbakeholdenheten overfor ISIS også før halshuggingene. Basert på en svært overdreven fremstilling av trusselen ISIS representerte mot USA, kritiserte flere fremtredende republikanske politikere administrasjonens ISIS-politikk (Benjamin 2014). På *Fox News Sunday*, 10. august 2014, kritiserte den republikanske senatoren Lindsey Graham Obama for det han hevdet var en altfor tilbakeholden respons på det han beskrev som en eksistensiell trussel mot USA. Han hevdet at: «I think of an American city in flames because of the terrorist ability to operate in Syria and Iraq» (Fox News 2014). Samme dag på CNNs program *State of the Union* hevdet den republikanske senatoren John McCain at dette ikke bare var et Irak-problem, som presidenten hadde hevdet, men at det var et direkte spørsmål om nasjonal sikkerhet. Han fremhevet at man derfor trengte en mye mer

omfattende strategi mot ISIS, og påpekte at: «I would be launching airstrikes not only in Iraq, but in Syria against ISIS» (CNN 2014).

Kritikken eskalerte etter at halshuggingsfilmene ble publisert. 24. august annonserte McCain at han håpet dette fungerte som en katalysator for at administrasjonen intensiverte sin operasjon mot ISIS, samtidig oppfordret han igjen til å utvide operasjonen til Syria (Trujillo 2014). På CBS samme dag hevdet den republikanske senatoren Kelly Ayotte, at Foley-videoen avslørte trusselen ISIS representerte mot USA, og at de nå trengte en ny strategi. I et annet intervju, samme dag, poengterte republikanske Paul Ryan at presidenten til nå kun hadde vært reaktiv til situasjonen som utfoldet seg i Irak, og at de nå trengte en president som presenterte en strategi for hvordan ISIS skulle bekjempes (Kaplan 2014). Da Obama 28. august innrømmet at «We don't have a strategy yet» (Obama 2014k), eskalerte kritikken ytterligere (Carter og Fantz 2014; Fox News 2014). Dagen etter, i en artikkel i *New York Times*, karakteriserte McCain og Graham denne uttalelsen som ikke bare: «startling. It is also dangerous» (McCain og Graham 2014).

Republikanere fremsto med dette som et politisk alternativ som ønsket en mer omfattende strategi mot ISIS enn det administrasjonen førte innledningsvis. Dette betyr at, dersom Obama-administrasjonen ikke hadde valgt å utvide operasjonen mot ISIS, hadde den amerikanske befolkningen, som gradvis var blitt mer villig til å utvide operasjonen mot ISIS, hatt et politisk alternativ som støttet en slik utvidelse. Med andre ord *kunne* da fravær av en intensivering av operasjonen fra Obama-administrasjonen, ført til en velgerflukt over til det republikanske partiet i det forestående kongressvalget.

Dette ble derimot ikke tilfellet, istedenfor vokste det etterhvert frem en tverrpolitisk enighet i Washington, om at operasjonen mot ISIS måtte intensiveres (The Economist 2014). Et tydelig uttrykk for dette kom gjennom en senatresolusjon som ble vedtatt 17. september. Her autoriserte Senatet militærbruk mot ISIS, og ga presidenten rett til å ta i bruk alle egnede midler for å bidra i koalisjonens luftangrep både i Irak, og hvis nødvendig i Syria. I tillegg inkluderte resolusjonen retten til å bistå lokale styrker som kjempet mot ISIS med militært utstyr og trening. Det ble også understreket at dette ikke innebar en rett til å sende inn bakkestyrker eller å angripe andre enn ISIS (S.J. Res. 44 2014). Presidentens forslag om trening og væpningen av syriske opprører for å støtte dem i kampen mot ISIS, fikk samme dag bred støtte i Representantenes hus, påfølgende dag fikk forslaget også stor støtte i Senatet. Det er derimot verdt å merke seg at det av flere

politikere ble ytret et ønske om en større debatt om autoriseringen av militærmakt etter kongressvalget i november (Weisman og Peters 2014). På bakgrunn av denne enigheten kunngjorde presidenten 18. september at: «The strong bipartisan support in Congress for this new training effort shows the world that Americans are united in confronting the threat from ISIL» (Obama 2014o). På nasjonalpolitisk plan er det derfor rimelig å hevde at det etterhvert vokste frem en forent enighet rundt den endelige avgjørelsen om å utvide militæroperasjonene mot ISIS til Syria.

Generelt tyder dette på at befolkningens støtte til en intervensjon økte etter halshuggingsfilmene. Dette kombinert med kritikken og presset fra politiske motstandere, dannet en forenet front som potensielt kunne medført valgpolitiske konsekvenser for det demokratiske partiet i det kommende kongressvalget, dersom administrasjonen valgte å ikke intervenere. Dette la for det første grunnlaget for et politisk landskap som tillot en intervensjon, da det *ikke* var en samlet front *imot* et intervensjonsalternativ. Det er derimot mulig at administrasjonen, i frykt for å tape velgere, kan ha følt seg presset av befolkningen og politiske motstanderne til å intensivere kampen mot ISIS. Dette da fravær av en intervensjon kunne ha ført til oppslutningstap ved valget. Dersom dette var tilfellet, fungerte dette forholdet som en motiverende faktor for beslutningen om å intervenere. I så fall ville dette gått utover den foreslåtte teoretiske funksjonen, hvor dette kun fremstilles som en betingelse med evnen til å stanse beslutningsprosessen, ikke drive frem en intervensjon. Det er derimot vanskelig å avgjøre hvilken funksjon forholdet hadde i dette tilfellet, da det ikke eksisterer tilgjengelige kilder som gir grunnlag for å skille mellom hvorvidt administrasjonen kun oppfattet dette som et politisk landskap som tillot en intervensjon, eller om frykten for oppslutningstap var en drivkraft for intervensjonsbeslutningen. Dette er uansett en viktig påpekning da det bidrar til å sette spørsmålsteget ved det teoretiske utgangspunktet.

5.8 Intervensjon i Syria

10. september 2014 kunngjorde Obama at USA også var villig til å angripe ISIS i Syria, samtidig presenterte han en firepunktsstrategi for hvordan man sammen med allierte skulle «degrade and ultimately destroy the terrorist group known as ISIL». Denne strategien besto av: 1) systematiske luftangrep, 2) støtte til grupper som kjempet mot ISIS lokalt, 3) intensivere anti-terror tiltak mot ISIS og 4) fortsette å bidra med humanitær støtte til sivile (Obama 2014n). Natt til 23. september

ble de første amerikanske bombene sluppet på ISIS-mål i Syria (Kirby 2014), innen 3. oktober hadde koalisjonen gjennomført 86 luftangrep i Syria (Garamone 2014b). 15. oktober ble denne militæroperasjonen offisielt døpt til «Operation Inherent Resolve» (Department of Defense 2014c). Siden utvidelsen av operasjonen har luftangrepene gått fra å støtte lokale styrker for å avverge spesielt kritiske enkeltsituasjoner i Irak, til å støtte de lokale styrkene i deres offensiver for å svekke og bekjempe ISIS på begge sider av den Irak-syriske grensen (Blanchard og Humud 2016, 22). Operasjonen er i skrivende stund fortsatt pågående, og per 26. april 2016 hadde koalisjonen gjennomført 11,876 luftangrep, hvorav 8,067 var i Irak og 3,809 i Syria. Av disse hadde USA utført hele 9,073, hvorav 5,496 var i Irak og 3,577 i Syria (Department of Defense 2016). Det er altså liten tvil om at den intervensjonsskeptiske Obama-administrasjonen har plassert USA i førersetet for nok en militær intervensjon i Midtøsten.

6 Avslutning

Denne studien har med utgangspunkt i Davidsons (2013) intervensjonsbeslutningsmodell gitt innblikk i en kompleks beslutningsprosess, hvor Obama-administrasjonen ble påvirket av mange forhold, samt egne handlinger i sin avgjørelse om å intervenere mot ISIS i september 2014. Det første viktige skille i denne studien er mellom de begrensede angrepene i Irak, fra august 2014, og operasjonen etter utvidelsen til Syria i september 2014, hvor kun den sistnevnte representerte en intervensjon, da Irak-operasjonene var godkjent av irakiske myndigheter, mens det ikke forelå et lignende samtykke fra Syria. Den førstnevnte Irak-operasjonen representerte derimot et sentralt første steg mot intervensjonsbeslutningen, da angrepene genererte ytterligere intervensjonsincentiver.

Analysen startet med en vurdering av tre *innledende kausalvariabler*: en *humanitær intervensjonsnorm*, *trussel mot nasjonale interesser* og *prestisje*. Den første variabelen tydet på at ISIS' brutale overgrep mot minoriteter i Nord-Irak i løpet av sommeren 2014, var en motiverende faktor for USAs beslutning om å autorisere de innledende angrepene mot ISIS i august 2014. *Trusselvariabelen* var mer sammensatt. Selv om analysen tyder på at administrasjonen var innforstått med at ISIS var lokalt fokusert, og dermed hovedsakelig representerte en trussel mot amerikanere lokalt, og ikke mot USA direkte, ble det fremdeles fremhevet at ISIS utgjorde en potensiell trussel mot amerikansk jord, både i form av hjemvendte fremmedkrigere og ISIS-sympatisører. Derimot er det rimelig å konkludere med at trusselen mot amerikanske borgere i områdene som ISIS opererte i, var administrasjonens hovedbekymring, og at dette var avgjørende for autoriseringen av de innledende angrepene i Irak. Når det gjelder den tredje variabelen, *prestisje*, er det grunn til å tro at administrasjonen på det gjeldende tidspunkt følte at landets egen maktposisjon var presset, noe som øker sannsynligheten for at dette forholdet var av betydning. Det er derimot vanskelig å finne holdepunkter for at dette forholdet var av betydning for beslutningen innledningsvis. Dette tyder på at ISIS, dog i varierende grad, representerte en form for intervensjonsmotivasjon langs flere parametere. Dette kan ses i sammenheng med gruppens sammensatte karakter, som en kombinasjon av en opprørsgruppe, terrororganisasjon og statslignende aktør. Dette viser også nødvendigheten av en integrert modell, da det ikke er verdien på enkeltvariablene som var avgjørende for intervensjonsbeslutningen, men totalsummen av intervensjonsincentivene langs alle dimensjonene.

I det neste steget tas det stilling til hvorvidt administrasjonen anså det som mulig å løse de humanitære, trussel- og prestisjerelaterte utfordringene med en intervensjon, samt hvorvidt kostnadene ved en slik operasjon kunne forsvare den forventede nytten. I første omgang var det særlig ett forhold som var avgjørende, nemlig at administrasjonen betraktet etableringen av en inkluderende irakisk regjering som et kriterium for et mer omfattende amerikansk bidrag i kampen mot ISIS. Dette ble ansett som en forutsetning for å løse krisen i sin helhet. Dermed var ikke intervensjonsalternativet aktuelt før en ny regjering forelå. De innledede incitamentene var heller ikke sterke nok til å forsvare en deployering av amerikanske bakkestyrker, derfor var USA avhengig av forente lokale bakkestyrker.

Selv om en intervensjon ikke var aktuell i første omgang, tvang situasjonen på bakken frem begrensede amerikanske militæroperasjoner i Irak, henholdsvis for å avverge spesielt kritiske humanitære situasjoner og for å beskytte amerikanere lokalt. Disse operasjonene har her blitt forstått som *innledende reaksjoner*, og deres betydning for intervensjonsbeslutningen er først og fremst gjennom de *forsterkende kausalvariablene* som handlingene genererer. ISIS responderte på disse innledende angrepene med å publisere en serie halshuggingsvideoer av vestlige gisler. Videoene ble fremstilt som hevn, og en trussel om hva som ville komme dersom USA ikke trakk seg tilbake fra Irak. Videoene fikk stor oppmerksomhet og bidro trolig til å øke Obama-administrasjonens intervensjonsmotivasjon. Til tross for at disse filmene kan ha fungert som en påminnelse om trusselen ISIS representerte for amerikanere lokalt, er det lite som tilsier at det forelå en stor omveltning i administrasjonens forståelse av trusselnivået. Derimot virker det som dette førte til en forsterkning av prestisjeincentivet. Både måten ISIS fremstilte dette på, som en trussel mot USA, samt administrasjonen argumentasjon om at en måtte vise at man ikke ville la seg kue av terrorister, tyder på at dette var tilfellet.

Økningen av intervensjonsincentivet, kombinert med etableringen av en ny irakisk regjering i begynnelsen av september, åpnet opp for intervensjonsalternativet. Parallelt med dette intensiverte USA sitt arbeid for å for å skape internasjonal støtte for en mulig intervensjon. Dette var nødvendig ettersom en utvidelse til Syria var folkerettsstridig. Dette arbeidet ga resultater både i form av støtte fra regionale aktører i Midtøsten, samt vestlige allierte.

Det nasjonalpolitiske landskapet endret seg i løpet av krisens forløp. Etter halshuggingsvideoene vokste det frem en oppfatning hos den amerikanske befolkningen om at ISIS representerte en

stor sikkerhetstrussel mot USA, og at de derfor måtte konfronteres. Dette, kombinert med at republikanske «hauker» i økende grad kritiserte administrasjonen for ikke å gjøre nok for å bekjempe ISIS, skapte en samlet front, som potensielt kunne føre til velgerflukt fra det demokratiske partiet i det forestående kongressvalget. Det er derimot ikke tydelig hvorvidt dette utelukkende fungerte som et politisk landskap som tillot en intervensjon administrasjonen uansett ville iverksatt, eller om frykten for valgoppslutningstap faktisk fungerte som en forsterkende motivasjon for å intervenere.

Da dette er en enkelt-casestudie, er ikke funnene egnet til å generalisere til en større populasjon, derimot er det muligheter for å generalisere til teori, såkalt analytisk generalisering. Generelt illustrerer studien nytten av å analysere komplekse utenrikspolitiske beslutninger med utgangspunkt i integrerte beslutningsmodeller. Da beslutningen i dette tilfellet var et resultat av at flere forhold fra ulike teoretiske perspektiver, som hadde ulike funksjoner og påvirket hverandre. Med en smalere tilnærming ville en ha stått i fare for å miste det helhetlige bildet og neglisjere sammenhenger på tvers av ulike perspektiver. På den andre siden viser modifikasjonene av den opprinnelige kronologiske rekkefølgen i Davidsons modell nødvendigheten av å tilpasse det teoretiske rammeverket til studieobjektet, da hver enkelt beslutningsprosess formes av konteksten den utspiller seg i. En mer spesifikk generalisering er at den samlede nasjonale politiske front kan ha fungert som en intervensjonsfremmende drivkraft for å ikke tape velgere, noe som strider med det opprinnelige teoretiske utgangspunktet. Dette bør derfor utforskes nærmere.

Til tross for en noe begrenset kildetilgang, gir studien et noenlunde representativt bilde av USAs intervensjonsbeslutning. Dette bør dermed forstås som et første skritt for å forstå denne beslutningen, men som studien også viser, knyttes det usikkerhet til flere slutninger. For å videreutvikle forståelsen av hvorfor stater, i en kontekst under stadig forandring, velger å ta i bruk sitt mest brutale og kontroversielle utenrikspolitiske virkemiddel, er det derfor nødvendig å studere denne og andre intervensjonsbeslutninger videre.

Litteraturliste

- ACAPS. 2014. «Humanitarian Implications of Violence in Northern and Central Iraq». *Reliefweb.int*. 7. august.
http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/briefing_note_humanitarian_implications_of_violence_in_northern_and_central_iraq_7_august_2014.pdf [lesedato: 14. mai 2016].
- Ackerman, Spencer. 2014. «Jeh Johnson: ‘No Credible Information That Isis Planning to Attack the US’». *The Guardian*. 10. september.
<http://www.theguardian.com/world/2014/sep/10/jeh-johnson-dhs-chief-no-information-isis-attack-us-homeland> [lesedato: 9. mars 2016].
- Adcock, Robert og David Collier. 2001. «Measurement Validity: A Shared Standard for Qualitative and Quantitative Research». *American Political Science Review* 95 (3): 529–46.
- Allin, Dana D. 2014. «Obama and the Middle East: The Politics, Strategies and Difficulties of American Restraint». *Adelphi Series* 54 (447–448): 165–84.
- Al-Adnani, Abu Muhammad. 2014. «Abū Muhammad al-‘Adnānī ash-Shāmī – Indeed Your Lord Is Ever Watchful». *pietervanostaeyen*. 25. september.
<https://pietervanostaeyen.wordpress.com/2014/09/25/abu-muhammad-al-adnani-ash-shami-indeed-your-lord-is-ever-watchful/> [lesedato: 15. april 2016].
- Amnesty International. 2014a. «Northern Iraq civilians in the line of fire». London: Amnesty International.
https://www.amnesty.ca/sites/amnesty/files/northern_iraq_civilians_in_the_line_of_fire.pdf [lesedato: 14. mars 2016].
- . 2014b. «Ethnic Cleansing on a Historic Scale: Islamic State’s Systematic Targeting of Minorities in Northern Iraq». London: Amnesty International.
https://www.es.amnesty.org/uploads/media/Iraq_ethnic_cleansing_final_formatted.pdf [lesedato: 14. mars 2016].
- Arnold, Michael. 2012. «Intervention: The Utility of Force in International Politics». I *Contemporary Security and Strategy*, redigert av Craig A. Snyder, 3. utgave, 265–88. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

- Ashkenas, Jeremy, Rebecca Lai, Archie Tse, Tim Wallace, Derek Watkins og Karen Yourish. 2014. «How the Air Campaign Against ISIS Grew». *The New York Times*. 31. desember. <http://www.nytimes.com/interactive/2014/12/31/world/middleeast/isis-airstrikes-map.html> [lesedato: 18. mars 2016].
- Auerswald, David P. 2004. «Explaining wars of choice: an integrated decision model of NATO policy in Kosovo». *International Studies Quarterly* 48 (3): 631–62.
- Bails, Alyson. 2012. «The Strategic Object of War». I *The Oxford Handbook of War*, redigert av Julian Lindley-French og Yves Boyer, 1. utgave, 148–61. New York: Oxford University Press.
- Balch-Lindsay, Dylan og Andrew J. Enterline. 2000. «Killing Time: The World Politics of Civil War Duration, 1820-1992». *International Studies Quarterly* 44 (4): 615–42.
- Baldwin, David A. 1985. *Economic statecraft*. Princeton, N.J: Princeton University Press.
- Ballotpedia. 2014. «United States Congress elections, 2014». *Ballotpedia*. https://ballotpedia.org/United_States_Congress_elections,_2014 [lesedato: 23. mars 2016].
- Bases, Daniel. 2014. «France rules out air strikes in Syria». *Reuters*. 22. september. <http://www.reuters.com/article/us-france-fabius-airstrikes-idUSKCN0HH28920140922> [lesedato: 8. mars 2016].
- Beinart, Peter. 2014. «Pursuing ISIS to the Gates of Hell». *The Atlantic*. 4. september. <http://www.theatlantic.com/international/archive/2014/09/why-americas-pursuing-isis-to-the-gates-of-hell/379622/> [lesedato: 21. mars 2016].
- Bellamy, Alex J. og Paul D. Williams. 2011. «The new politics of protection? Côte d’Ivoire, Libya and the responsibility to protect». *International Affairs* 87 (4): 825–50.
- Beloff, Max. 1968. «Reflections on Intervention». *Journal of International Affairs* 22 (2): 198–207.
- Benjamin, Daniel. 2014. «Hawks exaggerate ISIS threat to the United States - The Boston Globe». *BostonGlobe.com*. 17. august. <https://www.bostonglobe.com/opinion/2014/08/17/hawks-exaggerate-isis-threat-united-states/yICJ0bpzRhoK88GtauyHLO/story.html> [lesedato: 20. mars 2016].
- Black, Ian og Dan Roberts. 2014. «Isis Air Strikes: Obama’s Plan Condemned by Syria, Russia and Iran». *The Guardian*. 12. september.

- <http://www.theguardian.com/world/2014/sep/11/assad-moscow-tehran-condemn-obama-isis-air-strike-plan> [lesedato: 8. mars 2016].
- Blanchard, Christopher M. og Carla E. Humud. 2016. «The Islamic State and U.S. Policy». CRS R43612. 9. februar. Washington, D.C.: U.S. Congressional Research Service. <https://fas.org/sgp/crs/mideast/R43612.pdf> [lesedato: 8. mai 2016].
- Blanchard, Christopher M., Carla E. Humud og Mary Beth D. Nikitin. 2014. «Armed Conflict in Syria: Overview and U.S. Response». CRS RL33487. 24. juni. Washington, D.C.: U.S. Congressional Research Service. <http://fpc.state.gov/documents/organization/228737.pdf> [lesedato: 3. mars 2016].
- Blatter, Joachim og Till Blume. 2008. «In Search of Co-variance, Causal Mechanisms or Congruence? Towards a Plural Understanding of Case Studies». *Swiss Political Science Review* 14 (2): 315–56.
- Boffey, Daniel og Raya Jalabi. 2014. «Isis Video Claims to Show Beheading of British Hostage David Haines». *The Guardian*. 14. september. <http://www.theguardian.com/world/2014/sep/13/isis-video-david-haines-beheading> [lesedato: 22. mars 2016].
- Bouzis, Kathleen. 2015. «Countering the Islamic State: U.S. Counterterrorism Measures». *Studies in Conflict & Terrorism* 38 (10): 885–97.
- Brecher, Michael. 1977. «Toward a Theory of International Crisis Behavior: A Preliminary Report». *International Studies Quarterly* 21 (1): 39–74.
- Brom, Shlomo, Benedetta Berti og Mark A. Heller. 2013. «Syria: The Civil War with No Winner». *Strategic Survey for Israel* 2014: 35–56.
- Bryman, Alan. 2004. *Social Research Methods*. 2. utgave, Oxford: Oxford University Press.
- Bunzel, Cole. 2015. «From Paper State to Caliphate: The Ideology of the Islamic State». *Center for Middle East Policy at Brookings*, nr. 19. <http://www.brookings.edu/~media/research/files/papers/2015/03/ideology-of-islamic-state-bunzel/the-ideology-of-the-islamic-state.pdf> [lesedato: 29. januar 2016].
- Buzan, Barry. 1991. «New Patterns of Global Security in the Twenty-First Century». *International Affairs* 67 (3): 431–51.
- Byman, Daniel og Jeremy Shapiro. 2014. «Homeward Bound». *Foreign Affairs* 93 (6): 37–46.

- Callimachi, Rukmini. 2014. «Before Killing James Foley, ISIS Demanded Ransom From U.S.» *The New York Times*. 20. august.
<http://www.nytimes.com/2014/08/21/world/middleeast/isis-pressed-for-ransom-before-killing-james-foley.html> [lesedato: 15. april 2016].
- Cameron, David og Barack Obama. 2014. «Strengthening the NATO alliance». *gov.uk*. 4. september. <https://www.gov.uk/government/speeches/strengthening-the-nato-alliance-article-by-david-cameron-and-barack-obama> [lesedato: 26. april 2016].
- Caris, Charles C. og Samuel Reynolds. 2014. «ISIS Governance In Syria». 22. *Middle East Security Report*. Washington, D.C: the Institute for the Study of War.
http://www.understandingwar.org/sites/default/files/ISIS_Governance.pdf [lesedato: 13. mai 2016].
- Carter, Chelsea J. og Ashley Fantz. 2014. «ISIS video shows beheading of Steven Sotloff». *CNN*. 9. september. <http://www.cnn.com/2014/09/02/world/meast/isis-american-journalist-sotloff/index.html> [lesedato: 7. mars 2016].
- Carter, Chelsea J., Mohammed Tawfeeq og Hamid Alkhshali. 2014. «In Iraq, ISIS militants press on toward Baghdad». *CNN*. 23. juni.
<http://www.cnn.com/2014/06/22/world/meast/iraq-crisis/index.html> [lesedato: 26. mars 2016].
- CBS News. 2014a. «ISIS commits first act of terror directly against U.S.: What now?». *CBS News*. 20. august. <http://www.cbsnews.com/news/how-should-the-us-react-to-isis-apparent-execution-of-james-foley/> [lesedato: 15. mars 2016].
- . 2014b. «Arab League issues proclamation on ISIS». *CBS News*. 8. september.
<http://www.cbsnews.com/news/arab-league-agrees-to-take-urgent-measures-to-combat-isis/> [lesedato: 26. april 2016].
- Chesterman, Simon. 2006. «Humanitarian Intervention and Afghanistan». I *Humanitarian Intervention and International Relation*, redigert av Jennifer Welsh, 163–76. Oxford: Oxford University Press.
- . 2011. «"Leading from Behind": The Responsibility to Protect, the Obama Doctrine, and Humanitarian Intervention after Libya». *Ethics & International Affairs* 25 (3): 279–85.
- Cheterian, Vicken. 2015. «ISIS and the Killing Fields of the Middle East». *Survival* 57 (2): 105–18.

- Chivvis, Christopher. 2013. *Toppling Qaddafi: Libya and the Limits of Liberal Intervention*. New York: Cambridge University Press.
- Choi, Seung-Whan. 2013. «What Determines US Humanitarian Intervention?» *Conflict Management and Peace Science* 30 (2): 121–39.
- Choi, Seung-Whan og James A. Piazza. 2015. «Foreign Military Interventions and Suicide Attacks». *Journal of Conflict Resolution*: 1–27.
- Chulov, Martin. 2014. «40,000 Iraqis Stranded on Mountain as Isis Jihadists Threaten Death». *The Guardian*. 7. august. <http://www.theguardian.com/world/2014/aug/07/40000-iraqis-stranded-mountain-isis-death-threat> [lesedato: 4. mars 2016].
- CNN. 2014. «Senator John McCain on State of the Union with Candy Crowley: ‘I would be launching airstrikes not only in Iraq, but in Syria against ISIS.’» *CNN*. 10. august. <http://cnnpressroom.blogs.cnn.com/2014/08/10/senator-john-mccain-on-state-of-the-union-with-candy-crowley-i-would-be-launching-airstrikes-not-only-in-iraq-but-in-syria-against-isis/> [lesedato: 17. april 2016].
- Cobain, Ian, Sandra Laville og Raya Jalabi. 2014. «Isis Video Shows Murder of British Hostage Alan Henning». *The Guardian*. 4. oktober. <http://www.theguardian.com/uk-news/2014/oct/03/alan-henning-isis-syria-video-murder> [lesedato: 22. mars 2016].
- Cody, Tony. 2005. «Intervention, Political Realism and the Ideal of Peace». I *Righteous Violence: The Ethics and Politics of Military Intervention*, redigert av Tony Cody og Michael O’Keefe, 14–31. Melbourne: Melbourne University Press.
- Comey, James B. 2014. «Worldwide Threats to the Homeland». *docs.house.gov*. 17. september. <http://docs.house.gov/meetings/HM/HM00/20140917/102616/HHRG-113-HM00-Wstate-ComeyJ-20140917.pdf> [lesedato: 11. mars 2016].
- Cooper, Helene. 2014. «Obama Enlists 9 Allies to Help in the Battle Against ISIS». *The New York Times*. 5. september. <http://www.nytimes.com/2014/09/06/world/middleeast/us-and-allies-form-coalition-against-isis.html> [lesedato: 26. april 2016].
- Cooper, Helene og Mark Landler. 2014. «U.S. Mobilizes Allies to Widen Assault on ISIS». *The New York Times*. 26. august. <http://www.nytimes.com/2014/08/27/world/middleeast/us-mobilizes-allies-to-widen-assault-on-isis.html> [lesedato: 25. april 2016].
- Cronin, Audrey Kurth. 2015. «ISIS Is Not a Terrorist Group». *Foreign Affairs* 94 (2): 87–98.

- Cruickshank, Paul. 2014. «Terror havens in Syria, Iraq: Why the West should worry». *CNN*. 9. august. <http://www.cnn.com/2014/08/08/world/meast/syria-iraq-terror-havens/index.html> [lesedato: 20. mars 2016].
- Davidson, Jason. 2011. *America's allies and war: Kosovo, Afghanistan, and Iraq*. New York: Palgrave Macmillan.
- . 2013. «France, Britain and the Intervention in Libya: An Integrated Analysis». *Cambridge Review of International Affairs* 26 (2): 310–29.
- Dempsey, Martin. 2014a. «Department of Defense Press Briefing by Secretary Hagel and General Dempsey in the Pentagon Briefing Room ». *U.S. Department of Defense*. 21. august. <http://www.defense.gov/News/News-Transcripts/Transcript-View/Article/606917/department-of-defense-press-briefing-by-secretary-hagel-and-general-dempsey-in> [lesedato: 27. mars 2016].
- . 2014b. «TRANSCRIPT: Dempsey testifies to the Senate Armed Services Committee on the Islamic State». *Washington Post*. 16. september. https://www.washingtonpost.com/world/national-security/transcript-dempsey-testifies-to-the-senate-armed-services-committee-on-the-islamic-state/2014/09/16/a65b6aea-3da3-11e4-b0ea-8141703bbf6f_story.html [lesedato: 11. mars 2016].
- Department of Defense. 2014a. «Additional Troops Sent to Bolster Security at U.S. Embassy in Baghdad». *U.S. Department of Defense*. 30. juni. <http://archive.defense.gov/news/newsarticle.aspx?id=122581> [lesedato: 12. mars 2016].
- . 2014b. «U.S. Aircraft Conduct Targeted Airstrike in Northern Iraq». *U.S. Department of Defense*. 8. august. <http://www.defense.gov/News-Article-View/Article/603032/us-aircraft-conduct-targeted-airstrike-in-northern-iraq> [lesedato: 4. mars 2016].
- . 2014c. «Centcom Designates Ops Against ISIL as ‘Inherent Resolve’». *U.S. Department of Defense*. 15. oktober. <http://www.defense.gov/News-Article-View/Article/603462/centcom-designates-ops-against-isil-as-inherent-resolve> [lesedato: 8. mai 2016].
- . 2016. «Special Report: Inherent Resolve». *U.S. Department of Defense*. http://www.defense.gov/News/Special-Reports/0814_Inherent-Resolve [lesedato: 8. mai 2016].

- Department of Homeland Security. 2014. «Written testimony of I&A and NPPD for a Senate Committee on Homeland Security and Governmental Affairs hearing titled “Cybersecurity, Terrorism, and Beyond: Addressing Evolving Threats to the Homeland”». *Department of Homeland Security*. 10. september <https://www.dhs.gov/news/2014/09/10/written-testimony-ia-and-nppd-senate-committee-homeland-security-and-governmental> [lesedato: 7. mars 2016].
- Department of State. 2014a. «Interview With James Rosen of Fox». Interview. *U.S. Department of State*. 24. juni. <http://www.state.gov/secretary/remarks/2014/06/228358.htm> [lesedato: 21. april 2016].
- . 2014b. «Interview With Margaret Brennan of CBS». Interview. *U.S. Department of State*. 24. juni. <http://www.state.gov/secretary/remarks/2014/06/228347.htm> [lesedato: 24. april 2016].
- . 2016. «Foreign Terrorist Organizations». Other Release. *U.S. Department of State*. <http://www.state.gov/j/ct/rls/other/des/123085.htm> [lesedato: 4. mars 2016].
- Dodge, Toby. 2014. «Can Iraq Be Saved?». *Survival* 56 (5): 7–20.
- Dodge, Toby og Becca Wasser. 2014. «The Crisis of the Iraqi State». *Adelphi Series* 54 (447–448): 13–38.
- Dougherty, Jill. 2012. «Obama recognizes Syrian opposition coalition». *CNN*. 12. desember. <http://www.cnn.com/2012/12/11/world/us-syria-opposition/index.html> [lesedato: 9. mars 2016].
- Downs, Anthony. 1957. «An economic theory of political action in a democracy». *Journal of Political Economy* 65 (2):135–50.
- Earnest, Josh. 2014. «Press Briefing by Press Secretary Josh Earnest, 8/8/14». *whitehouse.gov*. 8. august. <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2014/08/08/press-briefing-press-secretary-josh-earnest-8814> [lesedato: 4. mars 2016].
- Eckstein, Harry. 1975. «Case studies and theory in political science». I *Strategies of inquiry*, redigert av Nelson W. Polsby og Fred I. Greenstein, 79–138. Handbook of political science, volum 7. Reading, Mass: Addison-Wesley.
- EIA. 2015. «How much petroleum does the United States import and from where?». *U.S. Energy Information Administration*. 14. september. <http://www.eia.gov/tools/faqs/faq.cfm?id=727&t=6> [lesedato: 21. mars 2016].

- Embassy of the United States Baghdad. 2014. «Emergency Message for U.S. Citizen». *Embassy of the United States Baghdad Iraq*. 16. juni. <http://iraq.usembassy.gov/em-06162014.html> [lesedato: 21. mars 2016].
- Evans, Gareth. 2004. «The responsibility to protect: Rethinking Humanitarian Intervention». *Proceedings of the Annual Meeting, American Society of International Law* 98 (3): 78–89.
- Fermann, Gunnar. 2011. «Utenrikspolitikk som begrep, intensjon og atferd». I *Anarki, makt og normer: innføring i internasjonal politikk*, redigert av Jon Hovi og Raino Malnes, 2. utgave, 28–66. Oslo: Abstrakt forlag.
- Finnemore, Martha. 1996. *National interests in international society*. Ithaca, N.Y: Cornell University Press.
- . 2003. *The purpose of intervention: changing beliefs about the use of force*. Ithaca: Cornell University Press.
- Finnemore, Martha, og Kathryn Sikkink. 1998. «International Norm Dynamics and Political Change». *International Organization* 52 (4): 887–917.
- FN. 2001. «Responsibility of States for Internationally Wrongful Acts». *legal.un.org*. http://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/draft_articles/9_6_2001.pdf [lesedato: 8. mars 2016].
- . 2005. «World Summit Outcome Document». Resolution adopted by the General Assembly A/RES/60/1. *un.org*. 24. oktober <http://www.un.org/en/preventgenocide/adviser/pdf/World%20Summit%20Outcome%20Document.pdf#page=30> [lesedato: 17. mars 2016].
- . 2009. «Implementing the responsibility to protect» Report by the Secretary-General: A/63/677. *un.org*. 12. januar. http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/63/677 [lesedato: 17. mars 2016].
- . 2014a. «First report of the Secretary-General submitted pursuant to paragraph 6 of resolution 2169 (2014)». United Nations Security Council S/2014/774. *un.iraq.org*. 31. oktober. <http://www.uniraq.org/images/SGReports/S2014774%20ENGLISH.pdf> [lesedato: 18. mars 2016]

- . 2014b. «Rule of Terror: Living under ISIS in Syria». Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic. *refworld.org*. 14. november. <http://www.refworld.org/pdfid/5469b2e14.pdf> [lesedato: 13. mai 2016].
- FN. 2014c. «United Nations Secretary-General Ban Ki-Moon». *Un.org*. 7. august. <http://www.un.org/sg/statements/index.asp?nid=7916> [lesedato: 4. mars 2016].
- FN-pakten. 1945. «Charter of the United Nations». *un.org*. <http://www.un.org/en/charter-united-nations/> [lesedato: 10. april 2016].
- FNs sikkerhetsråd. 2014. «Security Council Press Statement on Iraq | Meetings Coverage and Press Releases». *un.org*. 7. august. <http://www.un.org/press/en/2014/sc11515.doc.htm> [lesedato: 4. mars 2016].
- Fox News. 2014. «Is President Obama Doing Too Little or Too Much in Iraq?». *FOX News*. 10. august. <http://www.foxnews.com/transcript/2014/08/10/president-obama-doing-too-little-or-too-much-iraq/> [lesedato: 17. april 2016].
- Freeman, Colin. 2014. «Who is in the anti-Islamic State coalition and what they are contributing?». *The Telegraph*. 26. september. <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/middleeast/syria/11124070/Who-is-in-the-anti-Islamic-State-coalition-and-what-they-are-contributing.html> [lesedato: 26. april 2016].
- Friis, Simone Molin. 2015. «‘Beyond anything we have ever seen’: beheading videos and the visibility of violence in the war against ISIS». *International Affairs* 91 (4): 725–46.
- Garamone, Jim. 2014a. «President Sends More Assessors to Iraq». *U.S. Department of Defense*. 13. august. <http://www.defense.gov/News-Article-View/Article/603059/president-sends-more-assessors-to-iraq> [lesedato: 12. mars 2016].
- . 2014b. «Airstrikes Causing ISIL to Change Tactics». *U.S. Department of Defense*. 3. oktober. <http://www.defense.gov/News-Article-View/Article/603380/airstrikes-causing-isil-to-change-tactics> [lesedato: 8. mai 2016].
- Gent, Stephen E. 2008. «Going in When It Counts: Military Intervention and the Outcome of Civil Conflicts». *International Studies Quarterly* 52 (4): 713–35.
- George, Alexander L. og Andrew Bennett. 2005. *Case studies and theory development in the social sciences*. Cambridge, Mass: MIT Press.

- Gerring, John. 2007. *Case study research: principles and practices*. New York: Cambridge University Press.
- Gilpin, Robert. 1981. *War and change in world politics*. Cambridge; New York: Cambridge University Press.
- Golafshani, Nahid. 2003. «Understanding reliability and validity in qualitative research». *The qualitative report* 8 (4): 597–606.
- Goodman, Ryan. 2014a. «International Law on Airstrikes against ISIS in Syria». *Just Security*. 28. august. <https://www.justsecurity.org/14414/international-law-airstrikes-isis-syria/> [lesedato: 9. mars 2016].
- . 2014b. «International Law – and the Unwilling and Unable Test – for US Military Operations in Syria». *Just Security*. 12. september. <https://www.justsecurity.org/14949/international-law-unwilling-unable-test-military-operations-syria/> [lesedato: 9. mars 2016].
- Gordon, Michael R. 2014. «Kerry Seeks Arab Consensus in Campaign Against ISIS». *The New York Times*. 11. september. <http://www.nytimes.com/2014/09/12/world/middleeast/john-kerry-saudi-arabia-isis-strategy.html> [lesedato: 26. april 2016].
- Gordon, Michael R. og Eric Schmitt. 2014. «U.S. Said to Rebuff Iraqi Request to Strike Militants». *The New York Times*. 11. juni. <http://www.nytimes.com/2014/06/12/world/middleeast/iraq-asked-us-for-airstrikes-on-militants-officials-say.html> [lesedato: 3. mars 2016].
- Greene, David L. og Changzheng Liu. 2015. «U.S. oil dependence 2014: Is energy independence in sight?». *Energy Policy* 85: 126–37.
- Grenell, Richard. 2014. «Isis Speech: Obama Has Long History Of Downplaying Threat From Islamic Terrorists». *Fox News*. 9. september. <http://www.foxnews.com/opinion/2014/09/09/isis-speech-obama-has-long-history-downplaying-threat-from-islamic-terrorists.html> [lesedato 13. april 2016].
- Hagel, Chuck. 2014. «Secretary of Defense Testimony: Statement on Iraq, Syria, and ISIL Before the Senate Armed Services Committee». *U.S. Department of Defense*. 16. september. <http://archive.defense.gov/Speeches/Speech.aspx?SpeechID=1882> [lesedato: 11. mars 2016].

- Hallams, Ellen og Benjamin Schreer. 2012. «Towards a ‘post-American’ Alliance? NATO Burden-Sharing after Libya». *International Affairs* 88 (2): 313–27.
- Hegghammer, Thomas. 2014. «Will ISIS ‘weaponize’ foreign fighters?» *CNN*. 17. oktober. <http://www.cnn.com/2014/10/16/opinion/hegghammer-isis-foreign-fighters/index.html> [lesedato: 20. mars 2016].
- Hegghammer, Thomas og Petter Nesser. 2015. «Assessing the Islamic State’s Commitment to Attacking the West». *Perspectives on Terrorism* 9 (4): 14–30.
- Hehir, Aidan. 2012. «Syria and the Responsibility to Protect: Rhetoric Meets Reality». *E-International Relations*. 14. mars. <http://www.e-ir.info/2012/03/14/syria-and-the-responsibility-to-protect-rhetoric-meets-reality/> [lesedato: 11. april 2016].
- Hellevik, Ottar. 2002. *Forskningsmetode i sosiologi og statsvitenskap*. 7. utgave, Oslo: Universitetsforlaget.
- Henderson, Christian. 2014. «Editorial Comment: The Use of Force and Islamic State». *Journal of the Use of Force and International Law* 1 (2): 209–22.
- Holliday, Joseph. 2013. «The Assad Regime: From Counterinsurgency To Civil War». 8. *Middle East Security Report*. Washington, D.C: the Institute for the Study of War. <http://www.understandingwar.org/sites/default/files/TheAssadRegime-web.pdf> [lesedato: 13. mai 2016].
- Holzgrefe, Jeff L. 2003. «The humanitarian intervention debate». I *Humanitarian Intervention: Ethical, Legal and Political Dilemmas*, redigert av Robert O. Keohane og Jeff L. Holzgrefe, 15–52. Cambridge: Cambridge University Press.
- Hook, Janet og Carol E. Lee. 2014. «WSJ/NBC Poll: Almost Two-Thirds Back Attacking Militants». *Wall Street Journal*. 10. september. <http://www.wsj.com/articles/wsj-nbc-poll-finds-that-almost-two-thirds-of-americans-back-attacking-militants-1410301920> [lesedato: 24. mars 2016].
- Hook, Steven W. 2011. *U.S. foreign policy: the paradox of world power*. 3. utgave, Washington, D.C.: CQ Press.
- Hovi, Jon, og Arild Underdal. 2008. *Internasjonalt samarbeid og internasjonal organisasjon: En innføring*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Hubbard, Ben. 2014. «Syria Declares Its Readiness in Backing Efforts to Fight Jihadists». *The New York Times*. 25. august.

- <http://www.nytimes.com/2014/08/26/world/middleeast/syria-declares-its-readiness-in-backing-efforts-to-fight-jihadists.html> [lesedato: 5. mars 2016].
- Human Rights Watch. 2014. «Iraq: ISIS Abducting, Killing, Expelling Minorities». *Human Rights Watch*. 19. juli. <https://www.hrw.org/news/2014/07/19/iraq-isis-abducting-killing-expelling-minorities> [lesedato: 4. mars 2016].
- Haass, Richard. 1994. *Intervention: the use of American military force in the post-Cold War world*. Washington, D.C.: Carnegie Endowment for International Peace.
- . 2013. «The Irony of American Strategy». *Foreign Affairs* 92 (3): 57–67.
- ICISS, 2001. *The responsibility to protect: report of the International Commission on Intervention and State Sovereignty*. Ottawa: International Development Research Centre.
- Jacobson, Gary C. 2015. «Obama and Nationalized Electoral Politics in the 2014 Midterm». *Political Science Quarterly* 130 (1): 1–25.
- Jenkins, Brian Michael. 2014. «The Dynamics of Syria’s Civil War». PE-115-RC. Perspectives. RAND Corporation.
- http://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/perspectives/PE100/PE115/RAND_PE115.pdf [lesedato: 4. februar 2016].
- Johnston, Jeh C. 2014. «Worldwide Threats to the Homeland». *docs.house.gov*. 17. september. <http://docs.house.gov/meetings/HM/HM00/20140917/102616/HHRG-113-HM00-Wstate-JohnsonJ-20140917.pdf> [lesedato: 11. mars 2016].
- Kagan, Frederick W., Kimberly Kagan, Jennifer Cafarella, Harleen Gambhir og Katherine Zimmerman. 2016. «Al Qaeda and ISIS: Existential Threats to the U.S. and Europe». 1. *U.S Grand Strategy: Destroying ISIS and Al Qaeda*. Washington, D.C.: the Institute for the Study of War og the American Enterprise Institute.
- <http://www.understandingwar.org/sites/default/files/PLANEX%20Report%201%20--%20FINALFINALFINAL.pdf> [lesedato: 9. mars 2016].
- Kagan, Frederick W., Christopher Kozak, Spaulding Hugo, Katherine Zimmerman, Kimberly Kagan, Jennifer Cafarella og Harleen Gambhir. 2016. «Competing Visions for Syria and Iraq: The Myth of an Anti-ISIS Grand Coalition». 2. *U.S Grand Strategy: Destroying ISIS and Al Qaeda*. Washington, D.C.: the Institute for the Study of War og the American Enterprise Institute.

- <http://www.understandingwar.org/sites/default/files/PLANEX%20Report%202%20FINAL.pdf> [lesedato: 10. mars 2016].
- Kagan, Kimberly, Frederick W. Kagan og Jessica D. Lewis. 2014. «A strategy to Defeat the Islamic State». 23. *Middle East Security Report*. Washington, D.C: the Institute for the Study of War.
- http://www.understandingwar.org/sites/default/files/Defeating%20ISIS_0.pdf [lesedato: 4. februar 2016].
- Kaplan, Rebecca. 2014. «Obama must lay out a strategy to defeat ISIS, Republicans say». *CBS News*. 24. august. <http://www.cbsnews.com/news/obama-must-lay-out-a-strategy-to-defeat-isis-republicans-say/> [lesedato: 17. april. 2016].
- Karadsheh, Jomana, Barbara Starr og Holly Yan. 2014. «Siege of Iraqi town by ISIS broken». *CNN*. 1. september. <http://www.cnn.com/2014/08/31/world/meast/isis-iraq-syria/index.html> [lesedato: 14. mars 2014].
- Katzman, Kenneth, Christopher M. Blanchard, Carla E. Humud, Rhoda Margesson og Alex Tiersky. 2014. «The ‘Islamic State’ Crisis and U.S. Policy». CRS R43612. 22. oktober. Washington, D.C: U.S. Congressional Research Service.
- <http://oai.dtic.mil/oai/oai?verb=getRecord&metadataPrefix=html&identifier=ADA614231> [lesedato: 7. mars 2016].
- Katzman, Kenneth, Christopher M. Blanchard, Carla E. Humud, Matthew C. Weed, Rhoda Margesson og Alex Tiersky. 2014. «The ‘Islamic State’ Crisis and U.S. Policy». CRS R43612. 10. september. Washington, D.C.: U.S. Congressional Research Service.
- <http://fpc.state.gov/documents/organization/231789.pdf> [lesedato: 5. mars 2016].
- Katzman, Kenneth, Carla E. Humud, Christopher M. Blanchard, Rhoda Margesson og Alex Tiersky. 2014a. «Iraq Crisis and U.S. Policy». CRS R43612. 3. juli. Washington, D.C.: U.S. Congressional Research Service.
- <http://fpc.state.gov/documents/organization/229370.pdf> [lesedato: 3. mars 2016].
- . 2014b. «Iraq Crisis and U.S. Policy». CRS R43612. 8. august. Washington, D.C.: U.S. Congressional Research Service. <http://fpc.state.gov/documents/organization/231261.pdf> [lesedato: 4. mars 2016].
- Kaufman, Robert G. 2014. «Prudence and the Obama Doctrine». *Orbis* 58 (3): 441–59.

- Kerry, John. 2014a. «Murder of James Foley». *U.S. Department of State*. 20. august. <http://www.state.gov/secretary/remarks/2014/08/230772.htm> [lesedato: 16. april 2016].
- . 2014b. «John Kerry: The Threat of ISIS Demands a Global Coalition». *The New York Times*. 29. august. <http://www.nytimes.com/2014/08/30/opinion/john-kerry-the-threat-of-isis-demands-a-global-coalition.html> [lesedato: 26. april 2016].
- . 2014c. «Steven Sotloff». *U.S. Department of State*. 3. september. <http://www.state.gov/secretary/remarks/2014/09/231242.htm> [lesedato: 26. april 2016].
- Kersavage, Kathryn. 2014. «The “responsibility to protect” Our Answer to “never Again”? Libya, Syria and a Critical Analysis of R2P». *International Affairs Forum* 5 (1): 23–41.
- Kessler, Glenn. 2014. «Spinning Obama’s Reference to Islamic State as a ‘JV’ Team». *The Washington Post*. 3. september. <https://www.washingtonpost.com/news/fact-checker/wp/2014/09/03/spinning-obamas-reference-to-isis-as-a-jv-team/> [lesedato: 14. mars 2016].
- King, Gary, Robert O. Keohane og Sidney Verba. 1994. *Designing social inquiry: scientific inference in qualitative research*. Princeton, N.J: Princeton University Press.
- Kirby, John. 2014. «Department of Defense Press Briefing on Operations in Syria by Lt. Gen». *U.S. Department of Defense*. 23. september. <http://www.defense.gov/News/News-Transcripts/Transcript-View/Article/606931/departement-of-defense-press-briefing-on-operations-in-syria-by-lt-gen-mayville> [lesedato: 7. mars 2016].
- Krain, Matthew. 2005. «International Intervention and the Severity of Genocides and Politicides». *International Studies Quarterly* 49 (3): 363–88.
- Krieg, Andreas. 2013. *Motivations for Humanitarian intervention*. Dordrecht: Springer Netherlands.
- . 2014. «Opinion: Is America’s reign as a superpower ending?» *CNN*. 31. desember. <http://www.cnn.com/2014/12/12/opinion/krieg-america-superpower/index.html> [lesedato: 8. mars 2016].
- . 2016. «Externalizing the burden of war: the Obama Doctrine and US foreign policy in the Middle East». *International Affairs* 92 (1): 97–113.
- Kruyt, Bert, D.P. van Vuuren, H.J.M. de Vries og H. Groenenberg. 2009. «Indicators for Energy Security». *Energy Policy* 37 (6): 2166–81.

- Kumar, Chanchal. 2015. «Islamic State of Iraq and Syria (ISIS) a Global Threat: International Strategy to Counter the Threat». *Journal of Social Sciences and Humanities* 1 (4): 345–53.
- Landler Mark, og Helene Cooper. 2014. «Obama Authorizes Air Surveillance of ISIS in Syria». *The New York Times*. 25. august.
<http://www.nytimes.com/2014/08/26/world/middleeast/obama-syria-ISIS.html> [lesedato: 25. april 2016].
- Landler, Mark og Eric Schmitt. 2014a. «Obama Is Said to Consider Selective Airstrikes on Sunni Militants». *The New York Times*. 17. juni.
<http://www.nytimes.com/2014/06/18/world/middleeast/obama-is-said-to-consider-selective-airstrikes-on-sunni-militants.html> [lesedato: 3. mars 2016].
- . 2014b. «ISIS Says It Killed Steven Sotloff After U.S. Strikes in Northern Iraq». *The New York Times*. 2. september.
<http://www.nytimes.com/2014/09/03/world/middleeast/steven-sotloff-isis-execution.html> [lesedato: 16. mars 2016].
- Layne, Christopher. 2006. «The unipolar illusion revisited: The coming end of the United States' unipolar moment». *International security* 31 (2): 7–41.
- . 2012. «This Time It's Real: The End of Unipolarity and the Pax Americana: This Time It's Real». *International Studies Quarterly* 56 (1): 203–13.
- Leftly, Mark og Chris Stevenson. 2014. «Legal justification for Syria strikes 'not even wafer-thin', says». *The Independent*. 14. september.
<http://www.independent.co.uk/news/uk/politics/islamic-state-legal-justification-for-air-strikes-on-syria-not-even-wafer-thin-says-expert-9731645.html> [lesedato: 8. mars 2016].
- Levy, Jack. 2008. «Case Studies: Types, Designs, and Logics of Inference». *Conflict Management and Peace Science* 25 (1): 1–18.
- Levy, Jack S. 1988. «Domestic Politics and War». *Journal of Interdisciplinary History* 18 (4): 653-73.
- Lewis, Jessica D. 2013. «Al-Qaeda in Iraq Resurgent: the Breaking the Walls Campaign, part 1». 14. *Middle East Security Report*. Washington, D.C: the Institute for the Study of War.
http://www.understandingwar.org/sites/default/files/AQI-Resurgent-10Sept_0.pdf [lesedato: 13. mai 2016].

- . 2014a. «The Islamic State of Iraq and al-Sham Captures Mosul and Advances toward Baghdad». *Institute for the Study of War*. 11. juni. <http://www.understandingwar.org/backgrounder/islamic-state-iraq-and-al-sham-captures-mosul-and-advances-toward-baghdad> [lesedato: 4. februar 2016].
- . 2014b. «ISIS Battle Plan for Baghdad». *Backgrounder*. Washington, D.C.: the Institute for the Study of War. <http://www.understandingwar.org/sites/default/files/ISIS-not-culminated.pdf> [lesedato: 23. mars 2016].
- . 2014c. «The Islamic State: A Counter-Strategy for a Counter-State». 21. *Middle East Security Report*. Washington, D.C.: the Institute for the Study of War. <http://www.understandingwar.org/sites/default/files/Lewis-Center%20of%20gravity.pdf> [lesedato: 22. april 2016].
- Lia, Brynjar. 2015. «Understanding jihadi proto-states». *Perspectives on Terrorism* 9 (4): 31-41.
- Lijphart, Arend. 1971. «Comparative Politics and the Comparative Method». *The American Political Science Review* 65 (3): 682-93.
- Lister, Charles. 2014. «Profiling the Islamic State». 13. *Brookings Doha Center Analysis Paper*. Washington, D.C.: Brookings Institution. http://somaliation.com/wp-content/uploads/2014/12/en_web_lister.pdf [lesedato: 2. februar 2016].
- . 2015. «A Long Way from Success: Assessing the War on the Islamic State». *Perspectives on Terrorism* 9 (4): 3–13.
- Lowery, Wesley. 2014. «Biden to Islamic State: We Will Follow You ‘to the Gates of Hell’». *The Washington Post*. 3. september. <https://www.washingtonpost.com/news/post-politics/wp/2014/09/03/biden-to-islamic-state-we-will-follow-you-to-the-gates-of-hell/> [lesedato: 21. mars 2016].
- Lynch, Marc. 2015. «Obama and the Middle East». *Foreign Affairs* 94 (5): 18–27.
- Lynn-Jones, Sean M. 2012. «Realism and Security Studies». I *Contemporary Security and Strategy*, redigert av Craig A. Snyder, 3. utgave, 17–43. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Mahubani, Kishore. 2008. *The New Asian Hemisphere: The Irresistible Shift of Global Power to the East*. New York: Public Affairs.
- Ma’oz, Moshe. 2014. «The Arab Spring in Syria: Domestic and Regional Developments». *Dynamics of Asymmetric Conflict* 7 (1): 49–57.

- Markey, Daniel. 1999. «Prestige and the origins of war: Returning to realism's roots». *Security studies* 8 (4): 126–72.
- Marsh, Kevin. 2014. «“Leading from Behind”: Neoclassical Realism and Operation Odyssey Dawn». *Defense & Security Analysis* 30 (2): 120–32.
- Mazzetti, Mark og Helene Cooper. 2014. «U.S. Officials and Experts at Odds on Threat Posed by ISIS». *The New York Times*. 22. august.
<http://www.nytimes.com/2014/08/23/us/politics/us-isnt-sure-just-how-much-to-fear-isis.html> [lesedato: 20. mars 2016].
- McCain, John og Lindsey Graham. 2014. «John McCain and Lindsey Graham: Confront ISIS Now». *The New York Times*. 29. august.
<http://www.nytimes.com/2014/08/30/opinion/john-mccain-and-lindsey-graham-confront-isis.html> [lesedato: 26. april 2016].
- McFate, Jessica Lewis. 2015. «The ISIS Defense in Iraq and Syria: Countering an Adaptive Enemy». 27. *Middle East Security Report*. Washington, D.C.: the Institute for the study of war.
<http://understandingwar.org/sites/default/files/ISIS%20Defense%20in%20Iraq%20and%20Syria%20--%20Standard.pdf> [lesedato: 3. april 2016].
- Miller, Benjamin. 2010. «Explaining Changes in U.S. Grand Strategy: 9/11, the Rise of Offensive Liberalism, and the War in Iraq». *Security Studies* 19 (1): 26–65.
- Moravcsik, Andrew. 1997. «Taking Preferences Seriously: A Liberal Theory of International Politics». *International Organization* 51 (4): 513–53.
- Morgenthau, Hans J. 1985. *Politics among nations: the struggle for power and peace*. 6. utgave, New York: Knopf.
- Morris, Loveday. 2014. «Iraqi Yazidis Stranded on Isolated Mountaintop Begin to Die of Thirst». *The Washington Post*. 5. august. https://www.washingtonpost.com/world/iraqi-yazidis-stranded-on-isolated-mountaintop-begin-to-die-of-thirst/2014/08/05/57cca985-3396-41bd-8163-7a52e5e72064_story.html [lesedato: 12. april 2016].
- Mufson, Steven. 2014. «Iraq's Biggest Oil Refinery Is on Fire. How Important Is That?» *The Washington Post*. 18. juni.
<https://www.washingtonpost.com/news/wonk/wp/2014/06/18/iraqs-biggest-oil-refinery-is-on-fire-how-important-is-that/> [lesedato: 21. mars 2016].

- Mureșanu-Igant, Iustin. 2014. «The Summer Crisis in Iraq: Causes and Triggers». *Conflict Studies Quarterly* 8: 3–16.
- Murphy, Brian. 2014. «Syria informed in advance of U.S.-led airstrikes against Islamic State». *Washington Post*. 23. september. https://www.washingtonpost.com/world/syria-informed-in-advance-of-us-led-airstrikes-against-islamic-state/2014/09/23/848d79ae-4315-11e4-b437-1a7368204804_story.html [lesedato: 25. april 2016].
- Murray, Donette. 2013. «Military Action but Not as We Know It: Libya, Syria and the Making of an Obama Doctrine». *Contemporary Politics* 19 (2): 146–66.
- NATO. 2014a. «Doorstep statement by NATO Secretary General Anders Fogh Rasmussen at the beginning of the NATO Wales Summit». *NATO*. 4. september. http://www.nato.int/cps/en/natohq/opinions_112479.htm [lesedato: 26. april 2016].
- . 2014b. «Wales Summit Declaration issued by the Heads of State and Government participating in the meeting of the North Atlantic Council in Wales». *NATO*. 5. september. http://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_112964.htm [lesedato: 8. mars 2016].
- NBC News. 2014a. «Arab League Vows to Confront ISIS». *NBC News*. 7. september <http://www.nbcnews.com/storyline/isis-terror/arab-league-vows-confront-isis-n197811> [lesedato: 26. april 2016].
- . 2014b. «Meet the Press Transcript - September 7, 2014». *NBC News*. 7. september <http://www.nbcnews.com/meet-the-press/meet-press-transcript-september-7-2014-n197866> [lesedato: 24. mars 2016].
- Obama, Barack. 2011. «Remarks by the President in Address to the Nation on Libya». *whitehouse.gov*. 28. mars. <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2011/03/28/remarks-president-address-nation-libya> [lesedato: 17. mars 2016].
- . 2014a. «Remarks by the President at the United States Military Academy Commencement Ceremony». *whitehouse.gov*. 28. mai. <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2014/05/28/remarks-president-united-states-military-academy-commencement-ceremony> [lesedato: 10. mars 2016].
- . 2014b. «Remarks by President Obama and Prime Minister Abbott of Australia After Bilateral Meeting». *whitehouse.gov*. 12. juni. <https://www.whitehouse.gov/the-press->

- office/2014/06/12/remarks-president-obama-and-prime-minister-abbott-australia-after-bilate [lesedato: 2. mars 2016].
- . 2014c. «Statement by the President on Iraq». *whitehouse.gov*. 13. juni. <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2014/06/13/statement-president-iraq> [lesedato: 2. mars 2016].
- . 2014d. «President Obama Speaks on the Situation in Iraq». *The White House*. 19. juni. <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2014/06/19/remarks-president-situation-iraq> [lesedato: 2. mars 2016].
- . 2014e. «Statement by the President». *whitehouse.gov*. 7. august. <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2014/08/07/statement-president> [lesedato: 2. mars 2016].
- . 2014f. «Statement by the President on Iraq». *whitehouse.gov*. 9. august. <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2014/08/09/statement-president-iraq> [lesedato: 7. mars 2016].
- . 2014g. «Statement by the President». *whitehouse.gov*. 14. august. <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2014/08/14/statement-president> [lesedato: 18. mars 2016].
- . 2014h. «Statement by the President». *whitehouse.gov*. 18. august. <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2014/08/18/statement-president> [lesedato: 23. april 2016].
- . 2014i. «Statement by the President». *whitehouse.gov*. 20. august. <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2014/08/20/statement-president> [lesedato: 7. mars 2016].
- . 2014j. «Remarks by the President to the American Legion National Convention». *whitehouse.gov*. 26. august. <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2014/08/26/remarks-president-american-legion-national-convention> [lesedato: 16. april 2016].
- . 2014k. «Statement by the President». *whitehouse.gov*. 28. august. <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2014/08/28/statement-president> [lesedato: 17. april 2016].

- . 2014l. «Remarks by President Obama and President Ilves of Estonia in Joint Press Conference». *whitehouse.gov*. 3. september. <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2014/09/03/remarks-president-obama-and-president-ilves-estonia-joint-press-confer-0> [lesedato: 16. mars 2016].
- . 2014m. «Remarks by President Obama at NATO Summit Press Conference». *whitehouse.gov*. 5. september. <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2014/09/05/remarks-president-obama-nato-summit-press-conference> [lesedato: 6. mars 2016].
- . 2014n. «Statement by the President on ISIL». *whitehouse.gov*. 10. september. <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2014/09/10/statement-president-isil-1> [lesedato: 7. mars 2016].
- . 2014o. «Statement By the President on Congressional Authorization to Train Syrian Opposition». *whitehouse.gov*. 18. september. <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2014/09/18/statement-president-congressional-authorization-train-syrian-opposition> [lesedato: 17. april 2016].
- OHCHR. 2015. «Report of the Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights on the human rights situation in Iraq in the light of abuses committed by the so-called Islamic State in Iraq and the Levant and associated groups». Annual report of the United Nations High Commissioner for Human Rights and reports of the Office of the High Commissioner and the Secretary-General A/HRC/28/18. *ohchr.org*. <http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/HRC/RegularSessions/Session28/Pages/ListReports.aspx> [lesedato: 13. mai 2016].
- Olsen, Matthew G. 2014a. «A National Counterterrorism Center Threat Assessment of ISIL and Al Qaeda in Iraq, Syria, and Beyond». Presentert på A National Counterterrorism Center Threat Assessment of ISIL and Al Qaeda in Iraq, Syria and Beyond, The Brookings Institution, Washington, D.C., 3. september. http://www.brookings.edu/~media/events/2014/09/03-national-counterterrorism-center-threat-assessment-isil-al-qaeda-iraq-syria-beyond/20140903_isil_syria_transcript.pdf [lesedato: 5. mars 2016].

- . 2014b. «Worldwide Threats to the Homeland». *docs.house.gov*. 17.september.
<http://docs.house.gov/meetings/HM/HM00/20140917/102616/HHRG-113-HM00-Wstate-OlsenM-20140917.pdf> [lesedato: 11. mars 2016].
- Olson, Mancur. 1971. *The logic of collective action; public goods and the theory of groups*.
 Cambridge, Mass: Harvard University Press.
- O’Sullivan, Meghan L. 2003. *Shrewd sanctions: statecraft and state sponsors of terrorism*.
 Washington, D.C: Brookings Institution Press.
- Parker, Ned. 2012. «The Iraq we left behind». *Foreign Affairs* 91 (2): 94–110.
- Payne, Sebastian. 2014. «What the 60-plus members of the anti-Islamic State coalition are doing». *Washington Post*. 26. september.
<https://www.washingtonpost.com/news/checkpoint/wp/2014/09/25/what-the-60-members-of-the-anti-islamic-state-coalition-are-doing/> [lesedato: 26. april 2016].
- Pew Research Center. 2014a. «Most Think the U.S. Has No Responsibility To Act in Iraq: More Link Violence to Iraq’s Religious Rivalries Than to U.S. Actions». Washington, D.C.:
 Pew Research Center. <http://www.people-press.org/files/2014/07/07-18-14-Iraq-Release2.pdf> [lesedato: 26. april 2016].
- . 2014b. «As New Dangers Loom, More Think the U.S. Does ‘Too Little’ to Solve World Problems: 54% Say Obama Approach on Foreign Policy Is ‘Not Tough Enough’». Washington, D.C.: Pew Research Center. <http://www.people-press.org/files/2014/08/8-28-14-Obama-and-Foreign-Affairs-release.pdf> [lesedato: 26. april 2016].
- . 2014c. «Bipartisan Support for Obama’s Military Campaign Against ISIS: Dems Concerned About ‘Going Too Far,’ Reps ‘Not Far Enough’». Washington, D.C.: Pew Research Center. <http://www.people-press.org/files/2014/09/9-15-14-Iraq-release1.pdf> [lesedato: 26 april 2016].
- Pew Research Center og USA Today. 2014. «Support for U.S. Airstrikes in Iraq; Concern About Getting Too involved: Republicans Offer Stronger Backing for Strikes Than Democrats». Washington, D.C.: Pew Research Center. <http://www.people-press.org/files/2014/08/8-18-14-Iraq-Release.pdf> [lesedato: 26. april 2016].
- Power, Samantha J. 2014. «Letter dated 23 September 2014 from the Permanent Representative of the United States of America to the United Nations addressed to the Secretary-General S/2014/695». *securitycouncilreport.org*. 23. september.

- http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2014_695.pdf [lesedato: 9. mars 2016].
- Preston, Mark. 2014. «CNN poll: Majority of Americans alarmed by ISIS». *CNN*. 8. september. <http://www.cnn.com/2014/09/08/politics/cnn-poll-isis/index.html> [lesedato: 24. mars 2016].
- Price, Bryan. 2014. «The Strategic Implications of Combating the IS». I *The Group That Calls Itself a State: Understanding the Evolution and Challenges of the Islamic State*, redigert av Muhammad al-'Ubaydi, Nelly Lahound, Daniel Milton og Bryan Price, 77–99. West Point New York: Combating Terrorisme Center.
- Putnam, Robert D. 1967. «Toward Explaining Military Intervention in Latin American Politics». *World Politics* 20 (1): 83–110.
- Paasche, Till F. og Michael M. Gunter. 2016. «Revisiting Western Strategies against the Islamic State in Iraq and Syria». *The Middle East Journal* 70 (1): 9–29.
- Rapaport, Emma. 2014. «Dutch Parliament commits soldiers, F-16s to fight ISIS in Iraq». *NL Times*. 24. september. <http://www.nltimes.nl/2014/09/24/parliament-commits-troops-isis-fight/> [lesedato: 8. mars 2016].
- Reese, Aaron. 2013. «Sectarian and regional conflict in the Middle East». 13. *Middle East Security Report*. Washington, D.C: the Institute for the Study of War. <http://www.syriancivilwar.cf/PDF/Comprehensive%20Report%20Sectarian%20and%20Regional%20Conflict%20in%20the%20Middle%20East.pdf> [lesedato: 29. januar 2016].
- Regan, Patrick M. 1996. «Conditions of Successful Third-Party Intervention in Intrastate Conflicts». *Journal of Conflict Resolution* 40 (2): 336–59.
- . 1998. «Choosing to Intervene: Outside Interventions in Internal Conflicts». *The Journal of Politics* 60 (3): 754–79.
- . 2000. «Substituting Policies during U.S. Interventions in Internal Conflicts A Little of This, a Little of That». *Journal of Conflict Resolution* 44 (1): 90–106.
- . 2002. «Third-Party Interventions and the Duration of Intrastate Conflicts». *The Journal of Conflict Resolution* 46 (1): 55–73.
- . 2010. «Interventions into Civil Wars: A Retrospective Survey with Prospective Ideas». *Civil Wars* 12 (4): 456–76.

- Remnick, David. 2014. «Going the Distance». *The New Yorker*. 27. januar.
<http://www.newyorker.com/magazine/2014/01/27/going-the-distance-david-remnick>
 [lesedato: 7. mars 2016].
- Reus-Smit, Christian. 2013. «The Concept of Intervention». *Review of International Studies* 39
 (5): 1057–76.
- Robinson, Nick. 2014. «MPs support UK air strikes against IS in Iraq». *BBC News*. 26.
 september. <http://www.bbc.com/news/uk-politics-29385123> [lesedato: 8. mars 2016].
- Roggio, Bill. 2014. «Islamic State beheads American reporter». *The Long War Journal*. 19.
 august. http://www.longwarjournal.org/archives/2014/08/islamic_state_behead.php
 [lesedato: 16. mars 2016].
- Rubin, Alissa J. og Michael R. Gordon. 2014. «Iraq's Military Seen as Unlikely to Turn the
 Tide». *The New York Times* 22. juni.
<http://www.nytimes.com/2014/06/23/world/middleeast/iraqs-military-seen-as-unlikely-to-turn-the-tide.html> [lesedato: 4. mars 2016].
- Rubin, Alissa J. og Tim Arango. 2014. «Sunni Extremists Repel Kurdish Forces in Iraq». *The
 New York Times*. 6. august. <http://www.nytimes.com/2014/08/07/world/middleeast/sunni-extremists-repel-kurdish-forces-in-iraq.html> [lesedato: 12. april 2016].
- Ruggie, John Gerard. 1998. «What Makes the World Hang Together? Neo-utilitarianism and the
 Social Constructivist Challenge». *International Organization* 52 (4): 855–85.
- Russell, Jacob. 2014. «Iraqi Yazidis caught in Islamic State advance». *Al Jazeera*. 5. august.
<http://www.aljazeera.com/news/middleeast/2014/08/iraq-yazidis-islamic-state-sinjar-2014856612595603.html> [lesedato: 12. april 2016].
- Russett, Bruce. 1993. *Grasping the Democratic Peace: Principles for a Post-Cold War World*.
 Princeton, New Jersey: Princeton University Press.
- . 2014. «The Waning of Warfare». *Current History* 113 (759): 30–32.
- Schmidt, Brian C. og Michael C. Williams. 2008. «The Bush Doctrine and the Iraq War:
 Neoconservatives Versus Realists». *Security Studies* 17 (2): 191–220.
- Seybolt, Taylor B. 2007. *Humanitarian military intervention: the conditions for success and
 failure*. Oxford, England ; New York: Oxford University Press.
- Shear, Michael D. og Eric Schmitt. 2014. «In Raid to Save Foley and Other Hostages, U.S.
 Found None». *The New York Times*. 20. august.

- <http://www.nytimes.com/2014/08/21/world/middleeast/us-commandos-trying-to-rescue-foley-and-other-hostages.html> [lesedato: 15. april 2016].
- Shear, Michael D. og Dalia Sussman. 2014. «The President and the Situation in Iraq». *The New York Times*. 23. juni. <http://www.nytimes.com/2014/06/24/world/middleeast/sharp-rise-in-disapproval-of-obamas-handling-of-foreign-policy-poll-finds.html> [lesedato: 26. april 2016].
- Sink, Justin. 2014. «Panetta: Obama's 'red line' on Syria damaged US credibility». *The Hill*. 7. oktober. <http://thehill.com/policy/international/219984-panetta-obamas-red-line-on-syria-damaged-us-credibility> [lesedato: 21. mars 2016].
- S.J. Res. 44. 2014. «S.J.Res.44 - 113th Congress (2013-2014): Authorization for Use of Military Force against the Islamic State in Iraq and the Levant». *congress.gov*. 17. september. <https://www.congress.gov/bill/113th-congress/senate-joint-resolution/44> [lesedato: 17. april 2016].
- Smith-Spark, Laura. 2014. «Iraq: 'Hundreds of Yazidi minority slaughtered'». *CNN*. 6. august. <http://www.cnn.com/2014/08/06/world/meast/iraq-crisis-minority-persecution/index.html> [lesedato: 12. april 2016].
- Snow, Donald M. 2016. *The case against military intervention: why we do it and why it fails*. New York: Routledge.
- Spencer, Richard. 2014. «40,000 Iraqis stranded on Sinjar mountain after Islamic State death threats». *The Telegraph*. 6. august. <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/middleeast/iraq/11016794/40000-Iraqis-stranded-on-Sinjar-mountain-after-Islamic-State-death-threats.html> [lesedato: 12. april 2016].
- Spetalnick, Matt og Phil Stewart. 2014. «U.S. air strikes on Syria would face formidable obstacles». *Reuters*. 28. august. <http://www.reuters.com/article/us-syria-crisis-usa-risks-idUSKBN0GS0AA20140828> [lesedato: 24. april 2016].
- Starr, Barbara, Joshua Berlinger og Raja Razek. 2014. «U.S. begins airdrops to Iraqi town trapped by ISIS». *CNN*. 31. august. <http://www.cnn.com/2014/08/30/world/meast/isis-iraq-syria/index.html> [lesedato: 14. mars 2016].
- Stern, Jessica. 2015. «Obama and Terrorism: Like It or Not, the War Goes On». *Foreign Affairs* 94 (5): 63–70.

- Stewart, Phil og Julien Ponthus. 2014. «U.S. says forms ‘core coalition’ to counter Iraq militants». *Reuters UK*. 6. september. <http://uk.reuters.com/article/uk-iraq-crisis-coalition-idUKKBN0H00TM20140906> [lesedato: 26. april 2016].
- Storke, Joe. 2014. «The Nightmare in Iraq». *Human Rights Watch*. 9. august. <https://www.hrw.org/news/2014/08/09/nightmare-iraq> [lesedato: 14. mars 2016].
- Sullivan, Marisa. 2013. «Maliki’s authoritarian regime». 10. *Middle East Security Report*. Washington, D.C.: the Institute for the Study of War. <http://www.understandingwar.org/sites/default/files/Maliki-Authoritarian-Regime-Web.pdf> [lesedato: 8. april 2016].
- Sørli, Mirjam E., Nils Petter Gleditsch og Håvard Strand. 2005. «Why Is There so Much Conflict in the Middle East?» *The Journal of Conflict Resolution* 49 (1): 141–65.
- The Economist. 2014. «Another long war». *Economist*. 27. september. <http://www.economist.com/news/briefing/21620220-americas-bombing-raids-so-called-islamic-state-syria-have-greatly-increased-its> [lesedato: 8. mars 2016].
- Timm, Trevor. 2015. «Our Media’s Isis Threat Hype Machine: Government Stenography at Its Worst». *The Guardian*. 6. juli. <http://www.theguardian.com/commentisfree/2015/jul/06/isis-cnn-terrorism-threat-hype-machine-government-pr> [lesedato: 8. mars 2016].
- Trujillo, Mario. 2014. «McCain: Obama must decide on Syria». *The Hill*. 24. august. <http://thehill.com/policy/defense/215836-mccain-obama-must-decide-on-airstrikes-in-syria> [lesedato: 17. april 2016].
- UNAMI og OHCHR. 2014. «Report on Human Rights in Iraq: January –June 2014». *ohchr.org*. http://www.ohchr.org/Documents/Countries/IQ/HRO_Jan-Jun2014Report_en.pdf [lesedato: 13. mai 2016].
- Van Evera, Stephen. 1997. *Guide to methods for students of political science*. Ithaca: Cornell University Press.
- Walt, Stephen M. 1987. *The origins of alliances*. Cornell studies in security affairs. Ithaca: Cornell University Press.
- . 2015. «ISIS as Revolutionary State». *Foreign Affairs* 94 (6): 42–51.
- Waltz, Kenneth N. 1979. *Theory of international politics*. 1. utgave, Boston, Mass: McGraw-Hill.

- Weinberg, Leonard. 2014. «The Islamic State and American National Security». *Democracy and Security* 10 (4): 335–42.
- Weisman, Jonathan og Jeremy W. Peters. 2014. «Congress Gives Final Approval to Aid Rebels in Fight With ISIS». *The New York Times*. 8. september.
<http://www.nytimes.com/2014/09/19/world/middleeast/senate-approves-isis-bill-avoiding-bigger-war-debate.html> [lesedato: 8. mars 2016].
- Weiss, Thomas George. 2004. «The Sunset of Humanitarian Intervention? The Responsibility to Protect in a Unipolar Era». *Security Dialogue* 35 (2): 135–53.
- . 2012. *Humanitarian Intervention: Ideas in Action*. 2. utgave, Cambridge: Polity Press.
- Wheeler, Nicholas J. og Justin Morris. 2006. «Justifying the Iraq War as a humanitarian intervention: the cure is worse than the disease». I *The Iraq crisis and world order: structural, institutional and normative challenges*, redigert av Ramesh Thakur og Waheguru Pal Sidhu, 444–463. New York: United Nations University Press.
- White House. 2002. «National Security Strategy». *National Security Strategy Archive*. september. <http://nssarchive.us/NSSR/2002.pdf> [lesedato: 16. april 2016].
- . 2010. *National Security Strategy*. Washington, DC: Government Printing Office.
https://www.whitehouse.gov/sites/default/files/rss_viewer/national_security_strategy.pdf [lesedato: 2. mars 2016].
- . 2014a. «Statement by the Press Secretary on the War Powers Resolution Report for Iraq». *whitehouse.gov*. 16. juni. <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2014/06/16/statement-press-secretary-war-powers-resolution-report-iraq> [lesedato: 21. mars 2016].
- . 2014b. «Press Briefing by Principal Deputy Press Secretary Eric Schultz and Deputy National Security Advisor Ben Rhodes, 8/22/2014». *whitehouse.gov*. 22. august.
<https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2014/08/22/press-briefing-principal-deputy-press-secretary-eric-schultz-and-deputy-> [lesedato: 16. mars 2016].
- . 2015. *National Security Strategy*. Washington, DC: Government Printing Office.
https://www.whitehouse.gov/sites/default/files/docs/2015_national_security_strategy.pdf [lesedato: 2. mars 2016].
- Whitlock, Craig. 2014a. «U.S. Military Leaders Warn of Difficulty of Conducting Airstrikes in Iraq». *The Washington Post*. 18. juni. <https://www.washingtonpost.com/world/national->

- security/us-military-leaders-warn-of-difficulty-of-iraq-airstrikes/2014/06/18/c8e1a998-f6fa-11e3-a606-946fd632f9f1_story.html?tid=a_inl [lesedato: 4. mars 2016].
- . 2014b. «Pentagon Leaders: Iraq Probably Needs Outside Help to Retake Seized Territory». *The Washington Post*. 3. juli.
https://www.washingtonpost.com/world/national-security/pentagon-leaders-iraq-probably-needs-outside-help-to-retake-seized-territory/2014/07/03/c28e34a8-02d0-11e4-8572-4b1b969b6322_story.html [lesedato: 4. mars 2016].
- Whitlock, Craig og Greg Jaffe. 2014. «U.S. Sending Weapons Directly to Kurdish Forces, Officials Say». *The Washington Post*. 11. august.
https://www.washingtonpost.com/world/national-security/us-sending-weapons-directly-to-kurdish-forces-officials-say/2014/08/11/7055b98c-2165-11e4-8593-da634b334390_story.html [lesedato: 21. mars 2016].
- Williams, Paul D. og Alex J. Bellamy. 2012. «Principles, Politics, and Prudence: Libya, the Responsibility to Protect, and the Use of Military Force». *Global Governance* 18 (3): 273–97.
- Wilmshurst, Elizabeth. 2006. «The Chatham House Principles of International Law on the Use of Force in Self-Defence». *International and Comparative Law Quarterly* 55 (4): 963–72.
- Wong, Kristina. 2014. «Hagel: ISIS poses an ‘imminent’ threat to US». *The Hill*. 9. juli.
<http://thehill.com/policy/defense/211759-hagel-isis-an-imminent-threat-to-us> [lesedato: 16. april 2016].
- Wroughton, Lesley. 2014. «U.S. wants inclusive Iraq but won’t choose its rulers: Kerry». *Reuters*. 22. juni. <http://www.reuters.com/article/us-egypt-usa-idUSKBN0EX0CL20140622> [lesedato: 7. mars 2016].
- Yin, Robert K. 2013. «Validity and Generalization in Future Case Study Evaluations». *Evaluation* 19 (3): 321–32.
- . 2014. *Case study research: design and methods*. 5. utgave, Los Angeles: SAGE.
- Zakaria, Fareed. 2008. *The post-American world*. New York: W.W. Norton.
- . 2012. «The Strategist». *Time*. 30. januar.
<http://content.time.com/time/magazine/article/0,9171,2104842-4,00.html> [lesedato: 15. april 2016].